EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 30.6.2021
COM(2021) 347 final

2021/0171 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

tarbijakrediidi kohta

{SEC(2021) 281 final} - {SWD(2021) 170 final} - {SWD(2021) 171 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Tarbijakrediidilepinguid käsitleva direktiiviga 2008/48/EÜ (edaspidi „tarbijakrediidi direktiiv“ või „direktiiv“), mida muudeti 2011., 2014., 2016. ja 2019. aastal,[1] kehtestati ELi tasandil ühtlustatud raamistik tarbijakrediidi jaoks, et aidata kaasa tõrgeteta toimiva siseturu tekkele tarbijakrediidi valdkonnas ja tagada kõrgetasemeline tarbijakaitse ning seeläbi tarbijate kindlustunne.

Aastatel 2018–2019 REFITi raames tehtud hindamisel[2] leiti, et 2008. aasta direktiivi eesmärgid – st tagada kõrgel tasemel tarbijakaitse ja toetada krediidi siseturu arengut – on endiselt asjakohased, arvestades ELi õigusmaastiku märkimisväärset killustatust, kuid et need on kõigest osaliselt saavutatud. Selline killustatus koos direktiivi teatavate sätete ebatäpsest sõnastusest tingitud õiguskindlusetusega takistab tarbijakrediidi siseturu tõrgeteta toimimist ega võimalda tagada ühtlaselt kõrgel tasemel tarbijakaitset.

Alates 2008. aasta direktiivi vastuvõtmisest on otsustusprotsessi ja üldisemalt tarbijate harjumusi põhjalikult muutnud digiüleminek. Nüüd soovivad tarbijad, et krediidi saamise protsess oleks sujuvam ja kiirem, ning sageli taotletakse krediiti internetis. See omakorda mõjutab laenusektorit, kus minnakse järk-järgult üle digitehnoloogiale. Uued turuosalised, näiteks vastastikuse laenuandmise platvormid, pakuvad mitmesugustes vormides krediidilepinguid. Turule on ilmunud uued tooted, näiteks lühiajaline suure kulukuse määraga krediit. Digiüleminek on samuti kaasa toonud uued meetodid teabe avaldamiseks digitaalsel kujul ning tarbijate krediidivõimelisuse hindamiseks automatiseeritud otsustussüsteemide abil ja mittetraditsiooniliste andmete alusel.

ELi majanduses on häireid põhjustanud ka COVID-19 kriis ja selle tõttu kehtestatud liikumispiirangud. See on avaldanud märkimisväärset mõju krediiditurule ja tarbijatele, eeskätt haavatavatele tarbijatele, ning seega suurendanud paljude ELi kodumajapidamiste majanduslikku haavatavust. Teisalt on kriis andnud hoogu digipöördele. COVID-19 kriisi tingimustes on liikmesriigid võtnud mitmesuguseid leevendusmeetmeid, mille eesmärk on leevendada kodanike ja kodumajapidamiste finantskoormust, näiteks laenu tagasimaksete moratooriumid, mida laiendati tarbijakrediidile üldiselt.

Seda arvestades tegi komisjon oma 2020. aasta tööprogrammis teatavaks, et tarbijakrediidi direktiiv vaadatakse läbi. COVID-19 pandeemia kontekstis vastu võetud läbivaadatud tööprogrammis lükati läbivaadatud redaktsiooni vastuvõtmise kuupäev edasi 2021. aasta teise kvartalisse[3].

• Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Ettepanekuga tagatakse kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega.

---

[1] Direktiividega 2011/90/EL ja 2014/17/EL ning määrustega (EL) 2016/1011 ja (EL) 2019/1243.

[2] Hindamise tulemused avaldati 2020. aastal. Komisjoni talituste töödokument tarbijakrediidilepinguid käsitleva direktiivi 2008/48/EÜ hindamise kohta, 5.11.2020, SWD(2020) 254 final.

[3] Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele, „Komisjoni 2020. aasta kohandatud tööprogramm. Liit, mis seab kõrgemad sihid“, COM(2020) 440 final.

Tarbijalepingutes sisalduvaid ebaõiglasi tingimusi reguleeritakse direktiiviga 93/13/EMÜ (ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes), kus on sätestatud, et lepingutingimused, mille suhtes ei ole eraldi kokku lepitud, ei ole tarbijatele siduvad, kui need on vastuolus heausksuse tingimusega ning kutsuvad esile ühelt poolt tarbijate ning teiselt poolt müüjate ja tarnijate õiguste ja kohustuste olulise tasakaalustamatuse, mis kahjustab tarbijat. Seda üldnõuet täiendab näitlik loetelu tingimustest, mida võidakse pidada ebaõiglaseks. Direktiivi 93/13/EMÜ kohaldatakse paralleelselt teiste liidu õiguses sätestatud tarbijakaitsenormidega.

Kaugturustatavat, näiteks internetis müüdavat tarbijakrediiti, mis tarbijakrediidi direktiivi kohaldamisalasse praegu ei kuulu, reguleeritakse direktiiviga 2002/65/EÜ (milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustust). Direktiivi vaadatakse praegu vastavalt komisjoni 2020. aasta tööprogrammile läbi.

Eksitavat reklaami reguleeritakse direktiiviga 2005/29/EÜ (mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul) ja kauplejatevaheliste suhete suhtes kohaldatava direktiiviga 2006/114/EÜ (eksitava ja võrdleva reklaami kohta). Nendes eeskirjades ei ole aga arvesse võetud tarbijakrediidiga seotud eripärasid ega keskendutud sellele, et tarbijatel peaks olema võimalik reklaame võrrelda.

Määruses (EL) 2016/679 (füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta, edaspidi „isikuandmete kaitse üldmäärus“) on kehtestatud isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatavad eeskirjad. Sellega tugevdatakse üksikisikute põhiõigusi ning tehakse eeskirjad äriühingute ja avaliku sektori asutuste jaoks selgemaks. Andmete kasutamist krediidivõimelisuse hindamiseks reguleeritakse isikuandmete kaitse üldmääruse artikliga 5, kus on sätestatud võimalikult väheste andmete kogumise, andmete õigsuse ja säilitamise piirangu põhimõtted. Isikuandmete kaitse üldmäärusest kõrvale kaldumata on käesoleva ettepaneku eesmärk lahendada isikuandmete töötlemisega seoses kindlaks tehtud küsimused, mis on eriomased tarbijakrediiditurul täheldatud tavadele, nt see, kui krediidivõimelisuse hindamiseks kasutatakse alternatiivseid andmeallikaid, või masinõppemeetoditel tehtava hindamise läbipaistvus.

Ettepanekus tagatakse kooskõla ka muude õigusaktidega, näiteks direktiiviga (EL) 2019/2161 (mille eesmärk on ajakohastada liidu tarbijakaitsenorme ja tagada paremini nende täitmine) muu hulgas direktiivis 2005/29/EÜ tehtud muudatused, ning see sisaldab viimati nimetatud direktiivile vastavaid sätteid.

2020. aastal võttis komisjon vastu digiteenuste õigusakti paketi. See hõlmab digiteenuste õigusakti, millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (e-kaubanduse direktiiv) ja nähakse ette horisontaalne raamistik vahendusteenuste jaoks, ning digiturgude õigusakti, millega kehtestatakse eeskirjad digisektoris sisule juurdepääsu kontrollijatena tegutsevatele platvormidele.

2021. aastal avaldas komisjon ka ettepaneku määruse kohta, millega nähakse ette tehisintellekti käsitlevad ühtlustatud õigusnormid,[4] et edendada tehisintellekti kasutuselevõttu, ent ühtlasi tegeleda tehisintellekti teatavate kasutusaladega seostatavate riskidega.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepaneku eesmärgid on kooskõlas ELi poliitika ja eesmärkidega.

Ettepanek on kooskõlas ELi muude õigusaktide ja poliitikameetmetega, eelkõige tarbijakaitse valdkonnas, näiteks direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, direktiiv 2013/11/EL

[4] COM(2021) 206 final.

tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise kohta ja hüpoteeklaenulepinguid reguleeriv direktiiv 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta (hüpoteekkrediidi direktiiv), ning täiendab neid.

2018. aastal avaldas komisjon ka ettepaneku krediidihaldajaid, krediidiostjaid ja tagatiste sissenõudmist käsitleva direktiivi kohta,[5] mille üle kaasseadusandjad peavad praegu läbirääkimisi.

2020. aasta septembris võttis komisjon vastu digirahanduse paketi, mis hõlmab digirahanduse strateegiat ning seadusandlikke ettepanekuid krüptovarade ja digitaalse tegevuskerksuse kohta, et tagada ELi finantssektori konkurentsivõime ning pakkuda tarbijatele juurdepääsu uuenduslikele finantstoodetele, kindlustades samal ajal tarbijakaitse ja finantsstabiilsuse. Sellele vastavalt on käesoleva ettepaneku eesmärk ajakohastada tarbijakrediidinorme, et võtta arvesse digiüleminekust ajendatud muutusi. Samuti täiendab see määrust (EL) 2020/1503 (mis käsitleb ettevõtjatele Euroopa ühisrahastusteenuse osutajaid), arvestades, et seda määrust ei kohaldata tarbijatele osutatavate ühisrahastusteenuste suhtes.

Euroopa Liidu toimimise lepingus (ELi toimimise leping) on ette nähtud meetmed, et tagada kõrgetasemelise tarbijakaitsega siseturu loomine ja toimimine ning teenuste osutamise vabadus. Tarbijakrediidi piiriülest pakkumist takistavad endiselt mitmesugused tõkked.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Kavandatava direktiivi õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikkel 114 (siseturu väljakujundamise kohta), võttes nõuetekohaselt arvesse ELi toimimise lepingu artiklit 169[6]. Sellega on ELile antud pädevus võtta meetmeid, et ühtlustada siseriiklikke õigusnorme siseturu rajamise ja selle toimimise eesmärgil. Ettepaneku eesmärk on tagada kõrgetasemeline tarbijakaitse ning seeläbi siseturu tõrgeteta toimimine.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Subsidiaarsuse põhimõtet kohaldatakse juhul, kui ettepanek ei kuulu ELi ainupädevusse[7].

Kavandatava meetme eesmärke ei ole võimalik piisavalt saavutada üksnes liikmesriikide tasandil ning kavandatava meetme ulatuse või toime tõttu on eesmärgid paremini saavutatavad ELi tasandil.

ELi toimimise lepingus on ette nähtud meetmed, et tagada kõrgetasemelise tarbijakaitsega siseturu loomine ja toimimine ning teenuste osutamise vabadus. Selline tarbijakrediiditurg on mitme takistuse tõttu endiselt piiratud. Kõnealused takistused piiravad piiriülest tegevust pakkumise ja nõudluse poolel ning vähendavad seeläbi konkurentsi ja sellest tulenevalt tarbijate valikuvõimalusi.

ELi tasandi meede tagaks ühtlaselt kõrgel tasemel tarbijakaitse ning selgema ja ühtlustatuma õigusraamistiku äriühingutele ning vähendaks seega takistusi, mis piiravad krediidi andmist teistes liikmesriikides (vahetu piiriülese krediidiandmisega või tütarettevõtja loomisega).

Pidades silmas digiüleminekut ja seda, et krediiditurule võivad siseneda uued digiteenuseid osutavad turuosalised, võib eeldada, et piiriülene krediidiandmine kasvab. Seepärast on

---

5 COM(2018) 0135 final.

6 ELi toimimise lepingu artiklis 169 on sätestatud, et eesmärke edendada tarbijate huve ja tagada kõrgetasemeline tarbijakaitse on võimalik saavutada artikli 114 põhjal võetud meetmetega.

7 Liidu ainupädevuse valdkonnad on loetletud ELi toimimise lepingu artiklis 3.

digiajastule vastavad ühised ELi eeskirjad nii vajalikumad kui ka tulemuslikumad ELi poliitikaeesmärkide saavutamiseks.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek piirdub üksnes sellega, mis on rangelt vajalik selle eesmärkide saavutamiseks. Sellega ei reguleerita kõiki laenuandmise ja -võtmisega seotud aspekte, vaid keskendutakse tarbijakrediiditehingute teatavatele põhipunktidele, et hõlbustada teenuste piiriülese osutamise arengut ja kaitsta nendes tingimustes tarbijaid.

Kavandatavaid eeskirju on hinnatud proportsionaalsuse põhimõtte seisukohast, et tagada asjakohane ja proportsionaalne reguleerimine. Need tooksid kaasa kulusid teenuste osutajatele, ent moodustaksid ühtlasi kaugeleulatuva ja tulevikukindla lähenemisviisi, mis omakorda tagaks suurema kasu tarbijatele ja ühiskonnale tervikuna.

- **Vahendi valik**

Valitud õigusakt on direktiiv, millega tunnistatakse direktiiv 2008/48/EÜ kehtetuks.

Direktiiv on saavutatava tulemuse – st siseturu toimimise saavutamine – seisukohalt siduv, kuid jätab vormi ja meetodite valiku riigi ametiasutustele[8]. Kavandatava direktiiviga asendatakse 2008. aasta direktiiv, ent säilitatakse paljud selle elemendid. See võimaldab liikmesriikidel teha kehtivates õigusaktides (millega direktiiv 2008/48/EÜ siseriiklikku õigusesse üle võeti) muudatused vastavuse tagamiseks ning seega piirata sellise reformi mõju oma õigussüsteemile. Kavandatava direktiiviga ühtlustatakse sellega hõlmatud valdkonnad täielikult, ent teatavates valdkondades jäetakse liikmesriikidele mõningad õiguslikud võimalused.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

2014. aastal esitas komisjon aruande direktiivi rakendamise kohta[9]. Selle koostamiseks tegi komisjon anonüümse kliendiuuringu ja tarbijauuringu, et hinnata direktiivi järgimist. Aruandes järeldati, et direktiivi rakendamise järelevalvet on vaja jätkata.

2020. aastal esitas komisjon direktiivi rakendamise kohta veel ühe aruande,[10] milles kirjeldati REFITi raames tehtud hindamise (2018–2019)[11] peamisi tulemusi ning direktiivi kohaldamisel alates selle vastuvõtmisest saadud kogemusi. Aruandes rõhutati, et 2008. aasta direktiivi eesmärgid on endiselt asjakohased ning et see on olnud kõrgetasemelise tarbijakaitse tagamisel ja tarbijakrediidi hästi toimiva siseturu väljakujunemise toetamisel osaliselt tulemuslik. Põhjused, miks direktiiv on olnud kõigest osaliselt tulemuslik, on seotud nii otseselt direktiiviga (näiteks teatavate artiklite ebatäpne sõnastus) kui ka väliste teguritega, nagu praktiline kohaldamine ja täitmise tagamine liikmesriikides, samuti tarbijakrediidituru selliste aspektidega, mis ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse. Hindamisel tehti kindlaks mitu puudust, mis olid seotud direktiivi kohaldamisala, selle mõnel juhul ebaselgete mõistete ja

8 ELi toimimise lepingu artikkel 288.

9 Komisjoni 14. mai 2014. aasta aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule tarbijakrediidilepinguid käsitleva direktiivi 2008/48/EÜ rakendamise kohta, COM(2014) 259 final.

10 Komisjoni 5. novembri 2020. aasta aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule tarbijakrediidilepinguid käsitleva direktiivi 2008/48/EÜ rakendamise kohta, COM(2020) 963 final.

11 Hindamise tulemused avaldati 2020. aastal. Komisjoni talituste töödokument tarbijakrediidilepinguid käsitleva direktiivi 2008/48/EÜ hindamise kohta, SWD(2020) 254 final, 5.11.2020.

määratlustega, asjaoluga, et teabe andmise kohustused ei ole kohandatud digitaalmeediale ning et krediidivõimelisuse hindamist käsitlevad sätted on ebamäärased ega taga seega piisavat kaitset tarbijatele, samuti erinevustega täitmise tagamisel.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Viimastel aastatel on komisjon tarbijakrediidi suhtes ELi tasandil kohaldatavate eeskirjade küsimuses korraldanud mitu konsultatsiooni. Sidusrühmadega konsulteeriti REFITi raames toimunud hindamisel, mille tulemused avaldati 2020. aastal, ning direktiivi REFITi kohaseks läbivaatamiseks tehtud mõjuhindamisel. Osana REFITi kohasest hindamisest ja läbivaatamisest korraldati muus vormis konsultatsioonide kõrval (tarbijauuringud, intervjuud ja uuringud sidusrühmadega, riikide ametiasutustele saadetud spetsiaalsed küsimustikud,[12] kahepoolsed kohtumised, seminarid, sihtotstarbelise liikmesriikide ekspertide rühma kohtumised, konsulteerimine finantsteenuste kasutajarühmaga ning ka eriarutelud iga-aastastel tarbijaküsimusi käsitlevatel tippkohtumistel) kaks avalikku konsultatsiooni[13].

Samuti korraldas Euroopa Parlament 2021. aasta märtsis kuulamise direktiivi läbivaatamise kohta ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee avaldas 2019. aastal teabearuande tarbijakrediidi direktiivi hindamise kohta[14].

Peale selle korraldas rühm tarbijakaitsealase koostöö asutusi (tarbijakaitsealase koostöö võrgustiku liikmed) 2021. aasta veebruaris/märtsis koordineeritud vastavuskontrolli, milles keskenduti tarbijakrediiditoodete veebireklaamile ja müügipakkumistele[15].

Ulatusliku konsulteerimisprotsessi tulemusena oli võimalik kindlaks teha peamiste sidusrühmade seisukohad põhiprobleemide suhtes. Sidusrühmade tagasiside alusel tuleks läbivaatamismenetluses põhiajendina arvesse võtta turu digiüleminekut. Tarbijaliitude arvamuse kohaselt tuleks direktiivi põhjalikult muuta, et lahendada mitmesugused läbivaatamisel kindlaks tehtud probleemid, mis on seotud direktiivi ebapiisava kohaldamisala, vastutustundetute laenuandmistavade, teabe ülekülluse, andmete kasutamise ja liigse võlakoormusega, eelkõige COVID-19 kontekstis. Kõik küsitletud sidusrühmad ja liikmesriigid on nõus, et tarbijate kaitsega seotud eesmärgi saavutamiseks tuleb ühtlustada tarbijatele reklaami- ja lepingueelses etapis antavat teavet ning võtta seejuures arvesse seda, et üha rohkem kasutatakse digiteenuseid. Ettevõtjate esindajad pooldavad igal juhul regulatiivset stabiilsust ja mittereguleerivaid sekkumismeetmeid või eelistavad seda, et direktiivis tehtaks sihipärased muudatused digiülemineku arengusuundumustega arvestamiseks. Nende ettepaneku kohaselt tuleks lihtsustada teabe avaldamise nõudeid ning tagada samal ajal piisav paindlikkus krediidivõimelisuse hindamise protsessis. Riikide ametiasutused pooldavad üldjuhul seadusandlikku muutmist. Mitme liikmesriigi arvates on kindlakstehtud probleemidega tegelemiseks vaja ulatuslikke seadusandlikke muudatusi, teised aga eelistavad täpsemalt suunatud lähenemisviisi. Enamik riikide ametiasutusi on nõus, et eeskirjade ühtlustamine aitaks toetada piiriülese turu arengut. Kõik sidusrühmad tunnistavad võlanõustamisteenuste kasulikkust krediidiandjatele ja haavatavatele tarbijatele, sest need võimaldavad krediidiandjatel võlad tulemuslikult sisse nõuda.

---

12 Riikide ametiasutustega tehtud intervjuude ja uuringute kõrval koostati kolm küsimustikku, mis olid suunatud vaidluste kohtuvälise lahendamise üksustele ning Euroopa tarbijakeskuste ja tarbijakaitsekeskuste liikmetele.

13 https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/1844-Evaluation-of-the-Consumer-Credit-Directive/public-consultation_et
https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12465-Consumer-Credit-Agreement-review-of-EU-rules/public-consultation_et

14 INT/884-EESC-2019-01055-00-00-ri-tra.

15 Väiksema ulatusega lauskontroll – tarbijakrediit, 2021.

Saadud tagasisidest tehti kokkuvõte ning selle alusel koostati käesolevale ettepanekule lisatud mõjuhinnang ja hinnati uute eeskirjade mõju sidusrühmadele.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Komisjon tugines ka mitmele uuringule ja aruandele vastutustundliku laenuandmise ja -võtmise kohta. Nende hulgas olid direktiivi mõjuhinnangut toetav ICFi uuring (2021),[16] tarbijakrediidi direktiivi hindamist toetav ICFi uuring (2020),[17] konsultatsioonifirma LE Europe jt tehtud käitumisuuring jaefinantsteenuste turunduse ja kaugmüügi digiülemineku kohta (2019),[18] konsultatsioonifirma Civic Consulting uuring tarbijakahju mõõtmise kohta Euroopa Liidus (2017)[19] ning Civic Consultingu uuring Euroopa kodumajapidamiste liigse võlakoormuse kohta (2013)[20].

Samuti koostas komisjon tarbijatele suunatud finantsteenuste tegevuskava (2017)[21] raames koostöös liikmesriikide ametiasutustega ülevaate lähenemisviisidest, mille alusel hinnatakse riikides krediidivõimelisust vastavalt tarbijakrediidi direktiivile; ülevaade avaldati 2018. aastal[22].

- **Mõjuhinnang**

Komisjon koostas käesoleva ettepaneku mõjuhinnangu.

REFITi kohase läbivaatamise üldeesmärk oli vähendada tarbijakahju ja riske, mis kaasnevad laenuvõtmisega muutuval turul, hõlbustada tarbijakrediidi piiriülest pakkumist ja suurendada siseturu konkurentsivõimet. See on kooskõlas direktiivi algsete eesmärkidega.

Nende eesmärkide saavutamiseks hinnati alljärgnevaid variante: poliitikat ei muudeta (variant 0 – lähtestsenaarium); mittereguleeriv sekkumine (variant 1); direktiivi sihipärane muutmine, et teha kehtivad sätted selgemaks ja tulemuslikumaks (variant 2); direktiivi põhjalik muutmine, et lisada uued sätted kooskõlas kehtiva ELi õigusega (variant 3a) või kehtivast ELi õigusest kaugemale ulatuvad uued sätted (variant 3b). Mõjuhinnangu põhjal tehti kindlaks, et eelistatud on variant 3a koos teatavate kulutõhusate meetmetega ülejäänud variantidest.

Eelistatud variant hõlmab direktiivi muutmist, et lisada uued sätted kooskõlas liidu kehtiva õigustikuga. Eelistatud variandi põhielementide lühikokkuvõtte alusel hõlmab see alljärgnevaid meetmeid: direktiivi kohaldamisala laiendamine, et see hõlmaks alla 200 euro

---

16 ICF, „Study on possible impacts of a revision of the CCD“ („Uuring tarbijakrediidi direktiivi läbivaatamise võimaliku mõju kohta“), 2021 (avaldatakse koos ettepanekuga).

17 ICF, „Evaluation of Directive 2008/48/EC on credit agreements for consumers“ („Hinnang tarbijakrediidilepinguid käsitleva direktiivi 2008/48/EÜ kohta“), 2020.

18 LE Europe, VVA Europe, Ipsos NV, ConPolicy ja Time.lex, „Behavioural study on the digitalisation of the marketing and distance selling of retail financial services“ („Käitumisuuring jaefinantsteenuste turunduse ja kaugmüügi digiülemineku kohta“), 2019.

19 Civic Consulting, „Study on measuring consumer detriment in the European Union“ („Uuring tarbijakahju mõõtmise kohta Euroopa Liidus“), 2017.

20 CIVIC Consulting, „The over-indebtedness of European households:updated mapping of the situation, nature and causes, effects and initiatives for alleviating its impact“ („Euroopa kodumajapidamiste liigne võlakoormus – ajakohastatud ülevaade olukorrast, tunnused, põhjused ja mõjutegurid ning algatused mõju vähendamiseks“), 2013.

21 COM(2017) 0139 final.

22 „Mapping of national approaches in relation to creditworthiness assessment under Directive 2008/48/EC on credit agreements for consumers“ („Ülevaade lähenemisviisidest, mille alusel hinnatakse riikides krediidivõimelisust vastavalt direktiivile 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid“): https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/mapping_national_approaches_creditworthiness_assessment.pdf

suuruseid laene, intressivaba krediiti, kõiki arvelduskrediidi ja liisingulepinguid, samuti vastastikuse laenuandmise platvormide kaudu sõlmitavaid krediidilepinguid; mitme põhimõiste määratluse muutmine; säte, mille kohaselt tuleb tarbijatele anda piisavaid selgitusi; tarbijatele teatavate kanalite kaudu edastatavas reklaamis sisalduva teabe mahu vähendamine ning põhiteabele keskendumine; täpsemad eeskirjad selle kohta, kuidas ja millal esitatakse tarbijatele lepingueelne teave, et tagada teavitamise tõhusus; eelnevalt märgistatud lahtrite keeld; seosmüügi keeld; nõustamisteenuste normid; soovimatu krediiditoodete müügi keeld; liikmesriikidele sätestatav kohustus kehtestada intressimäärade, krediidikulukuse aastamäära või krediidi kogukulu ülempiirid; äritegevuse eeskirjade ja kohustuste kehtestamine krediidiandjatele ja -vahendajatele tagamaks, et töötajatel oleksid nõuetekohased oskused ja teadmised; viide sellele, et krediidivõimelisuse hindamine peaks põhinema rahalist ja majanduslikku olukorda käsitleval vajalikul, piisaval ja proportsionaalsel teabel; säte, milles käsitletakse krediidivõimelisuse hindamisel alternatiivsete andmeallikate kasutamist kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse (EL) 2016/679 põhimõtetega; liikmesriikidele kehtestatav kohustus edendada finantsalast harimist; liikmesriikidele kehtestatav kohustus võtta meetmeid, et innustada krediidiandjaid kasutama mõistlikku makseraskuste tõttu restruktureerimist; võlanõustamisteenuste kättesaadavuse suurendamine; täitmise tagamise tingimuste parandamine pädevaid asutusi käsitleva artikli kehtestamisega; piiriüleste laiaulatuslike rikkumiste eest määratavate karistuste 4 % reegel (trahvi maksimumsumma alammäär), mis on ette nähtud koonddirektiivis (EL) 2019/2161.

Eelistatud variant aitaks hinnangu kohaselt väga tulemuslikult saavutada algatuse eesmärgid ja tagada suure sidususe ELi õigusaktidega ning oleks tõhus hinnatud majanduslikku ja sotsiaalset mõju arvesse võttes. Eeldatavalt avaldab see positiivset mõju tarbijakaitsele ning aitab vähendada tarbijakahju, suurendada usaldust ja parandada sotsiaalset kaasatust. Tõenäoliselt tugevdab see võrdseid tingimusi liikmesriikides ja liikmesriikide vahel, pidades silmas, et see vähendab kehtiva õigusraamistiku killustatust. Eelistatud variandi kvantifitseeritud meetmed vähendaksid ajavahemikul 2021–2030 tarbijakahju ligikaudu 2 miljardi euro võrra. Lisaks nendele kvantifitseeritud meetmetele saadaks selle variandiga kasu muudest meetmetest (nt krediidikulukuse määra / intressimäärade ülempiirid), mida peetakse tarbijatele ja ühiskonnale väga kasulikuks, kuid mida ei olnud võimalik kvantifitseerida; seega on eelistatud variant seda mõistlikum. Tänu meetmetele, mille abil hoitakse ära liigset võlakoormust ja tegeletakse selle probleemiga, parandades seeläbi sotsiaalset kaasatust, on ka mõju ühiskonnale väga positiivne. Need meetmed hõlmavad muu hulgas krediidivõimelisuse hindamise tugevdamist, makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmeid ja võlanõustamisteenuseid. Iga võlanõustamisele kulutatud euro annab eeldatavalt 1,4–5,3 euro väärtuses samaväärset kasu, peamiselt tänu sellele, et nii on võimalik vältida liigse võlakoormusega kaasnevaid sotsiaalseid kulusid.

Enamiku uue direktiivi rakendamisega seotud kuludest kannaksid krediidiandjad. Osa meetmetest oleksid kulukamad krediidiandjatele, kes pakuvad praegu tooteid, mis direktiivi kohaldamisalasse ei kuulu (nt intressimäära, krediidikulukuse aastamäära või krediidi kogukulu ülempiirid). Pankadele lähevad kvantifitseeritud meetmed maksma hinnanguliselt 1,4–1,5 miljardit eurot. Eeldatavalt kajastub see tarbijate makstavates kuludes (kuigi ei olnud võimalik kindlaks teha, kui suures ulatuses).

Vastastikuse laenuandmise platvormide kaudu krediiti andvate tarbijate kaitset ei käsitleta, sest see ei sobi kokku ettepaneku loogikaga. Seetõttu hinnatakse nende platvormide kaudu investeerivate tarbijate kaitset ja platvormide vastutust nende tarbijate ees teises kontekstis ning vajaduse korral järgneb sellele seadusandlik ettepanek.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

REFITi kohane läbivaatamine nähti ette komisjoni tööprogrammi REFITit käsitlevas jaotises. Ettepanek tooks kaasa kulusid ettevõtjatele, kuid vähendaks samal ajal tänu suuremale õigusselgusele nende halduskoormust. Mitut meedet juba rakendatakse teatavates liikmesriikides, seega ei kaasneks nendes liikmesriikides tegutsevatele ettevõtjatele märkimisväärseid lisakulusid.

Ettepanekuga lihtsustatakse teatavaid teabele esitatavaid nõudeid ja püütakse kohandada nõudeid digikasutust arvesse võttes. Eeskätt vähenevad ettepanekuga krediidiandjate/-vahendajate reklaamikulud teatavates meediakanalites, nt raadios, samal ajal saavad tarbijad selgemat ning hõlpsamini kasutatavat ja mõistetavat teavet. Raadioringhäälingus tarbijakrediidi reklaamimise suhtes kohaldatavate nõuete lihtsustamisega on võimalik kokku hoida hinnanguliselt 1,4 miljonit eurot aastas, mis teeb perioodil 2021–2030 kokku 14 miljonit eurot.

Teabele esitatavate nõuete kohandamisega digikasutusele – eelkõige uue Euroopa tarbijakrediidi standardinfo ülevaatelehe abil – kaasnevad esialgsed kulud. Pikas perspektiivis aitaks see aga vähendada ettevõtjate koormust, sest ettevõtjad saaksid esitada Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehe täisversiooni e-posti teel ega peaks seda digiekraanil kuvamiseks kohandama. Kuna ligikaudu kolmandik tarbijatest sõlmib krediidilepingu internetis, oleks sellisel koormuse vähendamisel lõppkokkuvõttes positiivne mõju enam kui 25 miljonile eralaenule aastas.

Mis puudutab avalike haldusasutuste koormuse vähenemist, siis võib eeldada, et tänu suuremale õigusselgusele ja lihtsustatud õigusraamistikule väheneb kaebuste arv ning suureneb kindlus ja vastavus, mis omakorda suurendab täitmise tagamise tõhusust. Direktiiviga ettenähtud kohustuste täitmise tagamist aitavad eeldatavalt tõhusamaks muuta ka konkreetsed meetmed, millega tugevdatakse koordineerimist ja parandatakse direktiivi täitmise tagamist.

Konkreetset mõju VKEdele ei peetud märkimisväärseks, mistõttu seda eraldiseisvalt ei hinnatud.

- **Põhiõigused**

Käesolevas ettepanekus austatakse põhiõigusi ja peetakse eelkõige kinni Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtetest. Eelkõige püütakse sellega tagada, et täielikult austataks Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohaseid eeskirju isikuandmete kaitse, perekonna- ja tööelu kaitse ning tarbijakaitse kohta, hartas sätestatud diskrimineerimiskeeldu ja õigust omandile. Käesoleva direktiivi kohaldamisel töödeldakse isikuandmeid igal juhul kooskõlas määrusega (EL) 2016/679. Sealhulgas tagatakse, et tarbijate krediidivõimelisuse hindamiseks kogutavad ja muul viisil töödeldavad andmed on asjakohased, olulised ja piiratud sellega, mis on vajalik kõnealuse eesmärgi seisukohalt.

Sellega keelatakse kodakondsuse või elukoha tõttu või muul Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 21 osutatud alusel diskrimineerimine krediidilepingu taotlemisel, sõlmimisel või omamisel ELis – see tuleb kasuks nii krediidiandjatele kui ka tarbijatele.

4. MÕJU EELARVELE

Jättes kõrvale ELi õigusaktidele vastavuse tagamisega seotud tavapärased halduskulud, ei mõjuta käesolev ettepanek ELi ega ELi ametite eelarvet, sest uusi komiteesid ei looda ja rahalisi kohustusi ei võeta.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Kui läbivaadatud direktiiv vastu võetakse, jälgib komisjon alates jõustumiskuupäevast selle rakendamist. Komisjon jälgib direktiivi mõju peamiselt liikmesriikide ametiasutuste ja krediidiandjate esitatavate andmete alusel, mis kogutakse võimaluse korral olemasolevatest andmeallikatest, et vältida eri sidusrühmade lisakoormust.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Järgnevas lühikokkuvõttes esitatakse direktiivi olulisemad punktid, et lihtsustada otsustusprotsessi. Artiklis 1 (reguleerimisese) on sätestatud, et direktiivi eesmärk on ühtlustada liikmesriikides teatavate tarbijakrediidilepingute ja ühisrahastuse laenuandmise teenuste suhtes kohaldatavate õigus- ja haldusnormide sätteid.

Artiklis 2 (kohaldamisala) sätestatakse direktiivi kohaldamisala, mis hõlmab teatavaid tarbijakrediidilepinguid ja ühisrahastuse laenuandmise teenuseid. Teatavad direktiivi 2008/48/EÜ artikliga 2 ette nähtud erandid jäävad kehtima, kuid kaotatakse erandid, mis on seotud miinimumsummade, kauba või teenuse ostu võimalusega liisingulepingute, arvelduskrediidi, intressita ja muude tasude maksmist nõudmata antava krediidi või krediidiga, mis tuleb tagasi maksta kolme kuu jooksul ning mille puhul tuleb maksta kõigest tähtsusetuid tasusid.

Artiklis 3 (mõisted) määratletakse käesolevas ettepanekus kasutatavad mõisted. Mõisted on võimalikult suures ulatuses vastavusse viidud muude ELi õigusaktidega, eeskätt direktiiviga 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta. Võttes aga arvesse käesoleva direktiivi eripärasid, on osa määratlusi kohandatud käesoleva ettepaneku vajadustele.

Artiklis 4 (eurodes väljendatud summade omavääringusse konverteerimine) kehtestatakse eeskirjad direktiivis eurodes väljendatud summade omavääringusse konverteerimise kohta.

Artiklis 5 (kohustus anda tarbijatele tasuta teavet) sätestatakse kohustus anda tarbijatele kooskõlas direktiiviga tasuta teavet.

Artiklis 6 (diskrimineerimiskeeld) sätestatakse liikmesriikidele nõue tagada, et krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu taotlemisel, sõlmimisel või omamisel ELis ei diskrimineeritaks liidus seaduslikult elavaid tarbijaid kodakondsuse ega elukoha tõttu ega muul Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 21 osutatud alusel.

Artiklis 7 (krediidilepingute ja ühisrahastuse laenuandmise teenuste reklaam ja turundus) kehtestatakse üldpõhimõtted turundus- ja reklaamteadete kohta.

Artiklis 8 (krediidilepingute ja ühisrahastuse laenuandmise teenuste reklaamis sisalduv standardteave) sätestatakse reklaamis esitatava teabe vorm ja sisu. Standardteave on seotud krediidi põhiomadustega. Konkreetsetel nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, kui reklaamis sisalduva teabe edastamiseks kasutatav andmekandja ei võimalda esitada teavet visuaalselt, näiteks raadioreklaami puhul, tuleks sellise teabe mahtu vähendada, et vältida teabe üleküllust ja vähendada asjatut koormust. Kõnealused sätted täiendavad kohustusi, mis on kehtestatud direktiivis 2002/65/EÜ, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustust, ning direktiivis 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul.

Artiklis 9 (üldteave) nõutakse, et krediidiandjad või vajaduse korral krediidivahendajad või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad teeksid igal juhul kättesaadavaks selge ja arusaadava üldteabe krediidilepingute kohta.

Artiklis 10 (lepingueelne teave) kehtestatakse krediidiandjatele, krediidivahendajatele või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajatele kohustus anda tarbijatele isikupärastatud lepingueelset teavet Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehel; lisaks sellele tuleb tarbijatele esitada üheleheküljeline Euroopa tarbijakrediidi standardinfo ülevaateleht, kus kirjeldatakse asjaomase krediidi põhiomadusi, et tarbija saaks eri pakkumisi võrrelda. Selle eesmärk on tagada, et tarbijatel oleks lühiülevaade kogu olulisest teabest, seda ka mobiiltelefoni ekraanil. Euroopa tarbijakrediidi standardinfo ülevaatelehe sisu ja vorm on esitatud II lisas ning Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehe sisu ja vorm I lisas. Lepingueelne teave tuleb esitada vähemalt üks päev enne, kui krediidileping või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise leping või pakkumine muutub tarbija suhtes siduvaks. Kui lepingueelne teave esitatakse vähem kui üks päev enne, kui krediidileping või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise leping või pakkumine muutub tarbija suhtes siduvaks, peavad krediidiandjad, krediidivahendajad ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad tuletama tarbijatele ühe päeva jooksul pärast krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimist meelde võimalust lepingust taganeda.

Artiklis 11 (artikli 2 lõikes 5 või 6 osutatud krediidilepingute lepingueelne teave) sätestatakse krediidiandjatele ja -vahendajatele kohustus anda tarbijatele teatavat liiki tarbijakrediidi puhul isikupärastatud lepingueelset teavet Euroopa tarbijakrediidi teabelehel, mis esitatakse lisaks üheleheküljelisele Euroopa tarbijakrediidi standardinfo ülevaatelehele. Selle teabelehe sisu ja vorm on esitatud III lisas. Muude krediidilepingute puhul tuleb lepingueelne teave esitada vähemalt üks päev enne, kui krediidileping või -pakkumine muutub tarbija suhtes siduvaks, vastasel juhul peavad krediidiandjad ja -vahendajad tuletama tarbijatele ühe päeva jooksul pärast krediidilepingu sõlmimist meelde võimalust lepingust taganeda.

Artiklis 12 (piisavad selgitused) esitatakse nõue, et krediidiandjad, krediidivahendajad või ühisrahastuse laenuandmise teenuste osutajad peavad pakutavaid krediidilepinguid, ühisrahastuse laenuandmise teenuseid ja kõrvalteenuseid tarbijatele piisavalt selgitama, et tarbija saaks hinnata, kas need on kohandatud tema vajadustele ja rahalisele olukorrale.

Artiklis 13 (andmete automatiseeritud töötlemisel põhinevad isikupärastatud pakkumised) sätestatakse kohustus teavitada tarbijaid juhul, kui neile tehakse andmete automatiseeritud töötlemise (sh profiilianalüüs) põhjal isikupärastatud pakkumisi.

Artiklis 14 (seosmüük ja komplektina müük) keelatakse seosmüük, välja arvatud juhul, kui on võimalik tõendada, et see tagab selge kasu tarbijatele, võttes nõuetekohaselt arvesse asjaomast liiki toodete kättesaadavust ja hindu; samal ajal lubatakse artiklis komplektina müük.

Artiklis 15 (kõrvalteenuste ostuga nõusoleku eeldamine) keelatakse tarbija nõusoleku eeldamine vaikevalikute alusel, nt eelnevalt märgistatud lahtrid.

Artiklis 16 (nõustamisteenused) sätestatakse normid, millega tagatakse, et tarbijatele teatatakse krediidiandja, krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja pakutavatest nõustamisteenustest, kuid ei sätestata kohustust nõustamist pakkuda. Sellega kehtestatakse nõue, et kaalutakse piisaval hulgal turul pakutavaid krediidilepinguid või ühisrahastuse laenuandmise teenuseid ning et nõustamisel võetakse arvesse laenuvõtja profiili.

Artiklis 17 (soovimatu krediidimüük) keelatakse igasugune soovimatu krediidimüük, sealhulgas eelnevalt heakskiidetud krediitkaardi saatmine, kui tarbija ei ole seda taotlenud, või olukord, kus krediidiandja tõstab ilma tarbija eelneva taotluseta või sõnaselge nõusolekuta ühepoolselt arvelduskrediidi/krediitkaardi kasutuslimiiti.

Artiklis 18 (kohustus hinnata tarbija krediidivõimelisust) sätestatakse nõue, et krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja peab hindama tarbija võimet krediit tagasi

maksta, võttes arvesse tarbija huvi ning lähtudes tarbija sissetulekut ja kulutusi ning muud rahalist ja majanduslikku olukorda käsitlevast vajalikust ja proportsionaalsest teabest, mis piirdub vaid selliseks hindamiseks rangelt vajaliku teabega. Samuti sätestatakse sellega nõue, et tarbijatele antakse krediiti juhul, kui krediidivõimelisuse hindamise tulemuse kohaselt on tõenäoline, et krediidilepingust või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingust tulenevad kohustused täidetakse selle lepinguga nõutavatel tingimustel, välja arvatud teatavatel põhjendatud asjaoludel. Kui krediidivõimelisuse hinnang põhineb andmete automatiseeritud töötlemisel (sh profiilianalüüs), on tarbijatel peale selle õigus taotleda ja saada isiklikku kontakti krediidiandjaga ning sisulisi selgitusi krediidivõimelisuse hinnangu kohta, samuti väljendada oma seisukohta ja kõnealune krediidivõimelisuse hinnang vaidlustada.

Artiklis 19 (andmebaasid) kehtestatakse sätted selle tagamiseks, et krediidiandjatel või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajatel oleks mittediskrimineerival alusel juurdepääs asjaomastes andmebaasides sisalduvale teabele.

Artiklis 20 (krediidilepingu ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu vorm) ja artiklis 21 (krediidilepingus või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus esitatav teave) sätestatakse krediidilepingute või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingute vorm ning nendes esitatav kohustuslik teave.

Artiklis 22 (teave krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu muutmise kohta) sätestatakse konkreetsed kaitsemeetmed, mis tuleb tarbijatele ette näha juhuks, kui krediidilepingut või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingut muudetakse.

Artiklis 23 (laenuintressi muutused) kehtestatakse teave, mis tuleb tarbijale esitada laenuintressi muutuste korral.

Artiklis 24 (arvelduskrediit) kehtestatakse sätted selle tagamiseks, et tarbijatele antaks regulaarselt teavet nende arvelduskrediidi teatavate üksikasjade kohta.

Artiklis 25 (arvelduskonto jäägi ületamine) sätestatakse eeskirjad vaikimisi heaks kiidetud arvelduskrediidi kohta, millega krediidiandja teeb tarbijale kättesaadavaks vahendid, mis ületavad tarbija arvelduskonto jääki või kokkulepitud arvelduskrediiti. Arvelduskonto jäägi märkimisväärse ületamise korral tuleb tarbijat hoiatada kohaldatavate tingimuste eest ja teda nendest teavitada.

Artikliga 26 (taganemisõigus) nähakse tarbijatele ette võimalus taganeda krediidilepingust või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingust sarnastel tingimustel nagu on osutatud direktiivis 2002/65/EÜ (milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustust).

Artiklis 27 (seotud krediidilepingud) sätestatakse konkreetsed eeskirjad seotud krediidilepingute ja tarbijate taganemisõiguse kohta.

Artiklis 28 (tähtajatud krediidilepingud või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingud) kehtestatakse konkreetsed tingimused tähtajatute lepingute lõpetamiseks.

Artiklis 29 (krediidi ennetähtaegne tagastamine) sätestatakse, et tarbijal on õigus täita oma kohustused enne tagasimakse tähtpäeva. Krediidi täieliku või osalise ennetähtaegse tagastamise korral on tarbijal õigus sellele, et tema krediidi kogukulu vähendatakse, ning krediidiandjal on samal ajal õigus saada õiglast ja objektiivselt põhjendatud hüvitist võimalike kulude eest, mis on otseselt seotud krediidi ennetähtaegse tagastamisega.

Artiklis 30 (krediidikulukuse aastamäära arvutamine) käsitletakse tarbijakrediiditoodete võrdlemisel kasutatavat põhinäitajat. Sellega nõutakse, et tarbijakrediiditoodete puhul

kasutataks seda krediidikulukuse aastamäära mõiste määratlust, mis on sätestatud direktiivis 2008/48/EÜ. Krediidikulukuse määra arvutamise meetodi üksikasjad on esitatud IV lisas. Lisaks on sätestatud metoodika muutmise kord, et oleks võimalik võtta arvesse turusuundumusi.

Artikliga 31 (intressimäärade, krediidikulukuse aastamäära või tarbija krediidi kogukulu ülempiirid) nähakse ette tarbijakrediidilepingute suhtes kohaldatava intressimäära, krediidikulukuse aastamäära ja/või krediidi kogukulu puhul kehtestatavad ülempiirid. Liikmesriigid võivad otsustada sätestada sihtotstarbelise ülempiiri vaba tagasimaksega krediidiliinidele.

Artiklites 32 (äritegevusele esitatavad nõuded tarbijakrediidi andmisel) ja 33 (töötajate teadmistele ja pädevusele esitatavad nõuded) sätestatakse krediidiandjatele, krediidivahendajatele ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajatele olulised nõuded, et tagada tarbijakrediidi andmisel kõrgel tasemel professionaalsus, näiteks nõuded tasustamispoliitika ning asjakohaste teadmiste ja oskuste olemasolu kohta.

Artiklis 34 (tarbijate finantsalane harimine) kehtestatakse tarbijate finantsalase harimise meetmed, mida liikmesriigid peavad edendama, eeskätt tarbijakrediidilepingute valdkonnas, et parandada tarbijate finantskirjaoskust, sealhulgas digitaalselt müüdavate toodete puhul.

Artiklis 35 (võlgnevused ja makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmed) kehtestatakse meetmed, millega innustatakse kasutama makseraskuste korral enne täitemenetluse algatamist mõistlikku makseraskuste tõttu restruktureerimist.

Artiklis 36 (võlanõustamisteenused) sätestatakse liikmesriikidele nõue tagada, et tarbijatele tehakse kättesaadavaks võlanõustamisteenused.

Artiklis 37 (mittekrediidiasutustele tegevusloa andmine, nende registreerimine ja järelevalve) sätestatakse, et mittekrediidiasutuste suhtes tuleb kohaldada asjakohast tegevuslubade andmise, registreerimise ja järelevalve teostamise korda. Sel viisil on võimalik tagada kõigi krediidiandjate ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajate – olenemata sellest, kas tegemist on krediidiasutusega – asjakohane reguleerimine ja järelevalve nende üle.

Artiklis 38 (krediidivahendajate konkreetsed kohustused) kehtestatakse sätted krediidivahendajatega seotud erimeetmete kohta.

Artiklis 39 (õiguste loovutamine), mis vastab direktiivi 2008/48/EÜ artiklile 17, sätestatakse, et kui krediidilepingust tulenevad krediidiandja õigused või leping ise loovutatakse kolmandale isikule, jäävad teatavad õigused alles. Õiguste omandaja on ükskõik mis isik, kellele on loovutatud krediidiandja õigused, st krediidikindlustusandja, inkassofirma, rediskonteerimis- või väärtpaberistamisettevõtja jne.

Artiklis 40 (vaidluste kohtuväline lahendamine) sätestatakse, et tarbijatele peaksid olema kättesaadavad menetlused käesolevas direktiivis kehtestatud õiguste ja kohustustega seotud vaidluste kohtuväliseks lahendamiseks tarbijate ja krediidiandjate, krediidivahendajate või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajate vahel. Seejuures ei tohiks eristada lepingulisi ja lepingueelseid vaidlusi. Sellised vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlused ja neid pakkuvad üksused peaksid vastama direktiiviga 2013/11/EL sätestatud kvaliteedinõuetele.

Artiklis 41 (pädevad asutused) nõutakse, et liikmesriigid määraksid direktiivi rakendamiseks konkreetsed pädevad asutused.

Artiklis 42 (ühtlustamise tase) ja artiklis 43 (direktiivi imperatiivsus) kinnitatakse täieliku ühtlustamise põhimõte ning direktiivi imperatiivsus. Liikmesriigid ei või kohaldada direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate valdkondade puhul muid sätteid, kui direktiiv sisaldab nende valdkondade kohta ühtlustatud sätteid.

Artiklis 44 (karistused) nõutakse, et liikmesriigid kohaldaksid direktiivile mittevastavuse korral asjakohaseid haldusmeetmeid või -karistusi. Lisaks peavad liikmesriigid tarbijakaitsealase koostöö läbivaadatud määruses määratletud laiaulatuslike rikkumiste või liidu mõõtmega laiaulatuslike rikkumiste puhul kehtestama oma siseriiklikus õiguses trahvid, mille maksimumsuurus on vähemalt 4 % rikkumise toime pannud krediidiandja, krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja käibest asjaomastes liikmesriikides.

Artiklis 45 (delegeeritud volituste rakendamine) kehtestatakse menetlused, mille alusel on võimalik direktiivi teatavaid osi delegeeritud õigusaktidega kohandada, täpsustada või ajakohastada.

Artikkel 46 (läbivaatamine ja järelevalve), artikkel 47 (kehtetuks tunnistamine ja üleminekusätted), artikkel 48 (ülevõtmine), artikkel 49 (jõustumine) ja artikkel 50 (adressaadid) sisaldavad standardsätteid ja -teksti, mis eraldi kommentaare ei vaja.

2021/0171 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV

tarbijakrediidi kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust[23],

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2008/48/EÜ[24] on sätestatud liidu tasandil kohaldatavad normid tarbijakrediidilepingute ja tarbijatele mõeldud ühisrahastuse laenuandmise teenuste kohta.

(2) 2014. aastal esitas komisjon aruande direktiivi 2008/48/EÜ rakendamise kohta. 2020. aastal esitas komisjon teise aruande selle direktiivi rakendamise kohta ja komisjoni talituste töödokumendi, kus tutvustati REFITi raames toimunud direktiivi hindamise tulemusi; hindamise käigus konsulteeriti ulatuslikult asjaomaste sidusrühmadega.

(3) Nendes aruannetes ja konsultatsioonides järeldati, et direktiiv 2008/48/EÜ on olnud kõrgetasemelise tarbijakaitse tagamisel ja tarbijakrediidi siseturu väljakujunemise toetamisel osaliselt tulemuslik ning et need eesmärgid on endiselt asjakohased. Põhjused, miks direktiiv on olnud kõigest osaliselt tulemuslik, on seotud nii otseselt direktiiviga, näiteks teatavate artiklite ebatäpne sõnastus, kui ka väliste teguritega, näiteks digiüleminekuga seotud muudatused, praktiline kohaldamine ja täitmise tagamine liikmesriikides, samuti asjaoluga, et tarbijakrediidituru teatavad aspektid ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse.

(4) Digiüleminek on ajendanud turusuundumusi, mida ei olnud võimalik direktiivi 2008/48/EÜ vastuvõtmise ajal prognoosida. Õigupoolest on alates 2008. aasta direktiivi vastuvõtmisest täheldatud hoogne tehnoloogia areng toonud

23 …

24 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiiv 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (ELT L 133, 22.5.2008, lk 66).

tarbijakrediidituru kaasa märkimisväärseid muutusi nii pakkumise kui ka nõudluse poolel, näiteks uute toodete turuletulek ning tarbijakäitumise ja -eelistuste muutused.

(5) Direktiivi 2008/48/EÜ teatavate sätete ebatäpne sõnastus, mis võimaldab liikmesriikidel vastu võtta lahknevaid sätteid, mis lähevad kaugemale kõnealuses direktiivis sätestatust, on toonud kaas killustatud õigusraamistiku mitmes tarbijakrediidi aspektis kogu liidus.

(6) Sellistest siseriiklikest erisustest tulenev *de facto* ja *de jure* olukord kahjustab mõningatel juhtudel konkurentsi liidu krediidiandjate vahel ja takistab siseturu toimimist. Selline olukord ei võimalda tarbijatel kasu saada järk-järgult suurenevast piiriülese krediidi pakkumisest, mis digiülemineku mõjul eeldatavalt veelgi kasvab. Kõnealused moonutused ja piirangud võivad omakorda vähendada nõudlust kaupade ja teenuste järele. Samuti ei ole sellises olukorras tagatud tarbijatele liidus piisavat ja ühtlasel tasemel kaitset.

(7) Viimastel aastatel on tarbijatele pakutava krediidi tootevalik märkimisväärselt arenenud ja mitmekesistunud. Turule on tulnud uued krediiditooted, eeskätt veebikeskkonnas, ning nende kasutamine kasvab pidevalt. See on tekitanud õiguskindlusetust seoses direktiivi 2008/48/EÜ kohaldamisega selliste uute toodete suhtes.

(8) Käesolev direktiiv täiendab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2002/65/EÜ,[25] milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustust, sätestatud norme. Õiguskindluse tagamiseks tuleks täpsustada, et nende sätete vastuolu korral tuleks erinormina kohaldada käesoleva direktiivi sätet.

(9) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklile 26 hõlmab siseturg ala, mille ulatuses on tagatud kaupade ja teenuste vaba liikumine ning asutamisvabadus. Läbipaistvama ja tõhusama õigusraamistiku loomine tarbijakrediidi jaoks suurendab eeldatavalt tarbijate usaldust ja soodustab piiriülese tegevuse arengut.

(10) Selleks et parandada tarbijakrediidi siseturu toimimist, tuleb mitmes põhivaldkonnas tagada liidu tasandil ühtlustatud raamistik. Arvestades tarbijakrediidi turu arengut – eeskätt veebikeskkonnas – ning Euroopa kodanike üha suurenevat liikuvust, aitavad tulevikku suunatud liidu õigusaktid, mis võimaldavad kohaneda uute krediidivormidega ning tagavad liikmesriikidele piisava paindlikkuse nende rakendamisel, luua ettevõtjatele võrdsed tingimused.

(11) ELi toimimise lepingu artikli 169 lõikes 1 ja lõike 2 punktis a on sätestatud, et liit aitab kõrgetasemelise tarbijakaitse saavutamisele kaasa meetmetega, mis on võetud kõnealuse lepingu artikli 114 põhjal. Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „põhiõiguste harta“) artiklis 38 on sätestatud, et liidu poliitikaga tagatakse tarbijakaitse kõrge tase.

(12) On tähtis, et tarbijatele oleks tagatud kõrgetasemeline tarbijakaitse. Seega peaks olema võimalik, et krediidipakkumiste vaba liikumine toimub nii krediidi pakkujate kui ka krediidi soovijate jaoks optimaalsetel tingimustel ning seejuures võetakse nõuetekohaselt arvesse konkreetset olukorda liikmesriikides.

---

[25] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2002. aasta direktiiv 2002/65/EÜ, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturustust ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/619/EMÜ ning direktiive 97/7/EÜ ja 98/27/EÜ (EÜT L 271, 9.10.2002, lk 16).

(13) Selleks et tagada kõikide liidu tarbijate huvide võrdselt kõrgetasemeline kaitse ja luua hästi toimiv siseturg, on vaja täielikku ühtlustamist. Seetõttu ei tohiks liikmesriikidel lubada säilitada ega kehtestada siseriiklikke õigusnorme, mis lahknevad käesolevas direktiivis sätestatutest, välja arvatud juhul, kui käesolevas direktiivis on sätestatud teisiti.. Sellist piirangut tuleks aga kohaldada ainult siis, kui sätted on käesoleva direktiiviga ühtlustatud. Ühtlustatud sätete puudumise korral peaks liikmesriikidel olema jätkuvalt õigus säilitada või kehtestada siseriiklikke õigusakte. Nii võiksid liikmesriigid säilitada või kehtestada müüja või teenuste osutaja ja krediidiandja solidaarvastutust käsitlevad siseriiklikud sätted. Samuti võiksid liikmesriigid säilitada või kehtestada siseriiklikud õigusnormid kaubamüügilepingu või teenuste osutamise lepingu tühistamise kohta, kui tarbija kasutab oma õigust krediidilepingust või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingust taganeda. Sellega seoses peaks liikmesriikidel olema õigus kehtestada tähtajatute krediidilepingute puhul minimaalne ajavahemik, mis peab jääma krediidiandja poolt krediidi tagastamise nõude esitamise aja ning krediidi tagastamise tähtpäeva vahele.

(14) Käesolevas direktiivis sisalduvate mõistetega määratletakse ühtlustamise ulatus. Liikmesriikide kohustus rakendada käesolevat direktiivi peaks seega piirduma direktiivi kohaldamisalaga, nagu see on määratletud nende mõistetega. Käesolev direktiiv ei tohiks aga piirata liikmesriikidel käesoleva direktiivi sätteid kohaldamast kooskõlas liidu õigusega valdkondades, mis ei kuulu direktiivi reguleerimisalasse. Seega saaks liikmesriik säilitada või kehtestada käesolevale direktiivile või selle teatavatele sätetele vastavad siseriiklikud õigusaktid krediidilepingute kohta, mis ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse, näiteks krediidilepingud, mille sõlmimisel nõutakse tarbijalt krediidiandja kasuks esemelise tagatise andmist ja mille kohaselt tarbija vastutus piirdub rangelt selle panditud esemega. Lisaks saaksid liikmesriigid käesolevat direktiivi kohaldada ka seotud krediidile, mis ei ühti käesolevas direktiivis esitatud seotud krediidilepingu määratlusega. Seega saaks käesoleva direktiivi sätteid seotud krediidilepingute kohta kohaldada krediidilepingutele, mille eesmärk on rahastada kauba tarne või teenuste osutamise lepingut üksnes teatavas osas.

(15) Et parandada tarbijakaitset on mitu liikmesriiki kohaldanud direktiivi 2008/48/EÜ valdkondade suhtes, mis ei kuulu selle kohaldamisalasse. Õigupoolest võivad mitu selle direktiivi kohaldamisalast välja jäävat krediidilepingut olla tarbijatele kahjulikud, sealhulgas lühiajalised suure kulukusega laenud, mille summa on enamasti väiksem kui direktiiviga 2008/48/EÜ ette nähtud miinimumkünnis 200 eurot. Võttes arvesse seda asjaolu ning eesmärki tagada kõrgetasemeline tarbijakaitse ja edendada piiriülese tarbijakrediidituru arengut, peaks käesoleva direktiivi kohaldamisala hõlmama teatavaid lepinguid, mis jäeti direktiivi 2008/48/EÜ kohaldamisalast välja, näiteks tarbijakrediidilepingud, mille summa on väiksem kui 200 eurot. Samamoodi peaks direktiivi kohaldamisala hõlmama muid tooteid, mis võivad nende suure kulukuse või maksete tasumata jätmise korral nõutavate suurte tasude tõttu olla kahjulikud, et tagada parem läbipaistvus ja tarbijakaitse ning tugevdada seeläbi tarbijate usaldust. Sellest tulenevalt ei tohiks käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja jätta liisingulepinguid, arvelduskrediidi vormis krediidilepinguid, mille puhul kuulub krediit tagastamisele ühe kuu jooksul, krediidilepinguid, mille puhul krediiti antakse ilma intressita ega nõuta muude tasude maksmist (sh „osta nüüd, maksa hiljem“ makselahendused, st uued digitaalsed finantsvahendid, millega tarbijad saavad teha ostu ja maksta summa tagasi teatava aja jooksul), ega krediidilepinguid, mille kohaselt tuleb krediit tagasi maksta kolme kuu jooksul ning mille puhul tuleb maksta kõigest tähtsusetuid tasusid. Peale selle peaks käesoleva direktiivi kohaldamisala hõlmama kõiki krediidilepinguid summas kuni 100 000 eurot. Käesoleva direktiiviga tuleks

tõsta krediidilepingute summa ülempiiri, et võtta arvesse indekseerimist vastavalt inflatsiooni mõjule alates 2008. aastast ja eelolevatel aastatel.

(16) Tarbijatele üha enam kättesaadav rahastamisvorm on ühisrahastus, mida enamasti kasutatakse väikesteks kulutusteks või investeeringuteks. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/1503[26] kohaldamisalast on välja jäetud sellised ühisrahastusteenused, sealhulgas teenused, millega hõlbustatakse krediidi andmist, mida osutatakse tarbijatele direktiivi 2008/48/EÜ tähenduses. Seda silmas pidades on käesoleva direktiivi eesmärk määrust (EL) 2020/1503 täiendada ning kõnealune väljajätt heastada; selleks tagatakse õigusselgus seoses ühisrahastusteenuste suhtes kohaldatava õiguskorraga juhtudel, kui tarbija soovib saada krediiti ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja kaudu.

(17) Ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja käitab üldsusele avatud digitaalset platvormi, et viia või aidata viia potentsiaalsed laenuandjad kokku rahastamist vajavate tarbijatega. Selline rahastamine võib toimuda tarbijakrediidi vormis. Kui ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad annavad tarbijatele krediiti otse, kohaldatakse nende suhtes käesoleva direktiivi sätteid krediidiandjate kohta. Kui ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad hõlbustavad krediidi andmist kaubandus-, äri- või kutsetegevuse raames tegutsevate krediidiandjate ja tarbijate vahel, peaksid käesoleva direktiiviga krediidiandjatele ette nähtud kohustusi täitma kõnealused krediidiandjad. Sellises olukorras tegutsevad ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad krediidivahendajatena ning seega tuleks nende suhtes kohaldada käesoleva direktiiviga krediidivahendajatele ette nähtud kohustusi.

(18) Peale selle tuleks teatavaid käesoleva direktiivi sätteid kohaldada nende ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajate suhtes, kes oma pädevuse piires – kuid mitte krediidiandjate või krediidivahendajatena – viivad väljaspool oma kaubandus-, äri- või kutsetegevust tarbijakrediiti pakkuvaid isikuid kokku tarbijatega. Sellest tulenevalt peaks ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja täitma teatavaid käesoleva direktiiviga ette nähtud eeskirju ja kohustusi, sealhulgas kohustus hinnata krediidivõimelisust ning lepingueelset teavet käsitlevad eeskirjad. Isikute suhtes, kes annavad krediidi ühisrahastusplatvormi kaudu tarbijatele krediiti väljaspool oma kaubandus-, äri- või kutsetegevust, ei tohiks kohaldada käesoleva direktiiviga krediidiandjatele ette nähtud kohustusi.

(19) Konkreetsete krediidilepingute puhul, mille suhtes kohaldatakse üksnes teatavaid käesoleva direktiivi sätteid, peaks liikmesriikidele jääma õigus reguleerida sellist liiki krediidilepinguid siseriiklike õigusaktidega selles osas, mida käesoleva direktiiviga ei ühtlustata.

(20) Teenuste pideva osutamise lepingud või samalaadsete kaupade tarnimise lepingud, mille kohaselt tarbija tasub selliste kaupade või teenuste eest osamaksetega kogu lepingu kehtivuse aja jooksul, võivad käesoleva direktiiviga reguleeritavatest krediidilepingutest oluliselt erineda nii lepingupoolte huvide kui ka tehingute asjaolude ning sooritamise poolest. Seetõttu ei tohiks selliseid lepinguid lugeda krediidilepinguteks käesoleva direktiivi tähenduses. Selline leping on muu hulgas kindlustusleping, mille eest tasutakse igakuiste osamaksetena.

[26] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. oktoobri 2020. aasta määrus (EL) 2020/1503, mis käsitleb ettevõtjatele Euroopa ühisrahastusteenuse osutajaid ning millega muudetakse määrust (EL) 2017/1129 ja direktiivi (EL) 2019/1937 (ELT L 347, 20.10.2020, lk 1).

(21) Käesoleva direktiivi kohaldamisalast tuleks välja jätta krediidilepingud, mille alusel antakse krediiti kinnisvara tagatisel, ja krediidilepingud, mille eesmärk on rahastada maa või olemasoleva või projekteeritava ehitise omandiõiguse omandamist või säilitamist, sest neid lepinguid reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/17/EÜ[27]. Direktiivi kohaldamisalast ei tohiks aga välja jätta tagamata krediiti, mille eesmärk on elamukinnisvara renoveerimine, sealhulgas juhul, kui krediidi kogusumma on suurem kui 100 000 eurot.

(22) Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada sõltumata sellest, kas krediidiandja on juriidiline või füüsiline isik. Käesolev direktiiv ei tohiks siiski mõjutada liikmesriikide õigust lubada tarbijakrediiti anda üksnes juriidilistel isikutel või teatavatel juriidilistel isikutel.

(23) Käesoleva direktiivi teatavaid sätteid tuleks kohaldada füüsilistele ja juriidilistele isikutele (krediidivahendajatele), kes esitlevad või pakuvad tarbijatele oma kaubandus-, äri- või kutsetegevuse raames tasu eest krediidilepinguid, abistavad tarbijaid, tehes krediidilepingutega seotud ettevalmistavat tööd, või sõlmivad tarbijatega krediidilepinguid krediidiandja nimel.

(24) Tarbijatele tuleks anda teavet, näiteks lepingueelset või üldist teavet, tasuta.

(25) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „põhiõiguste harta“) tunnustatud põhimõtteid. Eeskätt austatakse käesoleva direktiiviga täielikult põhiõiguste hartas sätestatud õigust isikuandmete kaitsele, omandile, mittediskrimineerimisele, perekonna- ja tööelu kaitsele ning tarbijakaitsele.

(26) Liidus seaduslikult elavaid tarbijaid ei tohiks liidus krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu taotlemisel, sõlmimisel või omamisel diskrimineerida nende kodakondsuse ega elukoha tõttu ega muul põhiõiguste harta artiklis 21 osutatud alusel.

(27) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2005/29/EÜ[28] tuleks tarbijaid kaitsta ebaausate või eksitavate tavade eest, eeskätt mis puudutab krediidiandja, krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja esitatavat teavet. Kõnealune direktiiv on krediidilepingute ja ühisrahastuse laenuandmise teenuste suhtes jätkuvalt kohaldatav ning toimib turvaabinõuna, millega tagatakse, et kõigis sektorites on võimalik säilitada tarbijakaitse ühtset kõrget taset ning kaitsta tarbijaid ebaausate kaubandustavade eest, sealhulgas muu liidu õiguse täiendamise kaudu.

(28) Reklaamis keskendutakse tavaliselt ühele või mitmele konkreetsele tootele, samal ajal kui tarbijatel peaks olema võimalus teha otsus kõigi pakutavate krediiditoodete põhjal. Sellega seoses on üldteabel oluline osa tarbija teavitamisel olemasolevatest toodetest ja teenustest ning nende põhitunnustest. Seepärast peaks tarbijatel olema igal ajal juurdepääs üldteabele pakutavate krediiditoodete kohta. See ei tohiks piirata kohustust esitada tarbijatele isikupärastatud lepingueelset teavet.

---

[27] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2013/36/EL ja määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT L 60, 28.2.2014, lk 34).

[28] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (ebaausate kaubandustavade direktiiv) (ELT L 149, 11.6.2005, lk 22).

(29) Kehtestada tuleks konkreetsed sätted krediidilepingute või ühisrahastuse laenuandmise teenuste reklaami ning tarbijatele antava standardteabe teatavate elementide kohta, et tarbijad saaksid eelkõige eri pakkumisi võrrelda. Sellist teavet tuleks anda selgel, kokkuvõtlikul ja selgelt eristuval viisil tüüpilise näite kujul. Standardteave tuleks esitada varem ning selles tuleks selgelt ja tähelepanu haaravas vormis kirjeldada olulisimaid punkte. See teave peaks olema selgelt loetav ja selle puhul tuleks arvesse võtta teatavate andmekandjate, näiteks mobiiltelefonide ekraanide tehnilisi piiranguid. Ajutise kehtivusega müügiedenduslikud tingimused, näiteks kliendi ligimeelitamiseks ette nähtud ülisoodne intressimäär, mis kehtib krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse esimestel kuudel, peaks olema selgelt äratuntav. Tarbijatel peaks olema lühiülevaade kogu olulisest teabest ka mobiiltelefoni ekraanil. Tarbijale tuleks edastada ka krediidiandja ning vajaduse korral krediidivahendaja ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja telefoninumber ja e-posti aadress, et ta saaks krediidiandja, krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajaga kiiresti ja tõhusalt ühendust võtta. Kui krediidi kogusummat ei ole võimalik esitada kättesaadavaks tehtavate kogusummadena, eelkõige kui krediidilepinguga võimaldatakse tarbijal ise otsustada, millal ta krediidisumma kasutusse võtab, kuid kehtestatakse summa piirang, tuleks ette näha ülemmäär. Ülemmäär peaks vastama krediidi kõrgeimale määrale, mis võidakse tarbijale kättesaadavaks teha. Teatavatel põhjendatud asjaoludel, kui krediidilepingute või ühisrahastuse laenuandmise teenuste reklaamis kasutatav andmekandja ei võimalda esitada teavet visuaalselt, näiteks raadioreklaami puhul, võiks avaldatava teabe mahtu vähendada, et tarbijad saaksid teabest paremini aru. Lisaks peaks liikmesriikidele jääma õigus reguleerida siseriiklikus õiguses teabele esitatavaid nõudeid seoses krediidilepingute või ühisrahastuse laenuandmise teenuste reklaamiga, mis ei sisalda teavet krediidikulukuse kohta.

(30) Selleks et tarbijad saaksid teha otsused kõiki asjaolusid arvesse võttes, peaksid nad vähemalt üks päev enne krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimist saama asjakohase teabe, sealhulgas teabe krediiditingimuste, krediidikulukuse ja oma kohustuste kohta, samuti piisavad selgitused nende küsimuste kohta, et seda teavet sobival ajal ja viisil kaalutleda. Nende normide kohaldamine ei tohiks piirata nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ[29] kohaldamist.

(31) Lepingueelne teave tuleks esitada Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehel. Selleks et aidata tarbijatel pakkumistest aru saada ja neid võrrelda, tuleks lisaks Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehele esitada Euroopa tarbijakrediidi standardinfo ülevaateleht, mis sisaldab kokkuvõtet krediidi põhielementidest ja võimaldab tarbijal saada lühiülevaate kogu olulisest teabest, seda ka mobiiltelefoni ekraanil. Teave peaks olema selgelt loetav ja kohandatud teatavate andmekandjate, näiteks mobiiltelefonide ekraanide tehnilistele piirangutele. See tuleks esitada nõuetekohasel ja sobival viisil eri kanalites, et teave oleks võrdsetel alustel ja kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2019/882[30] kättesaadav kõigile tarbijatele.

(32) Pakkumiste võimalikult täieliku läbipaistvuse ja võrreldavuse tagamiseks peaks lepingueelne teave sisaldama eelkõige krediidikulukuse aastamäära, mis määratakse

[29] Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiiv 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT L 95, 21.4.1993, lk 29).

[30] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/882 toodete ja teenuste ligipääsetavusnõuete kohta (ELT L 151, 7.6.2019, lk 70).

kõikjal liidus kindlaks samal viisil. Kuna krediidikulukuse aastamäära saab sellel etapil esitada vaid näitena, peaks tegemist olema tüüpilise näitega. Seetõttu tuleks näites kasutada kaalutava krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse liigile iseloomulikku keskmist krediidi kestust ja kogusummat ning arvestada ka selle krediidiga soetatavaid kaupu, juhul kui see on asjakohane. Tüüpilise näite kindlaksmääramisel tuleks arvesse võtta ka teatavat tüüpi krediidilepingute või ühisrahastuse laenuandmise teenuste esinemise sagedust konkreetsel turul. Seoses laenuintressi, osamaksete sageduse ja intresside kapitaliseerimisega peaksid krediidiandjad kasutama asjaomase tarbijakrediidi arvutamiseks oma tavapärast meetodit. Kui lepingueelne teave esitatakse vähem kui üks päev enne, kui krediidileping või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise leping muutub tarbija suhtes siduvaks, peaks krediidiandja ning vajaduse korral krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja tarbijatele ühe päeva jooksul pärast lepingu sõlmimist meelde tuletama võimalust lepingust taganeda.

(33) Krediidi kogukulu tarbijale peaks sisaldama kõiki kulusid, kaasa arvatud intress, lepingutasud, maksud, krediidivahendajate tasud ning kõik muud tasud, mida tarbija on kohustatud seoses krediidilepinguga või ühisrahastuse laenuandmise teenusega maksma, välja arvatud notaritasud. Krediidiandja tegelikke teadmisi kulude kohta tuleks hinnata objektiivselt, võttes arvesse käesolevas direktiivis sätestatud kutsenõudeid.

(34) Krediidilepinguid või ühisrahastuse laenuandmise teenuseid, mille puhul laenuintress vaadatakse perioodiliselt läbi vastavalt krediidilepingus või ühisrahastuse laenuandmise teenuste lepingus nimetatud baasintressimäära muutustele, ei tuleks lugeda fikseeritud laenuintressiga krediidilepinguteks või ühisrahastuse laenuandmise teenusteks.

(35) Liikmesriikidele peaks jääma õigus säilitada või kehtestada selliseid siseriiklikke õigusnorme, millega keelatakse krediidiandjal või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajal nõuda tarbijalt pangakonto avamist seoses krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenusega, mõne muu kõrvalteenuse jaoks lepingu sõlmimist või selliste pangakontode või muude kõrvalteenustega seonduvate kulude või tasude maksmist. Liikmesriikides, kus sellised kombineeritud pakkumised on lubatud, tuleks tarbijaid enne krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimist teavitada kõigist kõrvalteenustest, mis on kohustuslikud kas krediidi saamiseks või selle saamiseks reklaamitavatel lepingutingimustel. Selliste kõrvalteenustega seotud kulud, eelkõige kindlustusmaksed, tuleks arvata krediidi kogukulu hulka. Juhul kui selliste kulude suurust ei ole võimalik enne krediidilepingu sõlmimist kindlaks määrata, peaksid tarbijad saama enne lepingu sõlmimist piisavat teavet kulude olemasolu kohta. Tuleks eeldada, et krediidiandjale või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajale on teada nende kõrvalteenuste maksumus, mida ta pakub tarbijale ise või kolmanda isiku nimel, välja arvatud juhul, kui hind sõltub tarbija eriomadustest või olukorrast.

(36) Selleks et tagada teatavat liiki krediidilepingute puhul piisaval tasemel tarbijakaitse ilma krediidiandjat või vajaduse korral krediidivahendajat liigselt koormamata, on siiski asjakohane piirata lepingueelsele teabele esitatavaid nõudeid, arvestades sellist liiki krediidilepingute eripära.

(37) Enne krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimist tuleks tarbijale esitada põhjalik teave, olenemata sellest, kas krediidi turustamisse on kaasatud krediidivahendaja. Seetõttu tuleks lepingueelsele teabele

esitatavaid nõudeid üldiselt kohaldada ka krediidivahendajate suhtes. Kui aga kauba tarnija või teenuse osutaja tegutseb krediidivahendajana kõrvaltegevusena, ei ole asjakohane kehtestada talle juriidilist kohustust anda lepingueelset teavet vastavalt käesolevale direktiivile. Näiteks võib krediidi vahendamise lugeda kauba tarnija või teenuse osutaja kõrvaltegevusalaks, kui krediidi vahendamine ei ole tema kaubandus-, äri- või kutsetegevuse põhieesmärk. Kõnealustel juhtudel tagatakse siiski piisaval tasemel tarbijakaitse, kuna krediidiandja peaks vastutama selle eest, et tarbija saab kogu lepingueelse teabe kas krediidivahendajalt, kui krediidiandja ja -vahendaja nii kokku lepivad, või muul sobival viisil.

(38) Liikmesriikidel peaks olema võimalus reguleerida enne krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimist tarbijale edastatava teabe võimalikku siduvat iseloomu ning ajavahemikku, mille jooksul see on krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja suhtes siduv.

(39) Tarbijale antavast lepingueelsest teabest hoolimata võib tarbija siiski vajada lisaabi selleks, et otsustada, milline pakutavatest krediidilepingutest või ühisrahastuse laenuandmise teenustest on tema vajadusi ja rahalist olukorda arvestades sobivaim. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et krediidiandjad ning vajaduse korral krediidivahendajad ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad annavad sellist abi seoses tarbijale pakutavate krediiditoodetega ning esitavad tarbijale isikupärastatud viisil piisavaid selgitusi asjaomase teabe, sealhulgas eelkõige pakutavate toodete põhiomaduste kohta, nii et tarbija mõistaks nende võimalikke tagajärgi oma majanduslikule olukorrale. Krediidiandjad ning vajaduse korral krediidivahendajad ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad peaksid selliste selgituste andmise viisi kohandama asjaoludele, milles krediiti pakutakse, ning tarbija vajadusele abi järele, võttes arvesse tarbija krediidialaseid teadmisi ja kogemusi ning konkreetsete krediiditoodete laadi. Sellised selgitused ei tohiks endast kujutada isikupärastatud soovitust.

(40) Nagu on rõhutatud komisjoni ettepanekus määruse kohta, millega nähakse ette tehisintellekti käsitlevad ühtlustatud õigusnormid (tehisintellekti käsitlev õigusakt),[31] on tehisintellektisüsteeme lihtne mitmesugustes majanduse ja ühiskonna sektorites kasutusele võtta, sh piiriüleselt, ning need võivad levida kogu liidus. Seda arvesse võttes peaks krediidiandjatel, krediidivahendajatel ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajatel olema õigus kohandada hinnapakkumist konkreetsete tarbijate või konkreetsete tarbijakategooriate vajadustele, tuginedes automatiseeritud otsuste tegemisele ja tarbijate käitumise profiilianalüüsile, mis võimaldab neil hinnata tarbija ostujõudu. Tarbijaid tuleks seepärast selgelt teavitada, kui neile esitletud hinda on andmete automatiseeritud töötlemise alusel isikupõhiselt kohandatud, et nad saaksid ostuotsuse tegemisel võimalikke riske arvesse võtta.

(41) Üldjuhul ei tohiks olla lubatud seosmüük, välja arvatud juhul, kui koos krediidilepinguga või ühisrahastuse laenuandmise teenusega pakutavat finantsteenust või -toodet ei ole võimalik pakkuda eraldi põhjusel, et see on krediidi lahutamatu osa, näiteks arvelduskrediidi puhul. Kuigi proportsionaalsuse kaalutlusi arvestades peaks krediidiandjatel või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajatel olema võimalus nõuda tarbijalt asjakohase kindlustuspoliisi olemasolu, et tagada krediidi tagasimaksmine või kindlustada tagatise väärtus, peaks tarbijal olema võimalik valida ise kindlustusandja. See ei tohiks mõjutada krediidiandja või ühisrahastuse

[31] COM(2021) 206 final.

laenuandmise teenuse osutajate kehtestatud krediiditingimusi, tingimusel et vastava kindlustusandja kindlustuspoliis pakub samaväärset tagatist kui krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajate pakutav kindlustuspoliis. Samuti peaks liikmesriikidel olema võimalus standardida täielikult või osaliselt kindlustuslepingute kindlustuskatte sätteid, et tarbijad saaksid soovi korral pakkumisi võrrelda.

(42) Kõrvalteenustest tuleks teavitada selgel ja läbipaistval viisil. Peale selle ei tohiks olla võimalik eeldada tarbija nõusolekut selliste kõrvalteenustega, vaid nõusolek tuleks anda selge nõusolekut väljendava tegevusega, millega tarbija teeb vabatahtliku, konkreetse, teadliku ja ühemõttelise tahteavalduse. Seda arvestades ei tohiks vaikimist, eelnevalt märgistatud lahtreid ega tegevusetust pidada nõusolekuks.

(43) Nõustamine isikupärastatud soovituse vormis on tegevus (edaspidi „nõustamisteenused“), mis võib olla ühendatud krediidi andmise või vahendamise muude aspektidega. Seepärast tuleks tarbijaid teavitada sellest, mida sellised nõustamisteenused hõlmavad ning kas neid osutatakse või on võimalik osutada, et tarbijad mõistaksid, mida neile osutatavad teenused endast kujutavad. Pidades silmas tähtsust, mida tarbijad omistavad mõistete „nõu“, „nõustamine“ ja „nõustajad“ kasutamisele, peaks liikmesriikidel olema võimalik keelata nende või sarnaste mõistete kasutamine, kui nõustamisteenuseid osutavad tarbijatele krediidiandjad, krediidivahendajad või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad. Samuti on asjakohane tagada, et liikmesriigid kehtestavad kaitsemeetmed juhtudeks, kui nõustamist kirjeldatakse sõltumatu teenusena, tagamaks, et asjaomaste kaalutavate toodete valik ja tasustamiskord vastab tarbija ootustele sellise nõustamise suhtes. Nõustamisteenuseid osutades peaks krediidiandja, krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja esitama teabe selle kohta, kas soovitus põhineb ainult tema enda tootevalikul või suurel hulgal turul pakutavatel toodetel, nii et tarbija saaks aru, mille alusel talle soovitus tehakse. Peale selle peaks krediidiandja, krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja teatavaks tegema tasu, mida tarbija nõustamisteenuste eest maksma peab, või selle arvutamise meetodi, kui teabe esitamise ajal ei ole seda summat võimalik kindlaks määrata.

(44) Sellise krediidimüügiga, mida tarbija ei ole soovinud, võib teatavatel juhtudel kaasneda tarbija huve kahjustav tegevus. Seda silmas pidades peaks soovimatu krediidimüük olema keelatud, sealhulgas eelnevalt heakskiidetud krediitkaardi saatmine, kui tarbija ei ole seda tellinud, või olukord, kus tarbija arvelduskrediiti või krediitkaardi kasutuslimiiti tõstetakse ühepoolselt.

(45) Liikmesriigid peaksid võtma asjakohaseid meetmeid, et edendada vastutustundlikke tavasid krediidisuhte kõigis etappides, võttes arvesse oma krediidituru eripära. Nende meetmete hulka võivad kuuluda näiteks tarbijate teavitamine ja harimine, sealhulgas hoiatused makseviivituste ja liigse võlakoormusega seotud riskide kohta. Laieneval krediidituru on eriti oluline, et krediidiandjad ei tegeleks vastutustundetu laenuandmisega ega annaks krediiti ilma eelnevalt krediidivõimelisust hindamata. Selleks et vältida krediidiandjate sellist käitumist, peaksid liikmesriigid teostama vajalikku järelevalvet ning ette nägema vajalikud meetmed sellise käitumise eest karistamiseks. Ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/36/EÜ[32] krediidiriski käsitlevate sätete kohaldamist, peaks

[32] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidiasutuste ja investeerimisühingute

krediidiandjatel või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajatel olema kohustus individuaalselt kontrollida tarbija krediidivõimelisust. Sel eesmärgil peaks krediidiandjatel või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajatel olema lubatud kasutada tarbijalt nii asjaomase krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu ettevalmistamise ajal kui ka pikaaegse ärisuhte ajal saadud teavet. Tarbijad peaksid samuti toimima läbimõeldult ja täitma oma lepingulisi kohustusi.

(46) On oluline, et enne krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimist hinnataks ja kontrollitaks tarbija suutlikkust ja valmidust laenu tagasi maksta. Kõnealusel krediidivõimelisuse hindamisel tuleks tugineda tarbija huvidele, et vältida vastutustundetuid laenuandmistavasid ja liigset võlakoormust, ning arvesse võtta kõiki vajalikke ja asjakohaseid tegureid, mis võivad mõjutada tarbija suutlikkust krediit tagasi maksta. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kehtestada tarbija krediidivõimelisuse hindamise lisakriteeriumide ja meetodite kohta lisasuuniseid, näiteks kehtestada laenusumma ja kinnisvara väärtuse suhte või laenusumma ja sissetuleku suhte piirmäärad.

(47) Krediidivõimelisuse hindamine peaks tuginema tarbija rahalist ja majanduslikku olukorda, sealhulgas sissetulekut ja kulutusi käsitlevale teabele. Juhised selle kohta, mis kategooriatesse kuuluvaid andmeid tohib kasutada isikuandmete töötlemiseks krediidivõimelisuse otstarbel, on esitatud Euroopa Pangandusjärelevalve suunistes laenude väljastamise ja jälgimise kohta (EBA/GL/2020/06); sellised andmed hõlmavad muu hulgas tõendeid sissetuleku või tagasimaksete muude allikate kohta, finantsvarade ja -kohustuste teavet või teavet muude finantskohustuste kohta. Krediidivõimelisuse hindamisel ei tohiks kasutada selliseid isikuandmeid nagu sotsiaalmeediaplatvormidel leiduvad isikuandmed või terviseandmeid, sealhulgas vähktõveandmed. Selleks et hõlbustada krediidivõimelisuse hindamist, peaksid tarbijad esitama teavet oma rahalise ja majandusliku olukorra kohta. Põhimõtteliselt tuleks tarbijale krediiti anda ainult juhul, kui krediidivõimelisuse hinnangu kohaselt on tõenäoline, et krediidilepingust või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingust tulenevad kohustused täidetakse selle lepinguga nõutavatel tingimustel. Kui aga hinnang on negatiivne, saab krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja erandjuhul krediiti võimaldada teatavatel põhjendatud asjaoludel, näiteks juhul, kui tal on tarbijaga välja kujunenud pikaajaline koostöösuhe, või erakorraliste ravikulude katmiseks antavate laenude, õppelaenude või puuetega tarbijatele antavate laenude korral. Sellisel juhul peaks krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja võtma arvesse krediidi summat ja eesmärki ning lepingust tulenevate kohustuste täitmise tõenäosust, kui ta otsustab selle üle, kas teha krediit tarbijale kättesaadavaks.

(48) Ettepanekus määruse kohta, millega nähakse ette tehisintellekti käsitlevad ühtlustatud õigusnormid (tehisintellekti käsitlev õigusakt), on sätestatud, et tehisintellektisüsteemid, mida kasutatakse füüsilistele isikutele krediidihinnangu andmiseks või nende krediidivõimelisuse hindamiseks, tuleks liigitada suure riskiga tehisintellektisüsteemideks, sest nendega otsustatakse nende inimeste juurdepääs finantsvahenditele või olulistele teenustele, nagu kinnisvara, elekter ja telekommunikatsiooniteenused. Seda riski arvestades peaks tarbijal juhul, kui krediidivõimelisuse hindamine hõlmab andmete automatiseeritud töötlemist, olema

---

usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

õigus isiklikule kontaktile krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajatega. Samuti peaks tarbijal olema õigus saada sisulisi selgitusi tehtud hinnangu ning selle kohta, kuidas asjaomane andmete automatiseeritud töötlemine toimib, sealhulgas protsessi põhimuutujad, kasutatav loogika ja kaasnevad riskid, ning õigus väljendada oma seisukohta ning vaidlustada krediidivõimelisuse hinnang ja otsus.

(49) Tarbija krediidivõimelisuse hindamiseks peaks krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja kasutama ka krediidiandmebaase. Õiguslike ja tegelike asjaolude tõttu võivad sellised päringud oma ulatuselt erineda. Selleks et vältida konkurentsimoonutusi krediidiandjate või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajate vahel, peaks neil liikmesriigis, mis ei ole nende asukohariik, olema juurdepääs tarbijaid käsitlevatele era- või avalik-õiguslikele krediidiandmebaasidele samasugustel mittediskrimineerivatel tingimustel nagu selles liikmesriigis asutatud krediidiandjatel või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajatel. Liikmesriigid peaksid hõlbustama piiriülest juurdepääsu era- või avalik-õiguslikele andmebaasidele kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679[33]. Selleks et tugevdada vastastikkuse põhimõtet, tuleks krediidiandmebaasides kooskõlas liidu ja siseriikliku õigusega säilitada teavet vähemalt tarbijate võlgnevuste kohta.

(50) Kui krediiditaotlus lükatakse tagasi krediidiandmebaasist saadud teabe põhjal, peaks krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja tarbijat teavitama nii sellest asjaolust kui ka sellest, mis teavet tema kohta asjaomases andmebaasis säilitatakse.

(51) Käesoleva direktiiviga ei reguleerita krediidilepingute või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingute kehtivusega seonduvaid lepinguõiguse küsimusi. Seetõttu võivad liikmesriigid selles valdkonnas säilitada või kehtestada siseriiklikke norme, mis on kooskõlas liidu õigusega. Liikmesriigid võivad reguleerida krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimise pakkumistega seotud õiguskorda, eelkõige pakkumise tegemise aega ja ajavahemikku, mille jooksul see on krediidiandjale või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajale siduv. Kui selline pakkumine esitatakse samal ajal kui käesoleva direktiiviga ette nähtud lepingueelne teave, tuleks see esitada eraldi dokumendis, samamoodi nagu muu lisateave, mille krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja tarbijale esitada soovib. Selle eraldi dokumendi võib lisada Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehele.

(52) Krediidilepingus ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus tuleks selgel ja kokkuvõtlikul viisil esitada kogu vajalik teave, et tarbija oleks teadlik sellest lepingust tulenevatest õigustest ja kohustustest.

(53) Ilma et see piiraks direktiivi 93/13/EMÜ kohaldamist ja käesoleva direktiivi kohaste lepingueelsete kohustuste täitmist ning eesmärgiga tagada kõrgetasemeline tarbijakaitse, tuleks aegsasti enne krediidilepingus või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus muudatuste tegemist esitada tarbijale kavandatavate muudatuste kirjeldus, sealhulgas teave selle kohta, kas nende tegemiseks on vaja tarbija nõusolekut või tehakse need õigusnormide alusel, nende muudatuste tegemise ajakava ning teave selle kohta, kuidas ja mis tähtaja jooksul saab tarbija esitada kaebuse, samuti selle pädeva asutuse nimi ja aadress, kellele saab kaebuse esitada.

[33] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

Lepingu muutmine ei tohiks mõjutada ühtki tarbija õigust, sealhulgas käesoleva direktiiviga ette nähtud õigust saada teavet.

(54) Täieliku läbipaistvuse tagamiseks tuleks tarbijale anda teavet laenuintressi kohta nii enne krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimist kui ka siis, kui leping sõlmitakse. Lepingu kehtivuse ajal tuleks tarbijat täiendavalt teavitada muutuva laenuintressi muutustest ning sellest tulenevatest muutustest maksetes. See ei piira selliste siseriiklike õigusnormide kohaldamist, mis ei ole seotud tarbijale edastatava teabega ning milles sätestatakse intressimäära ja muude krediidiga seotud majanduslike tingimuste muutuste, välja arvatud makseid puudutavate muutuste tingimused või kirjeldatakse asjaomaseid tagajärgi, nt eeskirjad selle kohta, et krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja võib muuta laenuintressi üksnes mõjuval põhjusel või et tarbijal on õigus lõpetada leping juhul, kui laenuintress või muud konkreetsed krediidiga seotud majanduslikud tingimused muutuvad.

(55) Arvelduskonto jäägi märkimisväärse ületamise korral, mis vältab kauem kui üks kuu, peaks krediidiandja esitama tarbijale viivitamata teabe arvelduskonto jäägi ületamise kohta, sealhulgas asjaomane summa, laenuintress ning kohaldatavad trahvid, tasud või viivised. Arvelduskonto jäägi korduva ületamise korral peaks krediidiandja pakkuma tarbijale nõustamisteenuseid, kui need on kättesaadavad, et aidata tarbijal leida muid, vähem kulukaid lahendusi, või soovitama tarbijale võlanõustamisteenuseid.

(56) Tarbijatel peaks olema õigus ilma leppetrahvide ja põhjenduskohustuseta lepingust taganeda. Taganemisõigust ei tohiks aga kasutada pahauskselt.

(57) Kui tarbija taganeb krediidilepingust või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingust, millega seoses ta on saanud kaupu, eelkõige järelmaksuga ostust või rendi- või liisingulepingust, millega kaasneb väljaostmise kohustus, ei tohiks käesolev direktiiv piirata kaupade tagastamise või sellega seotud küsimuste reguleerimist liikmesriikide tasandil.

(58) Mõnel juhul on siseriiklikus õiguses juba sätestatud, et vahendeid ei tohi tarbijale kättesaadavaks teha enne teatava tähtaja lõppu. Sellistel juhtudel võivad tarbijad soovida tagada, et nad saavad ostetud kauba või teenused varakult. Seetõttu peaks liikmesriikidel olema võimalus seotud krediidilepingute puhul erandkorras sätestada, et kui tarbijad avaldavad sõnaselgelt soovi saada ostetud kaup või teenus varakult, võib taganemisõiguse kasutamise tähtaega lühendada sama tähtpäevani, enne mida ei saa vahendeid kättesaadavaks teha.

(59) Seotud krediidilepingute puhul on kaupade või teenuste ost ja sel eesmärgil sõlmitud krediidileping või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise leping omavahel seotud. Seega, kui tarbija kasutab liidu õiguse kohast õigust ostulepingust taganeda, ei peaks seotud krediidileping tarbija suhtes enam siduv olema. See ei tohiks piirata siseriikliku õiguse kohaldamist seotud krediidilepingute suhtes juhtudel, kui ostuleping on kehtetuks tunnistatud või tarbija on kasutanud oma taganemisõigust siseriikliku õiguse alusel. Samuti ei tohiks see piirata tarbijate õigusi, mis on sätestatud siseriiklikus õiguses, mille kohaselt ei saa tarbija ja kauba tarnija või teenuse osutaja vahel olla mingit siduvat lepingulist kohustust ega toimuda mingeid makseid seni, kuni tarbija ei ole alla kirjutanud krediidilepingule või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingule kauba või teenuse ostu rahastamiseks.

(60) Lepingupooltel peaks olema õigus tähtajatu krediidileping korraliselt lõpetada. Kui krediidilepingus või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus on nii

kokku lepitud, peaks krediidiandjal või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajal lisaks olema õigus objektiivselt põhjendatud asjaoludel peatada tarbija õigus tähtajatu krediidilepingu alusel krediidisumma kasutusse võtta. Selliste asjaolude hulka võivad kuuluda näiteks krediidi loata või petturliku kasutamise kahtlus või oluliselt suurenenud risk, et tarbija ei suuda täita oma kohustust krediit tagasi maksta. Käesoleva direktiivi kohaldamine ei tohiks piirata siseriikliku lepinguõiguse kohaldamist, millega reguleeritakse lepingupoolte õigust lõpetada krediidileping lepingu rikkumise tõttu.

(61) Tarbijal peaks olema teatavatel tingimustel võimalus kasutada krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja suhtes õiguskaitsevahendeid, kui ostulepinguga tekivad probleemid. Liikmesriigid peaksid siiski kindlaks määrama, kui suures ulatuses ja mis tingimustel peab tarbija kasutama õiguskaitsevahendeid, eelkõige esitama hagi, kaupade tarnija või teenuste osutaja vastu, enne kui tal tekib õigus kasutada neid krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajate vastu. Tarbijaid ei tohiks jätta ilma teenuste müüja või osutaja ja krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja solidaarvastutust käsitleva siseriikliku õigusega ette nähtud õigustest.

(62) Tarbijal peaks olema õigus täita oma kohustused enne krediidilepingus kokkulepitud tähtpäeva saabumist. Nagu märkis Euroopa Kohus oma otsuses Lexitori kohtuasjas,[34] hõlmab tarbija õigus krediidi kogukulu vähendamisele krediidi ennetähtaegse tagasimaksmise korral kõiki tarbijalt nõutud kulusid. Krediidi ennetähtaegse tagastamise korral peaks krediidiandjal olema õigus saada õiglast ja objektiivselt põhjendatud hüvitist kulude eest, mis on otseselt seotud krediidi ennetähtaegse tagastamisega, võttes arvesse ka krediidiandja kulude kokkuhoidu. Hüvitise arvutamise meetodi kindlaksmääramisel tuleks siiski arvesse võtta mitut põhimõtet. Krediidiandja hüvitise arvutamise tingimused peaksid olema tarbijale läbipaistvad ja arusaadavad juba lepingueelses etapis ning kindlasti krediidilepingu täitmise ajal. Lisaks sellele peaks arvutusmeetod olema krediidiandjate jaoks hõlpsasti rakendatav ning lihtsustada tuleks pädevate asutuste poolt läbiviidavat hüvitiste kontrollimist. Seetõttu ning võttes arvesse asjaolu, et krediidi kestust ja mahtu arvestades ei finantseerita tarbijakrediiti tavaliselt pikaajaliste rahastamismehhanismidega, tuleks hüvitise jaoks kindlaks määrata ühtne ülemmäär. See lähenemisviis peegeldab tarbijakrediidi eripära ega tohiks piirata teistsuguste lähenemisviiside kasutamist muude toodete suhtes, mida finantseeritakse pikaajaliste rahastamismehhanismidega, näiteks fikseeritud intressimääraga hüpoteeklaenud.

(63) Liikmesriikidel peaks olema õigus sätestada, et krediidiandja võib krediidi ennetähtaegse tagastamise korral hüvitist nõuda ainult siis, kui tagasimaksete summa 12 kuu jooksul ületab liikmesriigi tasandil kindlaksmääratud künnise. Kui määratakse kindlaks see künnis, mis ei tohiks ületada 10 000 eurot, peaksid liikmesriigid arvesse võtma tarbijakrediidi keskmist summat oma turul.

(64) Selleks et edendada siseturu loomist ja toimimist ning tagada kõrgetasemeline tarbijakaitse kogu liidus, peab teave krediidikulukuse aastamäärade kohta olema kogu liidus võrreldav.

---

[34] Kohtuotsus, Euroopa Liidu Kohus, 11.9.2019, Lexitor, C-383/18, ECLI:EU:C:2019:702.

(65) Mitmes liikmesriigis on kehtestatud ülempiirid intressimääradele, krediidikulukuse aastamääradele ja/või krediidi kogukulule tarbijatele. Need ülempiirid on osutunud tarbijatele kasulikuks. Sellel taustal peaks liikmesriikidel olema õigus kehtiv õiguskord säilitada. Selleks et parandada tarbijakaitset liikmesriikidele tarbetuid piiranguid seadmata, tuleks liidu tasandil sellegipoolest kehtestada ülempiirid intressimääradele, krediidikulukuse aastamääradele või krediidi kogukulule tarbijatele.

(66) Liikmesriikide õigusaktides on märkimisväärseid erinevusi seoses äritegevusega krediidilepingute sõlmimisel või ühisrahastuse laenuandmise teenuste osutamisel. Tunnistades, et krediidivahendusega tegelevad väga erinevat laadi turuosalised, tuleks liidu tasandil siiski kehtestada teatavad standardid, et tagada kutseoskuste ja teenuse kõrge tase.

(67) Kohaldatav liidu raamistik peaks andma tarbijatele kindlustunde, et krediidiandjad, krediidivahendajad ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad arvestavad tarbijate huvidega, tuginedes krediidiandjale, krediidivahendajale ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajatele sellel ajal kättesaadavale teabele ning mõistlikele eeldustele riskide kohta, mis on seotud tarbija olukorraga pakutava krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse kogu kestuse ajal. Sellise kindlustunde loomiseks tarbijale on oluline tagada sektoris õigluse, aususe ja kutseoskuste kõrge tase ja huvide konfliktide, sealhulgas tasustamisest tulenevate huvide konfliktide asjakohane lahendamine, ning nõuda, et tarbijale antakse nõu tema huve silmas pidades.

(68) On asjakohane tagada, et krediidiandjate, krediidivahendajate ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajate töötajatel oleksid piisavad teadmised ja piisav pädevus, et saavutada kutseoskuste kõrge tase. Seega tuleks nõuda, et asjakohaseid teadmisi ja pädevust tõendataks äriühingu tasandil ning teadmiste ja pädevuse miinimumnõuete alusel. Liikmesriikidele peaks jääma õigus kehtestada või säilitada sellised nõuded konkreetsetele füüsilistele isikutele. Käesoleva direktiivi kohaldamisel peaksid direktiiviga reguleeritud tegevusaladel tegutsevad töötajad hõlmama nii front office'i kui ka back office'i töötajaid, sealhulgas juhtkonda, kellel on krediidilepingu sõlmimise protsessis või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamisel tähtis roll. Krediidilepingu sõlmimise protsessiga või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamisega mitteseotud toetavaid funktsioone täitvaid isikuid, sealhulgas personaliosakonna või IKT-töötajad, ei tohiks käsitada töötajatena käesoleva direktiivi tähenduses. Liikmesriigid peaksid ette nägema meetmed selleks, et suurendada väikeste ja keskmise suurusega krediidiandjate seas teadlikkust käesoleva direktiivi nõuetest ning soodustada nõuete täitmist nende poolt, näiteks korraldama teabekampaaniaid, koostama kasutusjuhendid ja töötajate koolituse kavad.

(69) Selleks et parandada tarbijate võimet teha teadlikke otsuseid vastutustundliku laenuvõtmise ja võla haldamise kohta, peaksid liikmesriigid toetama selliste meetmete võtmist, mille eesmärk on tarbijate harimine vastutustundliku laenuvõtmise ja võla haldamise küsimustes, eelkõige seoses tarbijakrediidilepingutega. Selle kohustuse täitmisel on võimalik tugineda liidu ja Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) koostöös välja töötatud finantspädevusraamistikule. Eriti tähtis on anda juhiseid tarbijatele, kes võtavad tarbijakrediiti esimest korda, eeskätt juhul, kui selleks kasutatakse digivahendeid. Komisjon peaks sellega seoses tegema kindlaks parima tava näited, et aidata kaasa tarbijate finantsteadlikkuse parandamiseks kavandatud meetmete edasiarendamisele. Komisjon võib parima tava näited avaldada koos sarnaste, muude ELi seadusandlike aktide jaoks koostatavate aruannetega.

(70) Arvestades, et täitemenetlusel on märkimisväärsed tagajärjed krediidiandjatele, tarbijatele ja potentsiaalselt ka finantsstabiilsusele, on asjakohane innustada krediidiandjaid tegelema esilekerkiva krediidiriskiga ennetavalt juba varajases etapis ning kehtestada vajalikud meetmed eesmärgiga tagada, et krediidiandjad rakendavad enne täitemenetluse algatamist mõistlikku makseraskuste tõttu restruktureerimist ja teevad mõistlikke jõupingutusi olukorra lahendamiseks muul viisil. Makseviivituse korral tuleks püüda leida lahendusi, mille puhul võetakse muude tegurite hulgas arvesse tarbija individuaalseid asjaolusid, tema huve ja õigusi, suutlikkust krediit tagasi maksta ning mõistlikke vajadusi elamiskulude katmiseks, ning piirata tarbija kulusid. Liikmesriigid ei tohiks takistada krediidilepingu pooltel sõnaselgelt kokku leppimast, et krediidi tagasimaksmiseks piisab seotud krediidilepinguga hõlmatud kauba või sellise kauba müügist saadava tulu üleandmisest krediidiandjale.

(71) Makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmed võivad sisaldada krediidilepingu täielikku või osalist refinantseerimist või krediidilepingu varasemate tingimuste muutmist. Selline muutmine võib muu hulgas sisaldada järgmist: krediidilepingu kehtivuse pikendamine, krediidilepingu liigi muutmine, osa või kõigi tagasimakstavate osamaksete maksetähtpäeva edasilükkamine teatava aja võrra, intressimäära muutmine, maksepuhkuse pakkumine, osalised tagasimaksed, vääringu konverteerimine ning võla osaline kustutamine ja võla koondamine.

(72) Tarbijatele, kellel esineb raskusi finantskohustuste täitmisega, tuleb kasuks eriotstarbeline võlahaldusabi. Võlanõustamisteenuste eesmärk on toetada finantsraskustes tarbijaid ning aidata neil tasumata võlg võimalikult suures ulatuses tagasi maksta, säilitades seejuures inimväärse elatustaseme ja inimväärikuse. Selline isikupõhine ja sõltumatu abi, mida pakuvad sellele spetsialiseerunud ettevõtjad, kes ei ole krediidiandjad, krediidivahendajad, ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad ega krediidihaldajad, võib sisaldada õigusnõustamist, raha ja võla haldamist ning ka sotsiaalset ja psühholoogilist abi. Liikmesriigid peaksid tagama, et tarbijatele tehakse otse või kaudselt kättesaadavaks sõltumatute kutseliste ettevõtjate osutatavad võlanõustamisteenused ning et võimaluse korral suunatakse tarbijad, kellel on raskusi võlgade tasumisel, enne täitemenetluse algatamist võlanõustamisele. Liikmesriikidele jääb õigus säilitada või kehtestada sellistele teenustele erinõuded.

(73) Selleks et tagada turu läbipaistvus ja stabiilsus, peaksid liikmesriigid edasise ühtlustamise raames kehtestama asjakohased meetmed krediidiandjate ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajate tegevuse reguleerimiseks või nende üle järelevalve teostamiseks.

(74) Liikmesriigid peaksid tagama, et mittekrediidiasutustele annab nõuetekohase korra alusel tegevusloa, kannab nad registrisse ja teostab nende üle järelevalvet pädev asutus.

(75) Käesoleva direktiiviga reguleeritakse ainult teatavaid krediidivahendajate kohustusi tarbijate suhtes. Seega peaks liikmesriikidele jääma vabadus säilitada või kehtestada krediidivahendajatele täiendavaid kohustusi, sealhulgas tingimused, mille kohaselt krediidivahendaja võib saada tasu tarbijalt, kes soovib tema teenuseid.

(76) Krediidilepingust või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingust tulenevate krediidiandja õiguste loovutamine ei tohiks panna tarbijat halvemasse olukorda. Samuti tuleks tarbijat nõuetekohaselt teavitada sellest, kui krediidileping või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise leping loovutatakse kolmandale isikule. Kui aga esialgne krediidiandja jääb kokkuleppel isikuga, kellele krediidileping loovutatakse, tarbija suhtes endiselt krediidi haldajaks, ei ole sellisest loovutamisest

teatamine tarbija jaoks oluline. Seepärast oleks liidu tasandil kehtestatud nõue, et loovutamisest tuleb teatada tarbijale, sellisel juhul ülemäärane.

(77) Liikmesriikidele peaks jääma õigus säilitada või kehtestada siseriiklikud õigusnormid, millega kehtestatakse ühised teavitamise vormid, kui see on vajalik keerukate tehingute tõhususe seisukohalt, nt väärtpaberistamine või vara realiseerimine pankade halduskorras sundlõpetamise raames.

(78) Tarbijatele peaksid olema kättesaadavad asjakohased ja tõhusad menetlused käesolevas direktiivis kehtestatud õiguste ja kohustustega seotud vaidluste kohtuväliseks lahendamiseks; kui see on asjakohane, tuleks selleks kasutada olemasolevaid üksusi. Seoses asjaomaste lepinguliste vaidlustega on selline juurdepääs juba tagatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2013/11/EL[35]. Sellegipoolest peaks tarbijatel olema juurdepääs vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlustele ka lepingueelsete vaidluste korral, mis on seotud käesoleva direktiivi kohaste õiguste ja kohustustega, näiteks lepingueelsele teabele esitatavate nõuete, nõustamisteenuste ja krediidivõimelisuse hindamisega ning vahendajate esitatava teabega juhul, kui vahendaja saab krediidiandjalt tasu ja seega puudub tal otsene lepinguline suhe tarbijaga. Selline vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlus ja seda pakkuvad üksused peaksid vastama direktiiviga 2013/11/EL sätestatud kvaliteedinõuetele.

(79) Liikmesriigid peaksid määrama pädevad asutused, kelle pädevuses on käesoleva direktiivi täitmise tagamine, ning tagama, et nendele pädevatele asutustele antakse uurimise ja täitmise tagamise volitused ning piisavad vahendid, mis on vajalikud nende ülesannete täitmiseks. Liikmesriikide pädevad asutused peaksid tegema üksteisega koostööd, kui see on vajalik nende käesolevast direktiivist tulenevate ülesannete täitmiseks.

(80) Liikmesriigid peaksid kehtestama eeskirjad karistuste kohta käesoleva direktiivi alusel vastu võetud siseriiklike õigusnormide rikkumiste eest ja tagama nende eeskirjade rakendamise. Kuigi liikmesriikidele jääb karistuste valikul otsustusõigus, peaksid kehtestatud karistused olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

(81) Kehtivad liikmesriikide õigusnormid karistuste kohta erinevad liidu lõikes märkimisväärselt. Eelkõige ei ole kõik liikmesriigid taganud, et laiaulatusliku rikkumise või liidu mõõtmega laiaulatusliku rikkumise eest vastutavatele kauplejatele saaks määrata tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid trahve. Selleks et liikmesriikide ametiasutused saaksid määrata tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi selliste laiaulatuslike rikkumiste ja liidu mõõtmega laiaulatuslike rikkumiste eest, mille suhtes kohaldatakse koordineeritud uurimis- ja õigusaktide täitmise tagamise meetmeid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/2394,[36] tuleks kõnealuste rikkumiste eest kehtestada karistuste osana trahvid. Trahvide hoiatava mõju tagamiseks peaksid liikmesriigid kehtestama selliste rikkumiste eest oma siseriiklikus õiguses trahvi, mille maksimumsuurus on vähemalt 4 % krediidiandja, krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja

[35] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta direktiiv 2013/11/EL tarbijavaidluste kohtuvälise lahendamise kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 ja direktiivi 2009/22/EÜ (ELT L 165, 18.6.2013, lk 63).

[36] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2017. aasta määrus (EL) 2017/2394 tarbijakaitsealaste õigusaktide täitmise tagamise eest vastutavate liikmesriigi asutuste vahelise koostöö kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2006/2004 (ELT L 345, 27.12.2017, lk 1).

aastakäibest asjaomases liikmesriigis või asjaomastes liikmesriikides. Teatavatel juhtudel võib kauplejaks olla ka kontsern.

(82) Selleks et suurendada läbipaistvust ja tarbijate kindlustunnet, võib pädev asutus avalikustada halduskaristuse, mis määratakse käesoleva direktiivi alusel võetud meetmete rikkumise eest, välja arvatud juhul, kui selline avalikustamine ohustaks tõsiselt finantsturge või tekitaks asjaomastele isikutele ebaproportsionaalset kahju.

(83) Kui võtta arvesse digiüleminekuga seotud turusuundumusi ja piiriülese krediidi andmise hõlbustamise eesmärki, ei suuda liikmesriigid piisaval määral saavutada käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt kehtestada ühised normid liikmesriikides tarbijakrediidi suhtes kohaldatavate õigus- ja haldusnormide teatavate aspektide kohta, vaid seda on parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(84) Selleks et muuta käesoleva direktiivi mitteolemuslikke osi, tuleks komisjonile anda volitused võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte seoses krediidikulukuse aastamäära arvutamiseks vajalike lisaeeldustega. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viiakse läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes[37] sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, kus arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

(85) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta[38] kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate liikmesriigi õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et nimetatud dokumentide esitamine on põhjendatud.

(86) Võttes arvesse direktiivis 2008/48/EÜ tarbijakrediidisektori arengu tõttu vajalike muudatuste arvu ning vajadust tagada liidu õigusaktide selgus, tuleks nimetatud direktiiv kehtetuks tunnistada ja asendada käesoleva direktiiviga.

(87) Liikmesriigid peaksid kohaldama käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikke meetmeid alates [*väljaannete talitus, palun lisage kuupäev: kuus kuud pärast ülevõtmise tähtaega*]. Võttes siiski arvesse COVID-19 pandeemiast tingitud keerulist majanduslikku olukorda ning mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkreetseid probleeme, tuleks sellistele ettevõtjatele anda piisavalt aega käesoleva direktiivi kohaldamise ettevalmistamiseks. Seega peaksid liikmesriigid mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate suhtes kohaldama käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikke meetmeid alates [*väljaannete talitus, palun lisage kuupäev: 18 kuud pärast ülevõtmise tähtaega*].

---

37 ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

38 ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

(88) Vastavalt määruse (EL) 2018/1725[39] artikli 42 lõikele 1 konsulteeriti Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse XX XXXX[40],

[39] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

[40] …

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva direktiiviga kehtestatakse ühine raamistik, millega ühtlustatakse liikmesriikide selliste õigus- ja haldusnormide teatavaid aspekte, mis käsitlevad tarbijakrediiti teatavate krediidilepingute ja tarbijatele mõeldud ühisrahastuse laenuandmise teenuste kujul.

Artikkel 2

Kohaldamisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse krediidilepingute suhtes.

   Artikleid 1, 2 ja 3, 5–10, 12–23, 26, 27 ja 28, 30–33, 37, 39–50 kohaldatakse ka selliste ühisrahastuse laenuandmise teenuste suhtes, mida ei osuta krediidiandja ega krediidivahendaja.

2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata järgmise suhtes:

   (a) krediidilepingud, mis on tagatud kas hüpoteegiga või muu võrreldava tagatisega, mida liikmesriigis tavaliselt elamukinnisvarale seatakse, või elamukinnisvaraga seotud õigusega;

   (b) krediidilepingud, mille eesmärk on maa või olemasoleva või projekteeritava ehitise omandiõiguse omandamine või säilitamine;

   (c) krediidilepingud, mille krediidi kogusumma on suurem kui 100 000 eurot;

   (d) krediidilepingud, mille puhul annab tööandja krediiti oma töötajatele kõrvaltegevusena ja mille kohaselt pakutakse kas intressivaba krediiti või mida pakutakse krediidikulukuse aastamääraga, mis on kehtivast turumäärast madalam ja mida ei pakuta avalikkusele;

   (e) krediidilepingud, mis sõlmitakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL[41] artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud investeerimisühingutega või Euroopa Parlamendi ja nõukogu (EL) nr 575/2013[42] artikli 4 lõike 1 punktis 1 määratletud krediidiasutustega, et võimaldada investoril teostada tehinguid seoses direktiivi 2014/65/EL I lisa C jaos loetletud ühe või mitme finantsinstrumendiga, kui krediidiandjaks olev investeerimisühing või krediidiasutus on sellise tehingu osaline;

   (f) krediidilepingud, mis sõlmitakse kohtus või muus ametiasutuses saavutatud kokkuleppe tulemusena;

   (g) krediidilepingud, mis on seotud olemasoleva võla maksetähtpäeva tasuta edasilükkamisega;

[41] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL, finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349).

[42] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

(h) krediidilepingud, mille puhul nõutakse tarbijalt krediidiandja kasuks esemelise tagatise andmist ja mille kohaselt tarbija vastutus piirdub rangelt selle tagatiseks oleva esemega;

(i) krediidilepingud, mis on seotud piiratud hulgale laenusaajatele seadusjärgselt ja üldistes huvides antavate laenudega ja mis on tavaliselt turul kehtivatest madalamate intressimääradega või intressivabad või sõlmitud muudel tingimustel, mis on tarbijatele soodsamad turul kehtivatest tingimustest.

(j) krediidilepingud, mis kehtivad [*väljaannete talitus, palun lisage kuupäev: kuus kuud pärast ülevõtmise tähtaega*]; artikleid 23 ja 24, artikli 25 lõike 1 teist lauset, artikli 25 lõiget 2 ning artikleid 28 ja 39 kohaldatakse siiski kõigi tähtajatute krediidilepingute suhtes, mis kehtivad [*väljaannete talitus, palun lisage kuupäev: kuus kuud pärast ülevõtmise tähtaega*].

3. Olenemata lõike 2 punktist c kohaldatakse käesolevat direktiivi tagamata krediidilepingute suhtes, mille krediidi kogusumma on suurem kui 100 000 eurot, kui sellise krediidilepingu eesmärk on elamukinnisvara renoveerimine.

4. Krediidilepingute puhul, millega lubatakse arvelduskonto jäägi ületamist, kohaldatakse üksnes artikleid 1–3, 25 ja 41–50.

5. Liikmesriigid võivad ette näha, et selliste organisatsioonide sõlmitud krediidilepingute suhtes, mille liikmelisus on piiratud teatud piirkonnas elavate või töötavate isikutega, teatud tööandja töötajate ja pensionile jäänud töötajatega või isikutega, kes vastavad muudele siseriiklikus õiguses kehtestatud kriteeriumidele, mis on liikmetevahelise sideme aluseks, ning mis vastavad alljärgnevalt loetletud tingimustele, kohaldatakse ainult artikleid 1–3, 7–8, 11, 19 ja 20, artikli 21 lõike 1 punkte a–h ja l, artikli 21 lõiget 3 ning artikleid 23, 25 ja 28–51:

(a) organisatsioon on loodud liikmete vastastikuse kasu eesmärgil,

(b) see teenib kasumit üksnes oma liikmete tarbeks,

(c) see täidab siseriiklikust õigusest tulenevat sotsiaalset eesmärki,

(d) see saab ja haldab üksnes oma liikmete sääste ning annab krediiti üksnes oma liikmetele,

(e) see annab krediiti krediidikulukuse aastamäära alusel, mis on madalam turul valitsevast määrast või ei ületa siseriiklikus õiguses kehtestatud ülemmäära.

Liikmesriigid võivad käesoleva direktiivi kohaldamisalast erandina välja jätta esimeses lõigus osutatud organisatsiooni sõlmitud krediidilepingud juhul, kui kõigi selle organisatsiooni sõlmitud kehtivate krediidilepingute koguväärtus on tühine võrreldes kõigi kehtivate krediidilepingute koguväärtusega organisatsiooni asukohaliikmesriigis ning kui kõigi selliste organisatsioonide sõlmitud kehtivate krediidilepingute koguväärtus asjaomases liikmesriigis moodustab alla 1 % kõigi kõnealuses liikmesriigis sõlmitud kehtivate krediidilepingute koguväärtusest.

Liikmesriigid kontrollivad igal aastal, kas sellise teises lõigus osutatud erandi kohaldamise tingimused on endiselt täidetud, ning võtavad meetmed erandi tühistamiseks, kui nad leiavad, et need ei ole enam täidetud.

6. Liikmesriigid võivad otsustada, et krediidilepingute suhtes, millega krediidiandja ja tarbija lepivad kokku maksetähtpäeva edasilükkamise või tagasimaksmise meetodid juhul, kui tarbijal on esialgse krediidilepingu puhul tekkinud makseviivitus, kohaldatakse ainult artikleid 1–3, 7–8, 11, 19 ja 20, artikli 21 lõike 1 punkte a–h, l ja

r, artikli 21 lõiget 3 ning artikleid 23, 25, 28–38 ja 40–50, kui täidetud on järgmised tingimused:

(a) selline kokkulepe aitaks tõenäoliselt vältida tarbija makseviivitusega seotud kohtumenetlust;

(b) tarbijale ei kohaldata sellise kokkuleppe sõlmimisel esialgse krediidilepinguga võrreldes halvemaid tingimusi.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

(1) „tarbija“ – füüsiline isik, kelle tegutsemise eesmärk pole seotud tema kaubandus-, majandus- või kutsetegevusega;

(2) „krediidiandja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes annab või lubab anda krediiti oma kaubandus-, äri- või kutsetegevuse raames;

(3) „krediidileping” – leping, millega krediidiandja annab või lubab anda tarbijale krediiti tasumise edasilükkamise, laenu või muu samalaadse finantstehingu vormis, välja arvatud teenuste pideva osutamise lepingud või samalaadsete kaupade tarnimise lepingud, mille kohaselt tarbija tasub selliste kaupade või teenuste eest osamaksetega kogu lepingu kehtivuse aja jooksul;

(4) „ühisrahastuse laenuandmise teenus“ – ühisrahastusplatvormi kaudu osutatav teenus, millega hõlbustatakse tarbijakrediidi andmist;

(5) „krediidi kogukulu tarbijale“ – kõik kulud, kaasa arvatud intress, lepingutasud, maksud ja mis tahes muud tasud, mida tarbija on kohustatud seoses krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenusega maksma ja mis on krediidiandjale teada krediidilepingute puhul või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajale ühisrahastuse laenuandmise teenuste puhul, välja arvatud notaritasud; krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenusega seotud kõrvalteenuste kulud arvatakse samuti tarbija krediidi kogukulu hulka, kui leping seoses selliste kõrvalteenustega on krediidi saamiseks või krediidi reklaamitavatel tingimustel saamiseks samuti kohustuslik;

(6) „tarbija makstav kogusumma“ – krediidi kogusumma ja krediidi kogukulu tarbija jaoks;

(7) „krediidi kulukuse aastamäär“ – krediidi kogukulu tarbijale, mis on väljendatud aastase protsendimäärana krediidi kogusummast ja sisaldab kohaldataval juhul kulusid, millele on osutatud artikli 30 lõikes 2;

(8) „laenuintress“ – fikseeritud või muutuva määrana väljendatud aastane intressimäär, mida kohaldatakse kasutusse võetud krediidisumma suhtes;

(9) „fikseeritud laenuintress“ – laenuintress, mille krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja ja tarbija lepivad krediidilepingus või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus kokku krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu kogu kehtivusajaks, või mitu laenuintressi, mille krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja ja tarbija lepivad krediidilepingus või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus kokku teatud ajavahemikeks, mille puhul laenuintressid on kindlaks määratud üksnes kindlaksmääratud

protsendimääraga. Kui kõik intressimäärad ei ole krediidilepingus või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus kindlaks määratud, loetakse laenuintress fikseerituks üksnes nendeks ajavahemikeks, mille puhul laenuintress määratakse kindaks üksnes kindlaksmääratud protsendimäära alusel, mis on kokku lepitud krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimisel;

(10) „krediidi kogusumma“ – krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse alusel kättesaadavaks tehtava krediidi ülemmäär või kogusumma;

(11) „püsiv andmekandja“ – vahend, mis võimaldab tarbijal säilitada isiklikult talle suunatud teavet nii, et sellele on võimalik hilisemaks kasutamiseks ligi pääseda teabe eesmärgiga vastavuses oleva aja jooksul, ja mis võimaldab säilitatud teavet muutmata kujul taasesitada;

(12) „krediidivahendaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes ei tegutse krediidiandja või notarina ja kelle tegevus on ulatuslikum kui üksnes otseselt või kaudselt tarbija tutvustamine krediidiandjale ning kes teeb rahalises või muus kokkulepitud majanduslikku kasu andvas vormis tasu eest oma kaubandus-, äri- või kutsetegevuse käigus järgmist:

(a) esitleb või pakub tarbijatele krediidilepinguid,

(b) abistab tarbijaid, tehes krediidilepingutega seotud ettevalmistavat tööd või muud lepingueelset administratiivset tööd, välja arvatud punktis a osutatud tegevus, või

(c) sõlmib tarbijatega krediidilepinguid krediidiandja nimel;

(13) „lepingueelne teave“ – teave, mida tarbija vajab selleks, et võrrelda eri krediidipakkumisi ja teha krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimise otsus kõiki asjaolusid arvesse võttes;

(14) „profiilianalüüs“ – igasugune määruse (EL) 2016/679 artikli 4 punktis 4 esitatud määratlusele vastav isikuandmete automatiseeritud töötlemine;

(15) „sidevahendid“ – kõik direktiivi 2002/65/EÜ artikli 2 punktis e esitatud määratlusele vastavad kaugsidevahendid;

(16) „seosmüük“ – krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse pakkumine või müümine ühes paketis muude eristatavate finantstoodete või -teenustega, kusjuures krediidilepingut või ühisrahastuse laenuandmise teenust eraldiseisvalt tarbijale kättesaadavaks ei tehta;

(17) „komplektina müük“ – krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse pakkumine või müümine ühes paketis muude eristatavate finantstoodete või -teenustega, kusjuures krediidileping või ühisrahastuse laenuandmise teenus tehakse tarbijale kättesaadavaks ka eraldiseisvana, kuid mitte tingimata samadel tingimustel kui komplektis nende muude toodete või teenustega;

(18) „nõustamisteenused“ – tarbijale suunatud isikupärastatud soovitused krediidilepinguga või ühisrahastuse laenuandmise teenusega seotud ühe või enama tehingu kohta, mis kujutavad endast eraldiseisvat tegevust krediidi andmisest ja krediidivahendajate osutatavatest punktis 12 määratletud teenustest;

(19) „arvelduskrediit“ – sõnaselge krediidileping, millega krediidiandja teeb tarbijale kättesaadavaks vahendid, mis ületavad tarbija arvelduskonto jääki;

(20) „arvelduskonto jäägi ületamine“ – vaikimisi heaks kiidetud arvelduskrediit, millega krediidiandja teeb tarbijale kättesaadavaks vahendid, mis ületavad tarbija arvelduskonto jääki või kokkulepitud arvelduskrediiti;

(21) „seotud krediidileping“ – krediidileping või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise leping, mille puhul

(a) kõnealust krediiti või teenust kasutatakse üksnes niisuguse lepingu rahastamiseks, mis on sõlmitud konkreetse kauba tarnimiseks või konkreetse teenuse osutamiseks, ning

(b) neid kahte lepingut vaadeldakse objektiivsest seisukohast majanduslikult ühtsena; majanduslikult ühtseks loetakse lepingud siis, kui tarnija või teenuse osutaja rahastab tarbija krediiti ise, või – kui rahastajaks on kolmas osapool – kui krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja kasutab seoses krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimise või ettevalmistamisega tarnija või teenuse osutaja teenuseid või kui konkreetsed kaubad või konkreetse teenuse osutamine on krediidilepingus või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus sõnaselgelt kindlaks määratud;

(22) „krediidi ennetähtaegne tagastamine“ – krediidilepingust või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingust tulenevate tarbija kohustuste osaline või täielik täitmine;

(23) „ühisrahastusplatvorm“ – ühisrahastusplatvorm määruse (EL) 2020/1503 artikli 2 lõike 1 punkti d tähenduses;

(24) „vaba tagasimaksega krediidiliin“ – teatavat liiki krediidileping, mille alusel krediidiandja annab tarbijale võimaluse rahalised vahendid kasutusse või välja võtta, tagasi maksta ja uuesti välja võtta;

(25) „võlanõustamisteenused“ – sõltumatute kutseliste ettevõtjate pakutav isikupärastatud tehniline, juriidiline või psühholoogiline abi tarbijatele, kellel on või võib tekkida raskusi oma finantskohustuste täitmisel.

Artikkel 4

Eurodes väljendatud summade omavääringusse konverteerimine

1. Käesoleva direktiivi kohaldamisel kasutavad liikmesriigid, kes konverteerivad eurodes väljendatud summad omavääringusse, esialgu selleks konverteerimiseks käesoleva direktiivi jõustumiskuupäeval kehtivat vahetuskurssi.

2. Liikmesriigid võivad lõike 1 kohasel konverteerimisel saadud summasid ümardada, kui nimetatud ümardamine jääb 10 euro piiresse.

Artikkel 5

Kohustus anda tarbijatele tasuta teavet

Liikmesriigid nõuavad, et kui tarbijatele antakse teavet vastavalt käesolevale direktiivile, esitatakse selline teave tarbijatele tasuta.

Artikkel 6

Diskrimineerimiskeeld

Liikmesriigid tagavad, et krediidi saamiseks täidetavate tingimustega ei diskrimineerita liidus seaduslikult elavaid tarbijaid kodakondsuse ega elukoha tõttu ega muul Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 21 osutatud alusel, kui need tarbijad taotlevad, sõlmivad või omavad krediidilepingut või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingut liidus.

II PEATÜKK

ENNE KREDIIDILEPINGU VÕI ÜHISRAHASTUSE LAENUANDMISE TEENUSTE OSUTAMISE LEPINGU SÕLMIMIST ESITATAV TEAVE

Artikkel 7

Krediidilepingute ja ühisrahastuse laenuandmise teenuste reklaam ja turundus

Ilma et see piiraks direktiivi 2005/29/EÜ kohaldamist, nõuavad liikmesriigid, et krediidilepinguid ja ühisrahastuse laenuandmise teenuseid käsitlevad reklaam- ja turundusteated on õiglased, selged ja mitte eksitavad. Keelatud on reklaam- ja turundusteadete sõnastus, mis võib tarbijates tekitada põhjendamatuid ootusi seoses krediidi kättesaadavuse või kulukusega.

Artikkel 8

Krediidilepingute ja ühisrahastuse laenuandmise teenuste reklaamis sisalduv standardteave

1. Liikmesriigid nõuavad, et krediidilepinguid või ühisrahastuse laenuandmise teenuseid käsitlev reklaam, milles osutatakse intressimäärale või arvnäitajatele, mis kajastavad krediidi kulukust tarbijale, sisaldab käesolevale direktiivile vastavat standardteavet.

   Seda kohustust ei kohaldata, kui siseriikliku õiguse kohaselt tuleb krediidilepingute või ühisrahastuse laenuandmise teenustega seotud reklaamide puhul välja tuua eelkõige krediidikulukuse aastamäär, mitte intressimäär või mis tahes muud arvnäitajad, mis on seotud krediidi mis tahes kuluga tarbijale esimeses lõigus määratletud tähenduses.

2. Standardteave on vastavalt vajadusele kergesti loetav või selgesti kuuldav ning kohandatud reklaamiks kasutatava andmekandja tehnilistele piirangutele ning selles tuleb tüüpilise näite kujul selgel, kokkuvõtlikul ja selgelt eristuval viisil osutada kõigile järgmistele elementidele:

   (a) fikseeritud või muutuva või mõlema määraga laenuintress koos üksikasjadega kõikide kohaldatavate tasude kohta, mis sisalduvad krediidi kogukulus tarbijale;

   (b) krediidi kogusumma;

   (c) krediidikulukuse aastamäär;

   (d) asjakohasel juhul krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu kestus;

(e) konkreetsete kaupade või teenuste eest tasumiseks maksete edasilükkamise vormis võetud krediidi puhul hind kohe tasudes (netohind) ja ettemaksu summa;

(f) vajaduse korral tarbija makstav kogusumma ja osamaksete summa.

Teatavatel põhjendatud asjaoludel, kui esimeses lõigus osutatud standardteabe edastamiseks kasutatav andmekandja ei võimalda esitada teavet visuaalselt, selle lõigu punkte e ja f ei kohaldata.

3. Kui selleks, et saada krediiti või saada krediiti reklaamitavatel tingimustel, on kohustuslik sõlmida leping krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenusega seotud teatava kõrvalteenuse jaoks ja selle teenuse maksumust ei saa eelnevalt kindlaks määrata, tuleb standardteabes koos lõike 2 punktis c osutatud krediidikulukuse aastamääraga selgel, kokkuvõtlikul ja selgelt eristuval viisil välja tuua selle lepingu sõlmimise kohustus.

Artikkel 9

Üldteave

1. Liikmesriigid tagavad, et krediidiandjad või vajaduse korral krediidivahendajad või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad teevad tarbijale igal juhul paberil või muul püsival andmekandjal kättesaadavaks selge ja arusaadava üldteabe krediidilepingute või ühisrahastuse laenuandmise teenuste kohta.

2. Lõikes 1 osutatud üldteave hõlmab vähemalt järgmist:

(a) teabe väljaandja nimi, asukoha aadress, telefoninumber ja e-posti aadress;

(b) eesmärk, milleks krediiti võib kasutada;

(c) krediidilepingute või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingute võimalik kestus;

(d) pakutavad laenuintressi liigid, märkides, kas tegemist on fikseeritud või muutuva intressimäära või mõlemaga, koos fikseeritud ja muutuva intressimäära omaduste lühikirjeldusega, sealhulgas teabega, mida kumbki intressimäär tarbijale tähendab;

(e) tüüpiline näide, mis kajastab krediidi kogusummat, krediidi kogukulu tarbijale, tarbija makstavat kogusummat ja krediidikulukuse aastamäära;

(f) märge võimalike lisakulude kohta, mis ei sisaldu krediidi kogukulus tarbijale ja mis tuleb seoses krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenusega tasuda;

(g) erinevad võimalused krediidi tagasimaksmiseks krediidiandjale (sealhulgas perioodiliste tagasimaksete arv, sagedus ja suurus);

(h) krediidi ennetähtaegse tagastamisega otseselt seotud tingimuste kirjeldus;

(i) taganemisõiguse kirjeldus;

(j) märge kõrvalteenuste kohta, mida tarbija peab ostma, et saada krediiti või saada seda reklaamitavatel tingimustel, ja asjakohasel juhul selgitus selle kohta, et kõrvalteenuseid võib osta teenuseosutajalt, kes ei ole krediidiandja, ning

(k) üldine hoiatus krediidilepinguga või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepinguga võetud kohustuste täitmata jätmise tagajärgede kohta.

Artikkel 10

Lepingueelne teave

1. Liikmesriigid nõuavad, et krediidiandja ning vajaduse korral krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja esitab tarbijale lepingueelse teabe, et tarbija saaks võrrelda eri pakkumisi ning teha seega kõiki asjaolusid arvesse võttes otsuse, kas sõlmida krediidileping või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise leping krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja pakutavatel lepingutingimustel; kui see on asjakohane, põhineb kõnealune teave tarbija eelistustel ja tema esitatud teabel. Selline lepingueelne teave tuleb tarbijale esitada vähemalt üks päev enne, kui krediidileping või selle pakkumine või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise leping või pakkumine muutub tarbija suhtes siduvaks.

   Liikmesriigid nõuavad, et kui esimeses lõigus osutatud lepingueelne teave esitatakse vähem kui üks päev enne, kui krediidileping või selle pakkumine või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise leping või pakkumine muutub tarbija suhtes siduvaks, edastab krediidiandja ning vajaduse korral krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja tarbijale paberil või muud püsivat andmekandjat kasutades meeldetuletuse selle kohta, et tarbijal on kooskõlas artikliga 26 võimalus krediidilepingust või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingust taganeda, ning menetluse kohta, mida lepingust taganemiseks järgida tuleb. See meeldetuletus esitatakse tarbijale hiljemalt üks päev pärast krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimist või krediidipakkumise vastuvõtmist.

2. Lõikes 1 osutatud lepingueelne teave esitatakse paberil või mõnel muul püsival andmekandjal I lisas esitatud Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehe kujul. Kogu teabelehel esitatud teave peab olema võrdselt märgatav. Krediidiandja loetakse käesolevas lõikes ja direktiivi 2002/65/EÜ artikli 3 lõigetes 1 ja 2 teabele esitatavad nõuded täitnuks, kui ta on esitanud Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehe.

3. Lõikes 1 osutatud lepingueelses teabes täpsustatakse järgmisi elemente:

   (a) krediidi liik;

   (b) krediidiandja nimi, asukoha aadress, telefoninumber ja e-posti aadress ning vajaduse korral asjaomase krediidivahendaja ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja nimi, asukoha aadress, telefoninumber ja e-posti aadress;

   (c) krediidi kogusumma ja tingimused krediidi kasutusse võtmiseks;

   (d) krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu kestus;

   (e) konkreetsete kaupade või teenuste eest tasumiseks maksete edasilükkamise vormis võetud krediidi puhul või seotud krediidilepingute puhul kaubad või teenused ja nende hind kohe tasudes (netohind);

   (f) laenuintress või kõik laenuintressid, kui erinevates tingimustes kohaldatakse erinevaid laenuintresse, iga laenuintressi kohaldamise tingimused ja olemasolu

korral iga esialgse laenuintressi suhtes kohaldatav indeks või baasintressimäär, samuti iga laenuintressi muutmise ajavahemikud, tingimused ja kord;

(g) krediidikulukuse aastamäär ja tarbija makstav kogusumma tüüpilise näite kujul, märkides kõik kõnealuse määra arvutamiseks kasutatud eeldused; Kui tarbija on teavitanud krediidiandjat või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajat ühest või mitmest eelistatava krediidi komponendist, näiteks krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu kestus ja krediidi kogusumma, võtab krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja neid komponente arvesse;

(h) kui krediidileping või ühisrahastuse laenuandmise teenus võimaldab krediidisummat kasutusse võtta mitmel erineval viisil ning seejuures on krediidiga seotud tasud ja laenuintress erinevad ning krediidiandja kasutab IV lisa II osa punktis b esitatud eeldust, märgitakse, et asjaomast tüüpi krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse muud krediidisumma kasutusse võtmise viisid võivad tuua kaasa kõrgemad krediidikulukuse aastamäärad;

(i) tarbija tehtavate maksete summa, arv ja sagedus ning vajaduse korral tagasimaksete sooritamise järjekord erineva laenuintressiga laenujääkide puhul;

(j) vajaduse korral ühe või mitme sellise kohustusliku konto pidamise tasud, millel kajastatakse nii tagasimaksete kui ka krediidisumma kasutusse võtmise kandeid, koos maksevahendi kasutamise tasudega nii tagasimaksete kui ka krediidisumma kasutusse võtmise kannete eest ning muud krediidilepingust või ühisrahastuse laenuandmise teenusest tulenevad tasud ning selliste tasude muutmise tingimused;

(k) vajaduse korral tasud, mida tarbija peab krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimisel notarile maksma;

(l) vajaduse korral krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenusega seotud kõrvalteenuse osutamise lepingu sõlmimise kohustus, kui selline leping on krediidi saamiseks või krediidi reklaamitavatel tingimustel saamiseks kohustuslik;

(m) kohaldatav viivis ja selle kohandamise kord ning vajaduse korral lepingu rikkumisest tulenevad tasud;

(n) hoiatus seoses tasumata või hilinenud maksetest tulenevate tagajärgedega;

(o) vajaduse korral nõutavad tagatised;

(p) taganemisõiguse olemasolu;

(q) vajaduse korral krediidi ennetähtaegse tagastamise õigus ja teave, mis käsitleb krediidiandja õigust saada hüvitist ning selle hüvitise arvutamise viisi;

(r) tarbija õigus saada vastavalt artikli 19 lõikele 2 viivitamata ja tasuta teavet tema krediidivõimelisuse hindamiseks andmebaasis tehtud päringu tulemuste kohta;

(s) tarbija õigus saada vastavalt lõikele 8 taotluse korral ja tasuta koopia krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu projektist, tingimusel, et krediidiandja on taotluse saamise ajal valmis sõlmima tarbijaga krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu;

(t) vajaduse korral teave selle kohta, et hinda on isikupõhiselt kohandatud andmete automatiseeritud töötlemise, sealhulgas profiilianalüüsi alusel;

(u) vajaduse korral ajavahemik, mille jooksul on kooskõlas käesoleva artikliga antud lepingueelne teave krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja suhtes siduv;

(v) tarbija võimalus kasutada kohtuvälist kaebuste ja kahjuhüvitusnõuete menetlust ning selle kasutamise kord.

Kui krediidilepingus või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus viidatakse võrdlusalusele, nii nagu see on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse 2016/1011[43] artikli 3 lõike 1 punktis 3, esitab krediidiandja või vajaduse korral krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja võrdlusaluse ja selle halduri nime ning võimaliku mõju tarbijale eraldi dokumendis, mille võib lisada Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehele.

4. Krediidiandja ja vajaduse korral krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja esitab tarbijale koos Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehega Euroopa tarbijakrediidi standardinfo ülevaatelehe, mis on esitatud II lisas ja sisaldab alljärgnevat lepingueelset teavet:

(a) krediidi kogusumma;

(b) krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu kestus;

(c) laenuintress või kõik laenuintressid, kui erinevates tingimustes kohaldatakse erinevaid laenuintresse;

(d) krediidikulukuse aastamäär ja tarbija makstav kogusumma;

(e) konkreetsete kaupade või teenuste eest tasumiseks maksete edasilükkamise vormis võetud krediidi puhul või seotud krediidilepingute puhul kaubad või teenused ja nende hind kohe tasudes (netohind);

(f) maksete hilinemisest tulenevad kulud.

5. Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehel ja Euroopa tarbijakrediidi standardinfo ülevaatelehel esitatav teave on omavahel kooskõlas. See on selgelt loetav ja selle puhul võetakse arvesse selle andmekandja tehnilisi piiranguid, mille abil teave esitatakse. Teave esitatakse nõuetekohasel ja sobival viisil eri kanalites.

Lisateave, mida krediidiandja võib tarbijale edastada, esitatakse eraldi dokumendis, mis võidakse lisada Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehele või Euroopa tarbijakrediidi standardinfo ülevaatelehele.

6. Kui teabeedastus toimub direktiivi 2002/65/EÜ artikli 3 lõike 3 kohaselt telefonside kaudu, sisaldab vastavalt nimetatud direktiivi artikli 3 lõike 3 punkti b teisele taandele esitatav finantsteenuse peamiste omaduste kirjeldus erandina lõikest 3 vähemalt käesoleva artikli lõike 3 punktides c, d, e, f ja i osutatud elemente koos krediidikulukuse aastamääraga tüüpilise näite kujul, samuti tarbija makstavat kogusummat.

[43] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määrus (EL) 2016/1011, mis käsitleb indekseid, mida kasutatakse võrdlusalustena finantsinstrumentide ja -lepingute puhul või investeerimisfondide tootluse mõõtmiseks, ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2014/17/EL ning määrust (EL) nr 596/2014 (ELT L 171, 29.6.2016, lk 1).

7. Kui leping sõlmiti tarbija taotlusel sidevahendi abil, mis ei võimalda edastada teavet kooskõlas käesoleva artikliga, edastab krediidiandja ning vajaduse korral krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja tarbijale kohe pärast krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimist Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehe ja Euroopa tarbijakrediidi standardinfo ülevaatelehe.

8. Tarbija taotlusel esitab krediidiandja ning vajaduse korral krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehe ja Euroopa tarbijakrediidi standardinfo ülevaatelehe kõrval tarbijale tasuta koopia krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu projektist, tingimusel, et krediidiandja on taotluse saamise ajal valmis sõlmima tarbijaga krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu.

9. Kui tegemist on sellise krediidilepinguga või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepinguga, mille puhul tarbija maksete tagajärjel krediidi kogusumma vahetult ei vähene, vaid makseid kasutatakse krediidilepingus, ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus või kõrvallepingus sätestatud aja jooksul ja tingimustel põhiosana, lisavad krediidiandja ning vajaduse korral krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja lõikes 1 osutatud lepingueelsesse teabesse selge ja kokkuvõtliku kinnituse selle kohta, et kõnealuse krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepinguga ei nõuta selle lepingu alusel kasutusse võetud krediidi kogusumma tagasimaksmise tagatist, välja arvatud juhul, kui selline tagatis sõnaselgelt antakse.

10. Käesolevat artiklit ei kohaldata kaupade tarnijate ja teenuste osutajate suhtes, kes tegutsevad krediidivahendajatena kõrvaltegevusena. Sellega ei piirata krediidiandja või vajaduse korral krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja kohustust tagada, et tarbija saab kogu käesolevas artiklis osutatud lepingueelse teabe.

Artikkel 11

Artikli 2 lõikes 5 või 6 osutatud krediidilepingute lepingueelne teave

1. Artikli 2 lõikes 5 või 6 osutatud krediidilepingute korral esitatakse artikli 10 lõikes 1 osutatud lepingueelne teave erandina selle artikli lõikest 2 paberil või mõnel muul püsival andmekandjal III lisas esitatud Euroopa tarbijakrediidi teabelehe kujul. Kogu teabelehel esitatud teave peab olema võrdselt märgatav. Krediidiandja loetakse käesolevas lõikes ja direktiivi 2002/65/EÜ artikli 3 lõigetes 1 ja 2 teabele esitatavad nõuded täitnuks, kui ta on esitanud Euroopa tarbijakrediidi teabelehe.

2. Artikli 2 lõikes 5 või 6 osutatud krediidilepingute korral täpsustatakse artikli 10 lõikes 1 osutatud lepingueelses teabes erandina selle artikli lõikest 3 kõiki järgmisi elemente:

   (a) krediidi liik;

   (b) krediidiandja nimi, asukoha aadress, telefoninumber ja e-posti aadress ning vajaduse korral asjaomase krediidivahendaja nimi, asukoha aadress, telefoninumber ja e-posti aadress;

   (c) krediidi kogusumma;

   (d) krediidilepingu kestus;

(e) laenuintress ja laenuintressi kohaldamise tingimused, esialgse laenuintressi suhtes kohaldatav indeks või baasintressimäär, krediidilepingu sõlmimisest alates kohaldatavad tasud ja vajaduse korral nende tasude muutmise tingimused;

(f) krediidikulukuse aastamäär tüüpiliste näidete kujul, milles nimetatakse kõik kõnealuse määra arvutamiseks kasutatud eeldused;

(g) tarbija tehtavate maksete summa, arv ja sagedus ning vajaduse korral tagasimaksete sooritamise järjekord erineva laenuintressiga laenujääkide puhul;

(h) krediidilepingu lõpetamise tingimused ja kord;

(i) krediidi ennetähtaegse tagastamise õigus ja vajaduse korral teave, mis käsitleb krediidiandja õigust saada hüvitist ning selle hüvitise arvutamise viisi.

(j) vajaduse korral märge selle kohta, et tarbijalt võidakse igal ajal nõuda krediidisumma tagasimaksmist täies ulatuses;

(k) kohaldatav viivis ja selle kohandamise kord ning vajaduse korral lepingu rikkumisest tulenevad tasud;

(l) tarbija õigus saada vastavalt artikli 19 lõikele 2 viivitamata ja tasuta teavet tema krediidivõimelisuse hindamiseks andmebaasis tehtud päringu tulemuste kohta;

(m) vajaduse korral teave selle kohta, et hinda on isikupõhiselt kohandatud andmete automatiseeritud töötlemise, sealhulgas profiilianalüüsi alusel;

(n) vajaduse korral ajavahemik, mille jooksul on kooskõlas käesoleva artikliga antud lepingueelne teave krediidiandja suhtes siduv;

(o) tarbija võimalus kasutada kohtuvälist kaebuste ja kahjuhüvitusnõuete menetlust ning selle kasutamise kord.

3. Krediidiandja ja vajaduse korral krediidivahendaja esitavad tarbijale koos Euroopa tarbijakrediidi teabelehega Euroopa tarbijakrediidi standardinfo ülevaatelehe, mis on esitatud II lisas.

4. Euroopa tarbijakrediidi teabelehel ja Euroopa tarbijakrediidi standardinfo ülevaatelehel esitatav teave on omavahel kooskõlas. See on selgelt loetav ja selle puhul võetakse arvesse selle andmekandja tehnilisi piiranguid, mille abil teave esitatakse. Teave esitatakse nõuetekohasel ja sobival viisil eri kanalites.

5. Kui teabeedastus toimub direktiivi 2002/65/EÜ artikli 3 lõike 3 kohaselt telefonside kaudu, sisaldab vastavalt nimetatud direktiivi artikli 3 lõike 3 punkti b teisele taandele esitatav finantsteenuse peamiste omaduste kirjeldus erandina lõikest 2 vähemalt käesoleva artikli lõike 2 punktides c–f ja l osutatud elemente.

6. Tarbija taotlusel esitavad krediidiandja ja vajaduse korral krediidivahendaja Euroopa tarbijakrediidi teabelehe ja Euroopa tarbijakrediidi standardinfo ülevaatelehe kõrval tarbijale tasuta koopia krediidilepingu projektist, tingimusel, et krediidiandja on taotluse saamise ajal valmis sõlmima tarbijaga krediidilepingu.

7. Kui leping sõlmiti tarbija taotlusel sidevahendi abil, mis ei võimalda edastada teavet kooskõlas käesoleva artikliga, edastab krediidiandja tarbijale kohe pärast krediidilepingu sõlmimist Euroopa tarbijakrediidi teabelehe ja Euroopa tarbijakrediidi standardinfo ülevaatelehe.

8. Käesolevat artiklit ei kohaldata kaupade tarnijate ja teenuste osutajate suhtes, kes tegutsevad krediidivahendajatena kõrvaltegevusena. Sellega ei piirata krediidiandja või vajaduse korral krediidivahendaja kohustust tagada, et tarbija saab kogu käesolevas artiklis osutatud lepingueelse teabe.

Artikkel 12

Piisavad selgitused

1. Liikmesriigid tagavad, et krediidiandjad ning vajaduse korral krediidivahendajad ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad annavad tarbijale piisavaid selgitusi pakutavate krediidilepingute või ühisrahastuse laenuandmise teenuste ja kõrvalteenuste kohta, et tarbija saaks hinnata, kas pakutavad krediidilepingud või ühisrahastuse laenuandmise teenused ja kõrvalteenused on kohandatud tema vajadustele ja rahalisele olukorrale. Need selgitused sisaldavad järgmisi elemente:

   (a) artiklites 10, 11 ja 38 osutatud teave;

   (b) pakutava krediidilepingu või pakutavate ühisrahastuse laenuandmise teenuste või kõrvalteenuste põhiomadused;

   (c) konkreetne mõju, mida pakutav krediidileping või pakutavad ühisrahastuse laenuandmise teenused või kõrvalteenused võivad tarbijale avaldada, sealhulgas maksete tasumata jätmise või makseviivituse tagajärjed;

   (d) kui krediidilepinguga või ühisrahastuse laenuandmise teenusega komplektis pakutakse kõrvalteenuseid, siis asjaolu, kas iga komplektiosa saab lõpetada eraldi ja mida selline lõpetamine tarbijale kaasa toob.

2. Liikmesriigid võivad lõikes 1 osutatud nõuet kohandada seoses sellega, kuidas ja mis ulatuses selgitusi antakse, et võtta arvesse alljärgnevat:

   (a) krediidi pakkumise asjaolud;

   (b) isik, kellele krediiti pakutakse;

   (c) pakutava krediidi liik.

Artikkel 13

Andmete automatiseeritud töötlemisel põhinevad isikupärastatud pakkumised

Liikmesriigid nõuavad, et krediidiandjad, krediidivahendajad ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad teavitavad tarbijaid, kui neile esitatakse profiilianalüüsil või muul isikuandmete automatiseeritud töötlemisel põhinev isikupärastatud pakkumine.

III PEATÜKK

SEOSMÜÜK JA KOMPLEKTINA MÜÜK, NÕUSOLEK KÕRVALTEENUSTEGA, NÕUSTAMISTEENUSED JA SOOVIMATU KREDIIDIMÜÜK

Artikkel 14

Seosmüük ja komplektina müük

1. Liikmesriigid võivad lubada komplektina müüki, kuid keelavad seosmüügi.

2. Erandina lõikest 1 ja piiramata konkurentsiõiguse kohaldamist võivad liikmesriigid lubada krediidiandjatel või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajatel nõuda, et tarbija avab või säilitab makse- või säästukonto, kui sellise konto ainus eesmärk on üks alljärgnevatest:

   (a) koguda kapitali krediidi tagasimaksmiseks;

   (b) krediiti teenindada;

   (c) koondada vahendid krediidi saamiseks;

   (d) anda krediidiandjale täiendav tagatis makseviivituse korral.

3. Erandina lõikest 1 ja piiramata konkurentsiõiguse kohaldamist võivad liikmesriigid lubada seosmüüki juhul, kui krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja suudab pädevale asutusele tõendada, et sarnastel tingimustel pakutavad seotud tooted või tootekategooriad toovad tarbijatele selgelt kasu, võttes nõuetekohaselt arvesse kõnealuste toodete kättesaadavust ja hindu turul.

4. Liikmesriigid võivad lubada, et krediidiandjad või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad nõuavad tarbijalt krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenusega seoses kindlustuspoliisi olemasolu, võttes arvesse proportsionaalsuse kaalutlusi. Sellistel juhtudel tagavad liikmesriigid, et krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja peab aktsepteerima kindlustuspoliisi, mille on välja andnud muu kui tema eelistatud teenuseosutaja, kui sellise kindlustuspoliisiga pakutav tagatis on samaväärne krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja soovitatud poliisi pakutava tagatisega, ilma tarbijale tehtud krediidipakkumise tingimusi muutmata.

Artikkel 15

Kõrvalteenuste ostuga nõusoleku eeldamine

1. Liikmesriigid tagavad, et krediidiandjad, krediidivahendajad ega ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad ei eelda tarbijate nõusolekut vaikevalikute kaudu esitletavate kõrvalteenuste ostuga. Vaikevalikute hulka kuuluvad eelnevalt märgistatud lahtrid.

2. Tarbija peab lahtrites osutatavate kõrvalteenuste ostuks nõusoleku andma selge nõusolekut väljendava tegevusega, st tegema vabatahtliku, konkreetse, kõiki asjaolusid arvesse võttes ja ühemõttelise tahteavalduse selle kohta, et ta on nõus lahtrite sisu ja olemusega.

Artikkel 16

Nõustamisteenused

1. Liikmesriigid tagavad, et krediidiandja ning vajaduse korral krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja teatavad asjaomase tehingu kontekstis tarbijale sõnaselgelt, kas tarbijale osutatakse või saab osutada nõustamisteenuseid.

2. Liikmesriigid tagavad, et krediidiandja ning vajaduse korral krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja esitavad tarbijale paberil või muul püsival andmekandjal enne nõustamisteenuste osutamist või enne selliste teenuste osutamise lepingu sõlmimist teabe järgmise kohta:

(a) asjaolu, kas soovitus põhineb ainult nende oma tootevalikul või suurel hulgal turul pakutavatel toodetel vastavalt lõike 3 punktile c;

(b) kui see on kohaldatav, siis tasu, mida tarbija maksab nõustamisteenuste eest, või kui teabe esitamise ajal ei ole selle tasu summat võimalik kindlaks määrata, siis selle arvutamise meetod.

Esimese lõigu punktides a ja b osutatud teabe võib tarbijale esitada lepingueelse lisateabena kooskõlas artikli 10 lõike 5 teise lõiguga.

3. Kui tarbijatele osutatakse nõustamisteenuseid, nõuavad liikmesriigid, et krediidiandjad ning vajaduse korral krediidivahendajad ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad võtavad järgmisi meetmeid:

(a) koguvad rangelt vajalikku teavet tarbija rahalise olukorra, eelistuste ja eesmärkide kohta seoses krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenusega, et soovitada tarbijale tema vajadustele vastavat krediidilepingut või ühisrahastuse laenuandmise teenust;

(b) hindavad punktis a osutatud teabe alusel, mis peab olema hindamise ajal ajakohane, tarbija rahalist olukorda ja vajadusi, võttes arvesse mõistlikke eeldusi riskide kohta, mis on seotud tarbija rahalise olukorraga soovitatava(te) krediidilepingu(te) või ühisrahastuse laenuandmise teenuste kogu kestuse ajal;

(c) kaaluvad piisaval hulgal oma tootevalikus pakutavaid krediidilepinguid või ühisrahastuse laenuandmise teenuseid ja soovitavad nende hulgast tarbijale tema vajaduste, rahalise olukorra ja isiklike asjaolude seisukohast sobivat krediidilepingut või mitut sobivat krediidilepingut või ühisrahastuse laenuandmise teenust;

(d) tegutsevad tarbija parimates huvides;

(e) annavad tarbijale soovitused paberil või muul püsival andmekandjal.

4. Liikmesriigid võivad keelata terminite „nõu“, „nõustamine“ ja „nõustaja“ või sarnaste terminite kasutamise, kui nõustamisteenuseid turustavad või osutavad tarbijatele krediidiandjad või vajaduse korral krediidivahendajad või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad.

Kui liikmesriigid ei keela terminite „nõu“, „nõustamine“ ja „nõustaja“ või sarnaste terminite kasutamist, kehtestavad nad järgmised tingimused sellele, millal nõustamisteenuseid osutavad krediidiandjad, krediidivahendajad või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad võivad kasutada termineid „sõltumatu nõu“, „sõltumatu nõustamine“ või „sõltumatu nõustaja“:

(a) krediidiandjad ning vajaduse korral krediidivahendajad või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad kaaluvad piisavalt suurt hulka turul kättesaadavaid krediidilepinguid või ühisrahastuse laenuandmise teenuseid;

(b) krediidivahendajad ei saa nõustamisteenuste eest tasu ühelt või enamalt krediidiandjalt.

Teise lõigu punkti b kohaldatakse üksnes siis, kui krediidiandjad, kelle krediidilepinguid kaaluti, ei moodusta turul enamust.

Liikmesriigid võivad kehtestada rangemad nõuded selle kohta, millal krediidiandjad ning vajaduse korral krediidivahendajad ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse

osutajad võivad kasutada termineid „sõltumatu nõu“, „sõltumatu nõustamine“ või „sõltumatu nõustaja“.

5. Liikmesriigid nõuavad, et krediidiandjad ning vajaduse korral krediidivahendajad või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad hoiatavad tarbijat, kui krediidileping või ühisrahastuse laenuandmise teenus võib tarbija jaoks kaasa tuua teatava riski, arvestades tarbija rahalist olukorda.

6. Liikmesriigid tagavad, et nõustamisteenuseid tohivad osutada üksnes krediidiandjad ning vajaduse korral krediidivahendajad või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad.

   Erandina esimesest lõigust võivad liikmesriigid ette näha, et nõustamisteenuseid tohivad osutada muud kui esimeses lõigus osutatud isikud, kui täidetud on üks järgmistest tingimustest:

   (a) nõustamisteenuseid osutatakse juhuslikult kutsetegevuse käigus, mida reguleeritakse õigusnormidega või eetikakoodeksiga, millega ei välistata kõnealuste teenuste osutamist;

   (b) nõustamisteenuseid osutavad olemasoleva võla haldamise raames pankrotihaldurid ning seda haldustegevust reguleeritakse õigusnormidega;

   (c) nõustamisteenuseid osutavad olemasoleva võla haldamise raames avalik-õiguslikud või vabatahtlikud võlanõustajad, kes ei tegutse ärilistel kaalutlustel;

   (d) nõustamisteenuseid osutavad isikud, kes on saanud pädevalt asutuselt tegevusloa ja kelle üle pädev asutus teostab järelevalvet.

Artikkel 17

Soovimatu krediidimüügi keeld

Liikmesriigid keelavad igasuguse krediidimüügi, mida tarbijad ei ole eelnevalt taotlenud ega selleks sõnaselget nõusolekut andnud.

IV PEATÜKK

KREDIIDIVÕIMELISUSE HINDAMINE JA JUURDEPÄÄS ANDMEBAASIDELE

Artikkel 18

Kohustus hinnata tarbija krediidivõimelisust

1. Liikmesriigid tagavad, et enne krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimist hindab krediidiandja või vajaduse korral ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja põhjalikult tarbija krediidivõimelisust. Sellel hindamisel tuginetakse tarbija huvidele, et vältida vastutustundetuid laenuandmistavasid ja liigset võlakoormust, ning võetakse arvesse asjaomaseid tegureid, mis aitavad prognoosida, kas tarbija suudab täita krediidilepingust või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingust tulenevaid kohustusi.

2. Krediidivõimelisust hinnatakse tarbija sissetulekut ja kulutusi ning muud rahalist ja majanduslikku olukorda käsitleva asjakohase, täpse, vajaliku, piisava ja proportsionaalse teabe põhjal, näiteks tõendid sissetuleku või tagasimaksete muude allikate kohta, finantsvarade ja -kohustuste teave või teave muude finantskohustuste

kohta. Teave hangitakse asjaomastest ettevõttesisestest või -välistest allikatest, sealhulgas tarbijalt ning vajaduse korral artiklis 19 osutatud andmebaasis päringu tegemisega.

Kooskõlas käesoleva lõikega kogutud teavet kontrollitakse asjakohaselt ja sel otstarbel kasutatakse vajaduse korral sõltumatult kontrollitavat dokumentatsiooni.

3. Liikmesriigid nõuavad, et krediidiandja või vajaduse korral ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja kehtestab menetlused lõikes 1 osutatud hindamiseks ning et krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja dokumenteerib need menetlused ja hoiab neid ajakohasena.

Samuti nõuavad liikmesriigid, et krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja dokumenteerib lõikes 2 osutatud teabe ja säilitab seda.

4. Liikmesriigid tagavad, et krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja võimaldab tarbijale krediiti ainult juhul, kui krediidivõimelisuse hinnangu kohaselt on tõenäoline, et krediidilepingust või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingust tulenevad kohustused täidetakse selle lepinguga nõutavatel tingimustel.

Olenemata esimesest lõigust, kui krediidivõimelisuse hinnangu kohaselt ei ole tõenäoline, et krediidilepingust või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingust tulenevad kohustused täidetakse selle lepinguga nõutavatel tingimustel, võib krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja erandkorras teha krediidi tarbijale kättesaadavaks konkreetsetel ja hästi põhjendatud asjaoludel.

5. Liikmesriigid tagavad, et kui krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja sõlmib tarbijaga krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu, ei tühista ega muuda krediidiandja ega ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja hiljem seda krediidilepingut või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingut tarbija kahjuks põhjendusel, et krediidivõimelisust ei hinnatud õigesti. Käesolevat lõiget ei kohaldata juhul, kui tõendatakse, et tarbija jättis lõikes 2 osutatud teabe krediidiandjale või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajale teadlikult esitamata või esitas võltsitud teabe.

6. Kui krediidivõimelisuse hindamisel kasutatakse profiilianalüüsi või muud isikuandmete automatiseeritud töötlemist, tagavad liikmesriigid, et tarbijal on õigus

(a) taotleda ja saada isiklikku kontakti krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajaga, et otsus läbi vaadata;

(b) taotleda ja saada krediidiandjalt või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajalt selgeid selgitusi krediidivõimelisuse hinnangu kohta, sealhulgas isikuandmete automatiseeritud töötlemisega seotud loogika ja riskid ning selle olulisus ja mõju otsuse tegemisel;

(c) väljendada oma seisukohta ning krediidivõimelisuse hinnang ja otsus vaidlustada.

7. Liikmesriigid tagavad, et kui krediiditaotlus lükatakse tagasi, peab krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja tarbijat viivitamata teavitama taotluse tagasilükkamisest ja vajaduse korral sellest, et krediidivõimelisuse hinnang põhineb andmete automatiseeritud töötlemisel.

8. Liikmesriigid tagavad, et kui pooled lepivad kokku krediidi kogusumma muutmises pärast krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu

sõlmimist, peab krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja tarbija krediidivõimelisust ajakohastatud teabe alusel uuesti hindama, enne kui ta krediidi kogusummat märkimisväärselt suurendab.

9. Liikmesriigid, kelle õigusaktides on krediidiandjatele või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajatele sätestatud kohustus hinnata tarbija krediidivõimelisust asjakohaseid andmebaase kasutades, võivad selle nõude säilitada.

Artikkel 19

Andmebaasid

1. Iga liikmesriik tagab piiriülese krediidi korral teiste liikmesriikide krediidiandjatele ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajale juurdepääsu selles liikmesriigis tarbijate krediidivõimelisuse hindamiseks kasutatavatele andmebaasidele. Sellistele andmebaasidele juurdepääsu tingimused ei tohi olla diskrimineerivad.

2. Lõiget 1 kohaldatakse nii avalike kui ka eraandmebaaside puhul.

3. Lõikes 1 osutatud andmebaasides säilitatakse teavet vähemalt tarbijate võlgnevuste kohta.

4. Liikmesriigid nõuavad, et kui krediiditaotlus lükatakse tagasi lõikes 1 osutatud andmebaasis sooritatud päringu alusel, teavitab krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja tarbijat viivitamata ja tasuta sellise päringu tulemustest ja kasutatud andmebaasi üksikasjadest.

V PEATÜKK

KREDIIDILEPINGUTE VORM JA SISU

Artikkel 20

Krediidilepingu ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu vorm

1. Liikmesriigid nõuavad, et krediidilepingud või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingud koostatakse paberil või mõnel muul püsival andmekandjal ning et kõik lepingupooled saavad krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu koopia.

2. Liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada siseriiklikke õigusnorme krediidilepingute või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingute sõlmimise õiguspärasuse kohta, kui need on kooskõlas liidu õigusega.

Artikkel 21

Krediidilepingus või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus esitatav teave

1. Liikmesriigid nõuavad, et krediidilepingus või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus täpsustatakse selgelt ja kokkuvõtlikult järgmised elemendid:

   (a) krediidi liik;

   (b) lepingupoolte nimed, asukohtade aadressid, telefoninumbrid ja e-posti aadressid ning vajaduse korral asjaomase krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja nimi ja asukoha aadress;

(c) krediidi kogusumma ja tingimused krediidi kasutusse võtmiseks;

(d) krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu kestus;

(e) konkreetsete kaupade või teenuste eest tasumiseks maksete edasilükkamise vormis võetud krediidi puhul või seotud krediidilepingute puhul kaubad või teenused ja nende hind kohe tasudes (netohind);

(f) laenuintress või kõik laenuintressid, kui erinevates tingimustes kohaldatakse erinevaid laenuintresse, iga laenuintressi kohaldamise tingimused ja olemasolu korral iga esialgse laenuintressi suhtes kohaldatav indeks või baasintressimäär, samuti iga laenuintressi muutmise ajavahemikud, tingimused ja kord;

(g) krediidikulukuse aastamäär ja tarbija makstav kogusumma, mis on arvutatud krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimise ajal, ning kõik selles arvutuses kasutatud eeldused;

(h) tarbija tehtavate maksete summa, arv ja sagedus ning vajaduse korral tagasimaksete sooritamise järjekord erineva laenuintressiga laenujääkide puhul;

(i) kui tegemist on fikseeritud kestusega krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu põhiosa tagasimaksmisega, siis tarbija õigus saada taotluse korral, tasuta ja igal ajal kogu krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu kestuse jooksul konto väljavõte tagasimaksegraafiku kujul;

(j) kui tasusid ja intressi tuleb maksta laenu põhiosa tagasimaksmiseta, siis loetelu, milles on märgitud intressi ning sellega seotud korduvate ja ühekordsete tasude maksmise tähtajad ja tingimused;

(k) vajaduse korral ühe või mitme sellise kohustusliku konto pidamise tasud, millel kajastatakse nii tagasimaksete kui ka krediidi kasutusse võtmise kandeid, koos maksevahendi kasutamise tasudega nii tagasimaksete kui ka krediidi kasutusse võtmise kannete eest ning muud krediidilepingust või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingust tulenevad tasud ning selliste tasude muutmise tingimused;

(l) kohaldatav viivis sellisena, nagu seda kohaldati krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimise ajal, ja selle kohandamise kord ning vajaduse korral makseviivitusest tulenevad tasud;

(m) hoiatus seoses tasumata või hilinenud maksetest tulenevate tagajärgedega;

(n) vajaduse korral avaldus, et tasumisele kuuluvad notaritasud;

(o) vajaduse korral nõutavad tagatised ja nõutav kindlustus;

(p) taganemisõiguse olemasolu või puudumine ja ajavahemik, mille vältel taganemisõigust saab kasutada, ning muud taganemisõiguse kasutamise tingimused, sealhulgas teave tarbijale artikli 26 lõike 3 punktiga b ette nähtud kohustuse kohta maksta kasutatud põhiosa ja intress ning kogunev intress päeva kohta;

(q) artikli 27 kohaste õigustega seonduv teave ning nende õiguste kasutamise kord;

(r) krediidi ennetähtaegse tagastamise õigus kooskõlas artikliga 29, ennetähtaegse tagastamise kord ning vajaduse korral teave, mis käsitleb krediidiandja õigust saada hüvitist ning selle hüvitise arvutamise viisi;

(s) krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu lõpetamise õiguse kasutamise kord;

(t) tarbija võimalus kasutada kohtuvälist kaebuste ja kahjuhüvitusnõuete menetlust ning selle kasutamise kord;

(u) vajaduse korral muud lepingutingimused;

(v) vajaduse korral pädeva järelevalveasutuse nimi ja aadress.

Esimeses lõigus osutatud teave peab olema selgelt loetav ja kohandatud selle andmekandja tehnilistele piirangutele, mille abil teave esitatakse. Teave esitatakse nõuetekohasel ja sobival viisil eri kanalites.

2. Lõike 1 punkt i kohaldamisel teeb krediidiandja ning vajaduse korral ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja tarbijale tasuta ja igal ajal kogu krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu kestuse jooksul kättesaadavaks konto väljavõtte tagasimaksegraafiku kujul.

Esimeses lõigus osutatud tagasimaksegraafikus märgitakse võlgnetavad summad ning nende summade tagasimaksmisega seotud tähtajad ja tingimused.

Tagasimaksegraafikus esitatakse ka iga tagasimakse jaotus põhiosa, laenuintressi alusel arvutatud intressi ning vajaduse korral võimalike lisakulude vahel.

Kui laenuintress ei ole fikseeritud või kui krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu alusel võib lisakulusid muuta, osutatakse tagasimaksegraafikus selgelt ja kokkuvõtlikult asjaolule, et graafikus sisalduvad andmed kehtivad ainult seni, kuni laenuintressi või lisakulusid krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu kohaselt muudetakse.

3. Kui tegemist on sellise krediidilepinguga või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepinguga, mille puhul tarbija maksete tagajärjel krediidi kogusumma vahetult ei vähene, vaid makseid kasutatakse krediidilepingus, ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus või kõrvallepingus sätestatud aja jooksul ja tingimustel põhiosana, esitab krediidiandja ning vajaduse korral krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja lisaks lõikes 1 osutatud teabele selge ja kokkuvõtliku kinnituse selle kohta, et kõnealuse krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepinguga ei nõuta selle lepingu alusel kasutusse võetud krediidi kogusumma tagasimaksmise tagatist, välja arvatud juhul, kui selline tagatis sõnaselgelt antakse.

VI PEATÜKK

KREDIIDILEPINGU MUUTMINE JA LAENUINTRESSI MUUTUSED

Artikkel 22

Teave krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu muutmise kohta

Piiramata käesoleva direktiiviga ette nähtud muude kohustuste täitmist, tagavad liikmesriigid, et enne krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu tingimuste muutmist edastab krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja tarbijale järgmise teabe:

(a) selge kirjeldus kavandatavate muudatuste ning vajaduse korral selle kohta, kas tarbija peab andma nõusoleku, või õigusnormide alusel tehtavate muudatuste kohta;

(b) muudatuste tegemise ajakava;

(c) tarbijale kättesaadavad võimalused esitada nende muudatuste kohta kaebus;

(d) kaebuse esitamise tähtaeg;

(e) selle pädeva asutuse nimi ja aadress, kellele võib kaebuse esitada.

Artikkel 23

Laenuintressi muutused

1. Liikmesriigid nõuavad, et krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja teavitab tarbijat paberil või mõnel muul püsival andmekandjal laenuintressi muutumisest enne muutuse jõustumist.

   Esimeses lõigus osutatud teave sisaldab tehtavate maksete summat pärast uue laenuintressi jõustumist ning üksikasju maksete arvu või sageduse kohta, kui maksed muutuvad.

2. Erandina lõikest 1 võib selles lõikes osutatud teabe esitada tarbijale perioodiliselt, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:

   (a) pooled on krediidilepingus või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus kokku leppinud, et see teave esitatakse perioodiliselt;

   (b) laenuintressi muutuse on põhjustanud baasintressimäära muutumine;

   (c) uuest baasintressimäärast on üldsusele asjakohaste vahenditega teatatud;

   (d) teave uue baasintressimäära kohta on samuti kättesaadav krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja ruumides.

VII PEATÜKK

ARVELDUSKREDIIT JA ARVELDUSKONTO JÄÄGI ÜLETAMINE

Artikkel 24

Arvelduskrediit

1. Liikmesriigid nõuavad, et kui krediit on antud arvelduskrediidi vormis, annab krediidiandja tarbijale krediidilepingu kogu kestuse ajal korrapäraselt teavet paberil või mõnel muul püsival andmekandjal esitatava konto väljavõttega, mis sisaldab järgmisi üksikasju:

   (a) täpne periood, mida konto väljavõte kajastab;

   (b) kasutusse võetud krediidisummad ja kasutusse võtmise kuupäevad;

   (c) eelmiselt konto väljavõttelt üle kantud jääk ja selle kuupäev;

   (d) uus kontojääk;

   (e) tarbija tehtud maksete suurus ja maksekuupäevad;

   (f) kohaldatav laenuintress;

(g) kohaldatavad tasud;

(h) vajaduse korral tarbija makstav miinimumsumma.

2. Kui krediit on antud arvelduskrediidi vormis, nõuavad liikmesriigid, et krediidiandja teavitab tarbijat paberil või muul püsival andmekandjal laenuintressi või tasumisele kuuluvate tasude suurenemisest enne vastava muutuse jõustumist.

Erandina esimesest lõigust võib selles lõigus osutatud teabe esitada perioodiliselt lõikega 1 ette nähtud viisil, kui täidetud on järgmised tingimused:

(a) pooled on krediidilepingus kokku leppinud, et see teave esitatakse perioodiliselt;

(b) laenuintressi muutuse on põhjustanud baasintressimäära muutumine;

(c) uuest baasintressimäärast on üldsusele asjakohaste vahenditega teatatud;

(d) teave uue baasintressimäära kohta on samuti kättesaadav krediidiandja ruumides.

Artikkel 25

Arvelduskonto jäägi ületamine

1. Liikmesriigid nõuavad, et kui sõlmitakse leping arvelduskonto avamiseks, mille puhul tarbija võib arvelduskonto jääki ületada, peab krediidiandja esitama vastava teabe lepingus lisaks artikli 11 lõike 2 punktis e osutatud teabele. Krediidiandja esitab tarbijale kõnealuse teabe korrapäraselt paberil või mõnel muul püsival andmekandjal.

2. Liikmesriigid nõuavad, et arvelduskonto märkimisväärse ületamise korral, mis vältab kauem kui üks kuu, esitab krediidiandja tarbijale paberil või mõnel muul püsival andmekandjal viivitamata kõik järgmised andmed:

(a) arvelduskonto jäägi ületamine;

(b) asjaomane summa;

(c) laenuintress;

(d) võlgnevuse suhtes kohaldatavad trahvid, tasud või viivised.

Peale selle peab krediidiandja arvelduskonto jäägi sagedase ületamise korral pakkuma tarbijale nõustamisteenuseid, kui need on kättesaadavad, või soovitama talle võlanõustamisteenuseid.

3. Käesolev artikkel ei piira ühegi siseriikliku eeskirja kohaldamist, millega nõutakse, et krediidiandja peab arvelduskonto jäägi märkimisväärse kestusega ületamise korral pakkuma muud liiki krediiditoodet.

VIII PEATÜKK

LEPINGUST TAGANEMINE, SELLE LÕPETAMINE JA KREDIIDI ENNETÄHTAEGNE TAGASTAMINE

Artikkel 26

Taganemisõigus

1. Liikmesriigid tagavad, et tarbijal on võimalik krediidilepingust või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingust põhjust esitamata 14 kalendripäeva jooksul taganeda.

Esimeses lõigus osutatud taganemistähtaeg algab:

(a) krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimise päeval või

(b) päeval, mil tarbija sai kätte lepingutingimused ja teabe kooskõlas artiklitega 20 ja 21, juhul kui see päev on hilisem kui käesoleva lõigu punktis a osutatud kuupäev.

Tarbija loetakse esimeses lõigus osutatud tähtajast kinni pidanuks, kui lõike 3 punkti a kohane teade edastatakse krediidiandjale või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajale enne selle tähtaja lõppu.

2. Kui seotud krediidilepingu puhul on [*käesoleva direktiivi jõustumise kuupäev*] kohaldatavate siseriiklike õigusaktidega juba ette nähtud, et vahendeid ei tohi tarbijale kättesaadavaks teha enne konkreetse tähtpäeva möödumist, võivad liikmesriigid erandina lõikest 1 sätestada, et selles lõikes osutatud tähtaega võib tarbija sõnaselgel taotlusel lühendada selle konkreetse tähtpäevani.

3. Kui tarbija kasutab taganemisõigust, võtab ta järgmised meetmed:

(a) teavitab krediidiandjat või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajat lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul paberil või muul püsival andmekandjal vastavalt krediidiandjalt või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajalt artikli 21 lõike 1 punktiga p saadud teabele;

(b) maksab krediidiandjale või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajale põhjendamatu viivituseta ja mitte hiljem kui 30 kalendripäeva jooksul pärast punktis a osutatud teate saatmist laenu põhiosa ja põhiosa suhtes alates selle kasutusse võtmise kuupäevast kuni selle tagasimaksmise kuupäevani kogunenud intressi.

Esimese lõigu punktis b nimetatud intress arvutatakse kokkulepitud laenuintressi alusel. Taganemise korral ei ole krediidiandjal ega ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajal õigust saada tarbijalt muud hüvitist, välja arvatud hüvitis krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja poolt riiklikele haldusorganitele makstud tagastamatute tasude eest.

4. Kui krediidiandja, ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja või kolmas isik pakub krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenusega seotud kõrvalteenust asjaomase kolmanda isiku ja krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja vahelise lepingu alusel, ei ole kõrvalteenuse leping tarbija suhtes enam siduv, kui tarbija kasutab kooskõlas käesoleva artikliga oma õigust krediidilepingust või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingust taganeda.

5. Kui tarbijal on taganemisõigus käesoleva artikli lõigete 1, 3 ja 4 alusel, siis direktiivi 2002/65/EÜ artiklit 6 ega 7 ei kohaldata.

6. Liikmesriigid võivad sätestada, et käesoleva artikli lõikeid 1–4 ei kohaldata krediidilepingute ega ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingute suhtes, mis tuleb siseriikliku õiguse kohaselt sõlmida notariaalselt, tingimusel et notar kinnitab, et tarbijale on tagatud artiklite 10 ja 11 ning 20 ja 21 kohased õigused.

7. Käesoleva artikliga ei piirata sellise siseriikliku õiguse kohaldamist, millega kehtestatakse ajavahemik, mille jooksul ei või alustada lepingu täitmist.

Artikkel 27

Seotud krediidilepingud

1. Liikmesriigid tagavad, et kui tarbija on liidu õiguse alusel kasutanud õigust taganeda kauba tarne või teenuse osutamise eesmärgil sõlmitud lepingust, ei ole seotud krediidileping tema suhtes enam siduv.

2. Kui krediidilepinguga hõlmatud kaupu ei anta tarbijale üle või teenuseid ei osutata või kui seda tehakse vaid osaliselt või kui kaup või teenus ei vasta kauba tarne või teenuse osutamise lepingu tingimustele, on tarbijal õigus kasutada krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja suhtes õiguskaitsevahendeid, kui tarbija on talle õigusaktide või kauba tarne või teenuste osutamise lepingu alusel antud õiguste kohaselt kaupade tarnijalt või teenuse osutajalt tulutult nõudnud rikkumise hüvitamist. Liikmesriigid määravad kindlaks, millises ulatuses ja millistel tingimustel saab nimetatud õiguskaitsevahendeid kasutada.

3. Käesoleva artikliga ei piirata selliste võimalike siseriiklike õigusnormide kohaldamist, millega kehtestatakse krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja solidaarne vastutus tarbija nõuete osas kauba tarnija või teenuse osutaja vastu, kui kauba ostu või teenuse osutamist rahastati krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenusega.

Artikkel 28

Tähtajatud krediidilepingud või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingud

1. Liikmesriigid tagavad, et tarbija võib tähtajatu krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu igal ajal tasuta korraliselt lõpetada, välja arvatud juhul, kui lepingupooled on kokku leppinud etteteatamistähtajas. Etteteatamistähtaeg ei tohi olla pikem kui üks kuu.

   Liikmesriigid tagavad, et kui see on krediidilepingus või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus kokku lepitud, võib krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja tähtajatu krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu korraliselt lõpetada, teatades sellest tarbijale vähemalt kaks kuud ette paberil või mõnel muul püsival andmekandjal.

2. Liikmesriigid tagavad, et kui see on krediidilepingus või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus kokku lepitud, võib krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja objektiivselt põhjendatud asjaoludel lõpetada tarbija õiguse tähtajatu krediidilepingu alusel krediiti kasutusse võtta. Krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja teavitab tarbijat lõpetamisest ja selle põhjustest paberil või mõnel muul püsival andmekandjal võimaluse korral enne lõpetamist ja hiljemalt vahetult pärast lõpetamist, välja arvatud juhul, kui sellise teabe edastamine on keelatud liidu või siseriikliku õigusega või on vastuolus avaliku korra või julgeoleku eesmärkidega.

Artikkel 29

Krediidi ennetähtaegne tagastamine

1. Liikmesriigid tagavad, et tarbijal on igal ajal õigus krediit ennetähtaegselt tagastada. Sellistel juhtudel tuleks vähendada tarbija krediidi kogukulu, mis koosneb intressist ja kuludest lepingu järelejäänud kestuse jooksul. Sellise vähenduse arvutamisel võetakse arvesse kõiki kulusid, mida krediidiandja tarbijalt nõudis.

2. Liikmesriigid tagavad, et krediidi ennetähtaegse tagastamise korral on krediidiandjal õigus saada õiglast ja objektiivselt põhjendatud hüvitist võimalike kulude eest, mis on otseselt seotud ennetähtaegse tagastamisega tingimusel, et ennetähtaegne tagastamine toimus fikseeritud laenuintressiga perioodil.

   Esimeses lõigus osutatud hüvitise summa ei või ületada 1 % ennetähtaegselt tagastatava krediidi summast, juhul kui krediidi ennetähtaegse tagastamise ja kokkulepitud krediidilepingu lõpetamise vaheline periood on pikem kui üks aasta. Kui periood ei ületa ühte aastat, ei ületa hüvitise summa 0,5 % ennetähtaegselt tagastatava krediidi summast.

3. Liikmesriigid tagavad, et krediidiandjal ei ole õigust saada lõikes 2 osutatud hüvitist juhul, kui täidetud on üks alljärgnevatest tingimustest:

   (a) tagastamine toimub kindlustuslepingu alusel, mis on ette nähtud krediidi tagasimakse tagatise pakkumiseks;

   (b) krediit on antud arvelduskrediidi vormis;

   (c) tagastamine toimub perioodil, mil laenuintress ei ole fikseeritud.

4. Erandina lõikest 2 võivad liikmesriigid ette näha, et

   (a) krediidiandjal on õigus saada lõikes 2 osutatud hüvitist üksnes tingimusel, et ennetähtaegselt tagastatav summa ületab siseriikliku õigusega kehtestatud künnise, mis ei ületa 10 000 eurot 12 kuu jooksul;

   (b) krediidiandja võib erandkorras nõuda suuremat hüvitist, kui ta suudab tõendada, et kahju, mida ta ennetähtaegse tagastamise tõttu kandis, ületab kooskõlas lõikega 2 kindlaks määratud summat.

5. Kui krediidiandja nõutav hüvitis ületab ennetähtaegse tagastamise tõttu tegelikult kantud kahju, on tarbijal õigus vastavale vähendamisele.

   Esimese lõigu kohaldamisel koosneb kahju erinevusest esialgselt kokku lepitud intressimäära ja selle intressimäära vahel, millega krediidiandja saab ennetähtaegselt tagastatava summa sellise ennetähtaegse tagastamise ajal turul välja laenata, ning selle puhul võetakse arvesse ennetähtaegse tagastamise mõju halduskuludele.

6. Lõikes 2 osutatud hüvitise summa ei ületa mingil juhul intressi, mida tarbija oleks maksnud krediidi ennetähtaegse tagastamise ja kokkulepitud krediidilepingu lõpetamise tähtpäeva vahelisel perioodil.

IX PEATÜKK

KREDIIDIKULUKUSE AASTAMÄÄR NING MÄÄRADE JA KULUDE ÜLEMPIIRID

Artikkel 30

Krediidikulukuse aastamäära arvutamine

1. Krediidikulukuse aastamäär arvutatakse IV lisa I osas sätestatud matemaatilise valemi abil. See võrdub kõigi nende tulevaste või olemasolevate kohustuste (kasutusse võetud krediidisumma, tagasimaksed ja tasud) ühe aasta nüüdisväärtusega, milles krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja ja tarbija on omavahel kokku leppinud.

2. Krediidikulukuse aastamäära arvutamiseks määratakse kindlaks krediidi kogukulu tarbijale, millest arvatakse maha need tasud, mida tarbija on kohustatud maksma krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus sätestatud kohustuste rikkumisel, ning muud tasud (välja arvatud ostuhind), mida ta on kohustatud maksma seoses kauba ostmise või teenuse kasutamisega, olenemata sellest, kas tehingu eest tasuti sularahas või krediidiga.

   Krediidi kogukulu tarbija jaoks sisaldab krediidi tagasimakseid ja krediidi kasutusse võtmist kajastava konto halduskulusid, maksevahendite kasutamise kulusid nii tagasimaksete kui ka krediidi kasutusse võtmise jaoks ja muid maksetega seotud tehingukulusid, välja arvatud juhul, kui konto avamine on vabatahtlik ja konto halduskulud on selgelt ning eraldiseisvalt märgitud krediidilepingus, ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus või mõnes muus tarbijaga sõlmitud lepingus.

3. Krediidikulukuse aastamäära arvutamine põhineb eeldusel, et krediidileping või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise leping jääb kehtima kokkulepitud ajavahemiku vältel ning et krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja ja tarbija täidavad oma kohustused krediidilepingus või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus kokku lepitud tingimustel ja tähtaegadel.

4. Kui krediidilepingus või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingus on sätestatud, et laenuintress või teatavad krediidikulukuse määras sisalduvad tasud võivad muutuda, mistõttu ei ole need arvutamise hetkel määratavad, arvutatakse krediidikulukuse aastamäär eeldusel, et laenuintress ja muud tasud jäävad algtasemega võrreldes fikseerituks ja kohaldatavaks krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu lõppemiseni.

5. Vajaduse korral võib krediidikulukuse aastamäära arvutamisel lähtuda IV lisa II osas esitatud lisaeeldustest.

   Kui käesolevas artiklis ja IV lisa II osas esitatud eeldused ei ole krediidikulukuse määra ühetaoliseks arvutamiseks piisavad või ei vasta enam kaubanduslikele tingimustele turul, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 45 vastu delegeeritud õigusakte, et käesolevat artiklit ja IV lisa II osa muuta ning lisada vajalikud lisaeeldused krediidikulukuse aastamäära arvutamiseks või muuta olemasolevaid eeldusi.

Artikkel 31

Intressimäärade, krediidikulukuse aastamäära ja tarbija krediidi kogukulu ülempiirid

1. Liikmesriigid kehtestavad ülempiirid ühele või mitmele alljärgnevale elemendile:

   (a) krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuste suhtes kohaldatavad intressimäärad;

   (b) krediidikulukuse aastamäär;

   (c) krediidi kogukulu tarbijale.

2. Liikmesriigid võivad kehtestada täiendavad ülempiirid vaba tagasimaksega krediidiliinidele.

X PEATÜKK

ÄRITEGEVUSELE ESITATAVAD NÕUDED JA NÕUDED TÖÖTAJATELE

Artikkel 32

Äritegevusele esitatavad nõuded tarbijakrediidi andmisel

1. Liikmesriigid nõuavad, et alljärgnevas tegevuses tegutsevad krediidiandja, krediidivahendaja ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja ausalt, õiglaselt, läbipaistvalt ja professionaalselt ning võtavad arvesse tarbijate õigusi ja huve:

   (a) krediiditoodete kavandamine;

   (b) krediidi andmine, vahendamine või selle hõlbustamine;

   (c) krediidiga seotud nõustamisteenuste osutamine;

   (d) tarbijatele kõrvalteenuste osutamine;

   (e) krediidilepingu täitmine või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamine.

   Esimese lõigu punktides a, b ja c osutatud tegevuses lähtutakse tarbija asjaolusid käsitlevast teabest ja konkreetsest nõudest, mille tarbija on esitanud, ning mõistlikest eeldustest riskide kohta, mis on seotud tarbija olukorraga krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse kogu kestuse jooksul.

   Esimese lõigu punktis c osutatud tegevuses lähtutakse ka artikli 16 lõike 3 punkti a alusel nõutavast teabest.

2. Liikmesriigid tagavad, et viis, kuidas krediidiandjad tasustavad oma töötajaid ja krediidivahendajaid ning kuidas krediidivahendajad ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad tasustavad oma töötajaid, ei takista täitmast lõikes 1 sätestatud nõuet.

3. Liikmesriigid tagavad, et krediidivõimelisuse hindamise eest vastutavate töötajate tasustamise poliitika kehtestamisel ja kohaldamisel järgivad krediidiandjad järgmisi põhimõtteid viisil ja ulatuses, mis vastab nende suurusele ja organisatsioonilisele ülesehitusele ning nende tegevuse laadile, ulatusele ja keerukusele:

   (a) tasustamispoliitika on kooskõlas usaldusväärse ja tõhusa riskijuhtimisega ning edendab seda ega motiveeri võtma riske, mis ületavad krediidiandja puhul talutava riski piiri;

   (b) tasustamispoliitika on kooskõlas krediidiandja äristrateegia, eesmärkide, väärtuste ja pikaajaliste huvidega ning hõlmab meetmeid huvide konflikti vältimiseks, eelkõige nähes ette, et tasustamine ei sõltu heakskiidetud krediiditaotluste arvust ega osakaalust.

4. Liikmesriigid tagavad, et kui krediidiandjad, krediidivahendajad või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad osutavad nõustamisteenuseid, ei piira nende asjaomaste töötajate tasustamise kord töötajate võimet tegutseda tarbija parimates huvides ning tasustamise kord ei ole tingimuslikult seotud müügieesmärkidega. Selle eesmärgi saavutamiseks võivad liikmesriigid lisaks keelata krediidiandjalt krediidivahendajale makstava vahendustasu.

5. Liikmesriigid võivad keelata või piirata makseid, mida tarbija krediidiandjale, krediidivahendajale või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajale enne krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimist teeb.

Artikkel 33

Töötajate teadmistele ja pädevusele esitatavad nõuded

1. Liikmesriigid tagavad, et krediidiandjad, krediidivahendajad ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad nõuavad, et nende töötajatel on asjakohasel tasemel teadmised ja pädevus krediidilepingute või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingute kavandamise, pakkumise või sõlmimise, krediidivahendustegevuse või nõustamisteenuste või ühisrahastuse laenuandmise teenuste osutamise valdkonnas. Kui krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingu sõlmimisega kaasneb kõrvalteenus, on nõutavad sellise kõrvalteenuse osutamiseks vajalikud teadmised ja pädevus.

2. Liikmesriigid kehtestavad krediidiandjate, krediidivahendajate ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajate töötajate teadmiste ja pädevuse miinimumnõuded.

3. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 sätestatud nõuetele vastavuse üle teostavad järelevalvet pädevad asutused ja et pädevatel asutustel on volitused nõuda krediidiandjatelt, krediidivahendajatelt ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajatelt selliste tõendite esitamist, mida pädev asutus peab vajalikuks kõnealuse järelevalve eesmärgil.

XI PEATÜKK

FINANTSALANE HARIMINE JA FINANTSRASKUSTES TARBIJATELE ANTAV ABI

Artikkel 34

Finantsalane harimine

1. Liikmesriigid edendavad meetmeid, millega toetatakse tarbijate harimist vastutustundliku laenuvõtmise ja võla haldamise valdkonnas, eriti seoses tarbijakrediidilepingutega. Tarbijatele antakse selge ja üldine teave krediidi andmise protsessi kohta, et anda neile juhiseid, eeskätt tarbijatele, kes võtavad tarbijakrediiti esimest korda, ja eeskätt juhul, kui selleks kasutatakse digivahendeid.

   Samuti levitavad liikmesriigid teavet juhiste kohta, mida võivad tarbijatele anda tarbijaorganisatsioonid ja riiklikud asutused.

   Käesolev lõige ei takista liikmesriikidel ette näha täiendavat finantsalast harimist.

2. Komisjon hindab liikmesriikides tarbijatele pakutavat finantsalast haridust ja avaldab selle kohta aruande ning teeb kindlaks parima tava näited, mida võiks edasi arendada, et suurendada tarbijate finantsteadlikkust.

Artikkel 35

Võlgnevused ja makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmed

1. Liikmesriigid nõuavad, et krediidiandjad kohaldaksid asjakohaseid poliitikapõhimõtteid ja menetlusi selle tagamiseks, et enne täitemenetluse alustamist kasutataks sobivatel juhtudel mõistlikku makseraskuste tõttu restruktureerimist. Selliste makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmete puhul võetakse muude tegurite hulgas arvesse tarbija asjaolusid ning need võivad muu hulgas hõlmata alljärgnevaid meetmeid:

   (a) krediidilepingu täielik või osaline refinantseerimine;

   (b) krediidilepingu kehtivate tingimuste muutmine, sh näiteks:

      i) krediidilepingu kehtivuse pikendamine;

      ii) krediidilepingu liigi muutmine;

      iii) osa või kõigi tagasimakstavate osamaksete maksetähtpäeva edasilükkamine teatava aja võrra;

      iv) intressimäära muutmine;

      v) maksepuhkuse pakkumine;

      vi) osalised tagasimaksed;

      vii) vääringu konverteerimine;

      viii) võla osaline kustutamine ja võla koondamine.

2. Lõike 1 punktis b esitatud võimalike meetmete loetelu ei piira siseriiklike õigusnormide kohaldamist ega kohusta liikmesriike kehtestama oma siseriiklikus õiguses kõiki neid meetmeid.

3. Liikmesriigid võivad nõuda, et kui krediidiandjal on lubatud määrata kindlaks ja kehtestada tasu, mida küsitakse tarbijalt makseviivituse korral, ei ole see tasu suurem kui on vajalik krediidiandjale makseviivituse tõttu tekkivate kulude hüvitamiseks.

4. Liikmesriigid võivad lubada krediidiandjatel kehtestada lisatasu, mida tarbija peab makseviivituse korral maksma. Sellisel juhul kehtestavad liikmesriigid selliste tasude ülempiiri.

5. Liikmesriigid ei takista krediidilepingu pooltel sõnaselgelt kokku leppimast, et krediidi tagasimaksmiseks piisab seotud krediidilepinguga hõlmatud kauba või sellise kauba müügist saadava tulu tagastamisest või üleandmisest krediidiandjale.

Artikkel 36

Võlanõustamisteenused

Liikmesriigid tagavad, et tarbijatele tehakse kättesaadavaks võlanõustamisteenused.

XII PEATÜKK

KREDIIDIANDJAD JA KREDIIDIVAHENDAJAD

Artikkel 37

Mittekrediidiasutustele tegevusloa andmine, nende registreerimine ja järelevalve

Liikmesriigid tagavad, et krediidiandjatele, -vahendajatele ja ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajatele, kes ei ole krediidiasutused määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1

punkti 1 tähenduses, annab nõuetekohase korra alusel tegevusloa, neid registreerib ja nende üle teeb järelevalvet sõltumatu pädev asutus.

Artikkel 38

Krediidivahendajate konkreetsed kohustused

Liikmesriigid nõuavad, et krediidivahendajad

(a) märgivad tarbijatele ette nähtud reklaamis ja dokumentides oma volituste ulatuse ning asjaolu, kas nad teevad koostööd ainult ühe või mitme krediidiandjaga või tegutsevad sõltumatu vahendajana;

(b) teevad tarbijale teatavaks võimalikud tasud, mida tarbija peab osutatavate teenuste eest krediidivahendajale maksma;

(c) lepivad võimalikes punktis b osutatud tasudes tarbijaga kokku paberil või muul püsival andmekandjal enne krediidilepingu sõlmimist;

(d) teevad krediidiandjale teatavaks võimalikud punktis b osutatud tasud, et neid saaks arvesse võtta krediidikulukuse aastamäära arvutamisel.

XIII PEATÜKK

ÕIGUSTE LOOVUTAMINE JA VAIDLUSTE LAHENDAMINE

Artikkel 39

Õiguste loovutamine

1. Liikmesriigid tagavad, et kui krediidiandja krediidilepingust või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutamise lepingust tulenevad õigused või leping ise loovutatakse kolmandale isikule, on tarbijal õigus taotleda õiguste omandaja suhtes samasugust kaitset, nagu võimaldati talle esialgse krediidiandja suhtes, sealhulgas tasaarvestus, kui selline kaitsemeede on asjaomases liikmesriigis lubatud.

2. Liikmesriigid nõuavad, et esialgne krediidiandja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja teavitab tarbijat lõikes 1 osutatud loovutamisest, välja arvatud juhul, kui esialgne krediidiandja jääb kokkuleppel isikuga, kellele krediidileping loovutati, tarbija suhtes endiselt krediidi haldajaks.

Artikkel 40

Vaidluste kohtuväline lahendamine

1. Liikmesriigid tagavad, et tarbijatele on kättesaadavad asjakohased ja tõhusad menetlused käesolevas direktiivis kehtestatud õiguste ja kohustustega seotud vaidluste kohtuväliseks lahendamiseks tarbijate ja krediidiandjate, krediidivahendajate või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajate vahel; kui see on asjakohane, kasutatakse selleks olemasolevaid üksusi. Sellised vaidluste kohtuvälise lahendamise menetlused ja neid pakkuvad üksused peavad vastama direktiivis 2013/11/EL sätestatud kvaliteedinõuetele.

2. Liikmesriigid julgustavad lõikes 1 osutatud vaidlusi lahendavaid üksusi tegema koostööd, et lahendada piiriüleseid krediidilepingute või ühisrahastuse laenuandmise teenustega seotud vaidlusi.

XIV PEATÜKK

PÄDEVAD ASUTUSED

Artikkel 41

Pädevad asutused

1. Liikmesriigid määravad pädevad riigiasutused, kes on volitatud tagama käesoleva direktiivi kohaldamise ja täitmise, (edaspidi „pädevad asutused“) ning tagavad, et neile antakse uurimis- ja täitmise tagamise volitused ning piisavad vahendid, mis on vajalikud nende ülesannete tõhusaks ja tulemuslikuks täitmiseks.

   Pädevad asutused on kas riigiasutused, siseriiklike õigusaktide alusel tunnustatud asutused või riigiasutuste tunnustatud, siseriiklike õigusaktide alusel nimelt selleks volitatud asutused. Need ei või olla krediidiandjad, krediidivahendajad ega ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajad.

2. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused, kõik isikud, kes töötavad või on töötanud pädevate asutuste heaks, samuti audiitorid ja eksperdid, kes on saanud juhiseid pädevatelt asutustelt, on seotud ametisaladuse hoidmise kohustusega. Nad ei või avaldada mitte ühelegi isikule ega asutusele konfidentsiaalset teavet, mida nad võivad saada oma ametiülesandeid täites, välja arvatud kokkuvõttena või üldises vormis ja juhul, kui sellise teabe vahetamine või edastamine on sõnaselgelt nõutav liidu või siseriikliku õiguse alusel.

3. Liikmesriigid tagavad, et pädevad asutused on kas üks või mõlemad järgmistest:

   (a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1093/2010[44] artikli 4 punktis 2 määratletud pädevad asutused;

   (a) muud asutused peale punktis a nimetatud pädevate asutuste, tingimusel et siseriiklike õigus- või haldusnormide kohaselt peavad kõnealused asutused tegema koostööd punktis a nimetatud pädevate asutustega alati, kui see on vajalik, et täita oma ülesandeid käesoleva direktiivi alusel.

4. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi kohaldamise ja täitmise tagamiseks pädevate asutustena määratud asutused vastavad määruse (EL) 2017/2394 artiklis 5 esitatud kriteeriumidele.

5. Liikmesriigid teavitavad komisjoni pädevate asutuste määramisest ja hilisematest muudatustest ning, juhul kui liikmesriigi territooriumil on rohkem kui üks pädev asutus, märgivad eraldi ära ülesannete võimaliku jagamise nende pädevate asutuste vahel. Esimene selline teade tuleb edastada nii pea kui võimalik ja hiljemalt kaks aastat pärast direktiivi jõustumise kuupäeva.

---

[44] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

6. Pädevad asutused kasutavad oma volitusi kooskõlas liikmesriigi õigusega

   (a) vahetult oma vastutusel või õigusasutuste järelevalve all või

   (b) pöördudes kohtutesse, kes on pädevad tegema vajaliku otsuse, sealhulgas vajaduse korral esitades apellatsioonkaebuse, kui vajalikku otsust käsitlevat taotlust ei rahuldata.

7. Kui liikmesriigi territooriumil on rohkem kui üks pädev asutus, tagab liikmesriik, et nende vastavad ülesanded on selgelt piiritletud ja et nad teevad oma ülesannete tulemuslikuks täitmiseks tihedat koostööd.

8. Komisjon avaldab pädevate asutuste loetelu vähemalt kord aastas *Euroopa Liidu Teatajas* ja ajakohastab seda pidevalt oma veebilehel.

XV PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 42

Ühtlustamise tase

1. Kui käesolev direktiiv sisaldab ühtlustatud sätteid, ei või liikmesriigid oma siseriiklikus õiguses säilitada ega vastu võtta käesolevas direktiivis kehtestatust erinevaid sätteid, välja arvatud juhul, kui käesolevas direktiivis on sätestatud teisiti.

2. Kui liikmesriik kasutab artikli 2 lõigetes 5 ja 6, artikli 8 lõikes 1, artikli 8 lõike 2 punktis c, artikli 20 lõikes 2, artikli 26 lõikes 2 ja artikli 29 lõikes 4 sätestatud õiguslikke võimalusi, teavitab ta sellest ning kõikidest edasistest muudatustest komisjoni. Liikmesriigid võtavad ka asjakohaseid meetmeid, et levitada kõnealust teavet krediidiandjatele, krediidivahendajatele, ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutajatele ja tarbijatele oma riigis.

Artikkel 43

Käesoleva direktiivi imperatiivsus

1. Liikmesriigid tagavad, et tarbijatel on keelatud loobuda neile käesoleva direktiivi riiklike rakendusmeetmetega antud õigustest.

2. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi siseriiklikkusse õigusesse ülevõtmiseks vastu võetud õigusnormide täitmisest ei saa kõrvale hoiduda, kasutades selleks lepingute sõnastust.

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et tarbijad ei kaota käesoleva direktiiviga pakutavat kaitset, valides krediidilepingu või ühisrahastuse laenuandmise teenuse suhtes kohaldatavaks õiguseks kolmanda riigi õiguse, kui krediidileping või ühisrahastuse laenuandmise teenus on tihedalt seotud ühe või mitme liikmesriigi territooriumiga.

Artikkel 44

Karistused

1. Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva direktiivi alusel vastu võetud siseriiklike õigusnormide rikkumise korral, ning

võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teavitavad komisjoni nimetatud normidest ja meetmetest hiljemalt [*väljaannete talitus, palun lisage kuupäev: kuus kuud pärast ülevõtmise tähtaega*] ning viivitamata nende hilisematest muudatustest.

2. Liikmesriigid tagavad, et karistuste määramisel kooskõlas määruse (EL) 2017/2394 artikliga 21 on võimalik määrata trahve halduskorras, algatada kohtumenetlus selliste trahvide määramiseks või kasutada mõlemat varianti, kusjuures selliste trahvide maksimumsuurus on vähemalt 4 % krediidiandja, krediidivahendaja või ühisrahastuse laenuandmise teenuse osutaja aastakäibest kõigis õigusaktide täitmise tagamise koordineeritud meetmes osalevates liikmesriikides.

3. Liikmesriigid näevad ette, et pädev asutus võib avalikustada halduskaristuse, mis määratakse käesoleva direktiivi alusel võetud meetmete rikkumise korral, välja arvatud juhul, kui selline avalikustamine ohustaks tõsiselt finantsturge või tekitaks asjaomastele isikutele ebaproportsionaalset kahju.

Artikkel 45

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 30 lõikes 5 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates xx.xx.xxxx. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament või nõukogu võivad artikli 30 lõikes 5 osutatud õiguste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse kõnealuses otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 30 lõike 5 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu ei ole kolme kuu jooksul pärast õigusakti Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavaks tegemist esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 46

Läbivaatamine ja järelevalve

1. Komisjon hindab käesolevat direktiivi iga viie aasta järel ning esimest korda viie aasta möödudes alates selle kohaldamise alguskuupäevast. Hindamise käigus antakse liidu majanduslikke suundumusi ja asjaomase turu olukorda arvesse võttes hinnang artikli 2 lõike 2 punktis c ning IV lisa II osas kehtestatud künniste ja protsendimäärade kohta, mille alusel arvutatakse artikli 29 kohasel krediidi ennetähtaegsel tagastamisel makstav hüvitis.

2. Samuti jälgib komisjon artiklis 42 osutatud õiguslike võimaluste mõju siseturule ja tarbijatele.

3. Komisjon esitab lõigetes 1 ja 2 osutatud hindamise tulemused Euroopa Parlamendile ja nõukogule, vajaduse korral koos seadusandliku ettepanekuga.

Artikkel 47

Kehtetuks tunnistamine ja üleminekusätted

Direktiiv 2008/48/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates [*väljaannete talitus, palun lisage kuupäev: kuus kuud pärast ülevõtmise tähtaega*]. Seoses käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate suhetega tarbijate ja krediidiandjate või krediidivahendajate või ühisrahastuse laenuandmise teenuste osutajate vahel, kes kvalifitseeruvad mikro-, väikesteks ja keskmise suurusega ettevõtjateks, nagu on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EL[45] artiklis 3, kohaldatakse direktiivi 2008/48/EÜ siiski kuni [*väljaannete talitus: palun lisage kuupäev: 18 kuud pärast ülevõtmise tähtaega*].

Samuti kohaldatakse direktiivi 2008/48/EÜ krediidilepingute suhtes, mis kehtivad [*väljaannete talitus, palun lisage kuupäev: kuus kuud pärast ülevõtmise tähtaega*] kuni [*nende lõppemiseni*).

Käesoleva direktiivi artikleid 23 ja 24, artikli 25 lõike 1 teist lauset, artikli 25 lõiget 2 ning artikleid 28 ja 39 kohaldatakse kõigi tähtajatute lepingute suhtes, mis eksisteerivad [*väljaannete talitus, palun lisage kuupäev: kuus kuud pärast ülevõtmise tähtaega*].

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ja loetakse vastavalt V lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 48

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad hiljemalt [*väljaannete talitus, palun lisage kuupäev: 24 kuud pärast direktiivi vastuvõtmist*] käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile. Liikmesriigid kohaldavad neid norme alates [*väljaannete talitus, palun lisage kuupäev: kuus kuud pärast ülevõtmise tähtaega*].

   Seoses käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate suhetega tarbijate ja krediidiandjate või krediidivahendajate või ühisrahastuse laenuandmise teenuste osutajate vahel, kes kvalifitseeruvad mikro-, väikesteks ja keskmise suurusega ettevõtjateks, nagu on osutatud direktiivi 2013/34/EL artiklis 3, kohaldavad

[45] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).

liikmesriigid neid meetmeid siiski alates [*väljaannete talitus: palun lisage kuupäev: 18 kuud pärast ülevõtmise tähtaega*].

Liikmesriigid viitavad neid sätteid vastu võttes käesolevale direktiivile või lisavad niisuguse viite nende ametlikul avaldamisel. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate siseriikliku õiguse põhiliste normide teksti.

Artikkel 49

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 50

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*